

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Рахункової палати
від 09.06.2020 № 13-2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання
коштів державного бюджету, виділених на підтримку
у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи
щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС**

Київ 2020

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576 "Про Рахункову палату".

Цим Законом встановлено, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) у частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ	4
ПРЕАМБУЛА	6
ПЕРЕДУМОВИ АУДИТУ	10
1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ПІДТРИМКУ У БЕЗПЕЧНОМУ СТАНІ ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" І ПІДГОТОВКУ ДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС	12
2. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 2408120 "ПІДТРИМКА У БЕЗПЕЧНОМУ СТАНІ ЕНЕРГОБЛОКІВ ТА ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" ТА ЗАХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС"	21
3. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНІВ ЗАХОДІВ НА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2408120 "ПІДТРИМКА У БЕЗПЕЧНОМУ СТАНІ ЕНЕРГОБЛОКІВ ТА ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" ТА ЗАХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС"	31
4. ОЦІНКА СТАНУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ РОБІТ ЩОДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС І ПЕРЕТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" НА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНУ СИСТЕМУ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 6541140 НА ВКАЗАНІ ЦІЛІ	49
5. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС ТА ПЕРЕТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" НА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНУ СИСТЕМУ	56
6. ОЦІНКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАЗВ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ	64
ВИСНОВКИ	67
ПРОПОЗИЦІЇ	74
ДОДАТКИ	78

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ДАЗВ	– Державне агентство України з управління зоною відчуження
ДП "УЗФО ЧАЕС"	– Державне підприємство "Управління забезпечення функціонування об'єктів Чорнобильської АЕС"
ДСП "ЦППРВ"	– Державне спеціалізоване підприємство "Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами"
ДСП "ЧАЕС"	– Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС"
ДФОНПС	– Державний фонд охорони навколишнього природного середовища
Загальнодержавна програма	– Загальнодержавна програма зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, затверджена Законом України від 15.01.2009 № 886
Закон № 2595	– Закон України від 16.10.2018 № 2595 "Про внесення змін до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему"
Закон № 309	– Закон України від 11.12.1998 № 309 "Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему"
Закон № 39	– Закон України від 08.02.1995 № 39/95 "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку"
ІПБ АЕС НАН України, Інститут Казначейство Мінекоенерго	– Інститут проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України – Державна казначейська служба України – Міністерство енергетики та захисту довкілля України, утворене шляхом перейменування Міністерства екології та природних ресурсів України та приєднання Міністерства енергетики та вугільної промисловості України
НАН України ПЗЗ	– Національна академія наук України – План здійснення заходів на об'єкті "Укриття" (англ. Shelter Implementation Plan – SIP)
Порядок № 234	– Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 № 234
РАВ	– радіоактивні відходи – матеріальні об'єкти та субстанції,

активність радіонуклідів або радіоактивне забруднення яких перевищує межі, встановлені чинними нормами, за умови, що використання цих об'єктів та субстанцій не передбачається

СВЯП
ЧАЕС

- сховище відпрацьованого ядерного палива
- Чорнобильська атомна електростанція

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: План роботи Рахункової палати на 2020 рік та доручення департаменту та/або територіальному підрозділу для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 09.12.2019 № 03-69.

Мета аудиту: оцінка стану використання коштів державного бюджету, виділених у 2018–2019 роках на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС.

Цілі аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки:

- продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами;
- законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу;
- досягнення стратегічних цілей використання бюджетних коштів, спрямованих на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС;
- здійсненню Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України науково-технічної та інформаційної підтримки робіт щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему;
- виконанню Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, затвердженої Законом України від 15.01.2009 № 886 із змінами;
- стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів;
- реалізації рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), що стосуються мети аудиту.

Предмет аудиту:

- кошти державного бюджету, спрямовані у 2018–2019 роках за бюджетними програмами за КПКВК 2408120 "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС" та КПКВК 6541140 "Здійснення науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України" у частині використання коштів на здійснення заходів, пов'язаних із науково-технічною та інформаційною підтримкою робіт щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему;
- нормативно-правові акти та інші документи, які регламентують діяльність щодо підтримки у безпечному стані енергоблоків, об'єкта "Укриття" та підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС;

- документи, пов'язані з плануванням діяльності та визначенням потреби в бюджетних коштах, їх управлінням та використанням, у тому числі щодо здійснення закупівель;
- первинні документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, а також елементи автоматизації бухгалтерського обліку;
- фінансова, бюджетна та інша звітність за 2018–2019 роки, а також аналітична та статистична інформація, документи щодо міжнародної технічної допомоги, персоналу, визначення стратегії, планів, програм діяльності та показників їх виконання за більш тривалий період;
- матеріали контрольних заходів внутрішнього аудиту об'єктів контролю та інших уповноважених державних органів.

Об'єкти контролю: Міністерство енергетики та захисту довкілля України, Державне агентство України з управління зоною відчуження, Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС", Державне спеціалізоване підприємство "Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами", Інститут проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України.

Об'єкти, від яких отримано інформацію на запити: Міністерство фінансів України, Національна академія наук України, Державна інспекція ядерного регулювання України.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту (масштаб аудиту):

часові: 2018–2019 роки, з окремих питань за більш тривалий період;

територіальні: Київська область та м. Київ.

Обсяг бюджетних коштів, охоплених аудитом: 2 734 215,0 тис. грн, або 100 відс. планових видатків державного бюджету на 2018–2019 роки за КПКВК 2408120 та КПКВК 6541140. Перевірений під час аудиту обсяг коштів становив 2 532 795,3 тис. гривень.

Система критеріїв аудиту:

При здійсненні аудиту застосовано сукупність критеріїв, систематизованих за напрямками дослідження та характером причинного зв'язку¹ і спрямованих на виявлення ознак, достатніх для розкриття мети аудиту.

Критеріями аудиту є орієнтири, ідентифіковані як зразки для відповідних процесів, та вимоги, визначені нормативно-правовими актами.

Визначення критеріїв аудиту здійснено з урахуванням:

- міжнародного стандарту вищих органів фінансового контролю (ISSAI) 300 "Основоположні принципи аудиту ефективності";
- ідентифікації ризиків сфери, що досліджується;
- правового забезпечення сфери діяльності і виявлення показників, які вказують на відповідність нормативно-правовим актам;
- розпорядчих і локальних документів, аналітичних, звітних і статистичних матеріалів та виявлення для відповідних процесів норм, нормативів, планових показників.

¹ Під терміном "причинний зв'язок" розуміється зв'язок між дією і певним наслідком.

Обрані критерії ґрунтуються на принципах надійності, об'єктивності, корисності, зрозумілості, порівняльності, повноти та прийнятності.

У сфері, що досліджується, ідентифіковано ризики:

➤ **ризики загального характеру:**

- невиконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), що зумовлювало неефективність реалізації державної політики та використання коштів державного бюджету;

- нормативно-правова неврегульованість окремих сфер діяльності об'єктів аудиту, що впливала на дотримання законності та повноту управлінських рішень, а також ефективність використання коштів державного бюджету;

- несвоєчасне прийняття управлінських рішень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів;

- недієвість окремих елементів системи внутрішнього контролю, що спричиняє несвоєчасну ідентифікацію ризиків у діяльності об'єктів аудиту та при використанні ними бюджетних коштів;

- незабезпечення планування діяльності об'єктів аудиту на довгостроковий період, що зумовлювало прорахунки при визначенні необхідних обсягів ресурсів для досягнення запланованих цілей;

- нездійснення та неактуальність розрахунків для реалізації визначених завдань (заходів);

➤ **фінансові ризики:**

- недотримання об'єктами аудиту запланованих обсягів використання ресурсів під час виконання заходів, що зумовлювало зниження продуктивності використання бюджетних коштів;

- невиконання в повному обсязі запланованих заходів, що зумовлювало зниження результативності використання бюджетних коштів;

- необхідність виділення додаткового обсягу бюджетних коштів, спричинена перенесенням строків завершення виконання заходів, що створювало передумови для неекономного використання бюджетних коштів;

➤ **ризики щодо неналежного виконання Загальнодержавної програми:**

- недоведення виконавцями планових результатів діяльності з виконання заходів;

- недотримання строків реалізації завдань (заходів), що призводило до додаткових витрат ресурсів;

- необ'єктивність звітності про стан реалізації Загальнодержавної програми.

Критерії, які використовувалися під час аудиту щодо оцінки:

➤ **законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень:**

цільове використання бюджетних коштів;

відповідність управлінських рішень об'єктів контролю нормам чинного законодавства, своєчасність і повнота їх прийняття;

➤ **продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів:**

співвідношення між результатами діяльності об'єкта аудиту і використаними для досягнення таких результатів фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами;

ступінь відповідності фактичних результатів діяльності об'єкта аудиту запланованим результатам;

стан досягнення об'єктом аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при їх використанні;

➤ **виконання Загальнодержавної програми:**

повнота планування реалізації заходів;

наявність встановлених очікуваних результатів виконання заходів для всіх виконавців та їх досягнення;

повнота реалізації запланованих заходів;

дотримання термінів реалізації заходів;

достовірність звітування про стан реалізації;

➤ **стану внутрішнього контролю:**

стан реагування об'єктів аудиту на результати попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) Рахункової палати з цього питання;

повнота охоплення внутрішнім контролем процесів та процедур, що мають вплив на ефективність використання бюджетних коштів, законність, своєчасність та повноту прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу;

наявність та укомплектованість кадрами структурного підрозділу з внутрішнього контролю;

своєчасність ідентифікації ризиків, що мають вплив на ефективність використання бюджетних коштів, законність, своєчасність та повноту прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, та своєчасність реагування на ці ризики;

Методика та методи аудиту, джерела інформації

При проведенні аудиту застосовані загальні підходи та порядок дій, встановлені Законом України "Про Рахункову палату".

Водночас, зважаючи на потребу комплексного підходу, під час контрольного заходу додатково використані елементи аудиту відповідності.

Методи збирання даних, що застосовувалися під час аудиту: аналіз нормативно-правових актів, розпорядчих та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту, документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань, статистичної, фінансової та бюджетної звітності; проведення заходів зовнішнього контролю на визначених об'єктах аудиту; опитування, направлення запитів, обстеження та порівняння, отримання усних та письмових пояснень посадових осіб об'єктів аудиту. Джерела інформації: нормативно-правові акти, що регламентують предмет аудиту; запити, паспорти бюджетних програм, плани, кошториси, звітність об'єктів аудиту; статистична, аналітична та інша інформація, листування.

За результатами аудиту складено і підписано п'ять актів, з яких один підписано без зауважень та чотири із застереженнями, а також отримано

інформацію на п'ять запитів Рахункової палати (листи Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 21.11.2019 № 4005-06/48622-3, Державної казначейської служби України від 26.12.2019 № 08-06-06/23469, Державної інспекції ядерного регулювання України від 29.01.2020 № 24-23/1451-1913, Національної академії наук України від 28.12.2019 № 70/2112-6, Міністерства фінансів України від 07.05.2020 № 06030-26-7/13581).

ПЕРЕДУМОВИ АУДИТУ

Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи та збереження генофонду Українського народу є конституційним обов'язком держави (стаття 16 Конституції України). Конституція України (стаття 50) також визначає, що кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Довідково. У 1986 році в Україні сталася аварія на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС, яка призвела до забруднення радіонуклідами ^{137}Cs більш як 145 тис. км² території України, Республіки Білорусь та Російської Федерації. Внаслідок цієї аварії зазнали забруднення також території Швеції, Австрії, Норвегії, Німеччини, Фінляндії, Греції, Румунії, Словенії, Швейцарії. В Україні у зв'язку з аварією з майже 2,3 тис. селищ та міст примусово було відселено понад 2,6 млн осіб. Прямі збитки та витрати з усіх джерел фінансування, пов'язані з Чорнобильською катастрофою, за підрахунками для періоду 1986–1989 років становили близько 9,2 млрд крб, або майже 12,6 млрд доларів США².

Особливості правовідносин під час подальшої експлуатації та дострокового зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС, перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему, забезпечення соціального захисту персоналу ЧАЕС, оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, діяльність яких пов'язана з цим, регулюються Законом № 309.

Однією з цілей перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему є вилучення з нього матеріалів, які містять ядерне паливо, та радіоактивних відходів. При цьому до вилучення таких матеріалів та радіоактивних відходів з об'єкта "Укриття" забезпечується **переведення їх у контрольований стан.**

Державна підтримка робіт з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, як і передбачено Законом № 309 (стаття 5), забезпечується відповідно до Загальнодержавної програми, якою, зокрема, визначаються заходи, джерела та обсяги фінансування таких заходів, у тому числі і з державного бюджету.

На вирішення проблемних питань, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації ЧАЕС, зокрема визначених Планом здійснення заходів на об'єкті "Укриття" (SIP)³, для перетворення зруйнованого

² Джерело: <http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Chornobul-59c84.pdf>.

³ План здійснення заходів на об'єкті "Укриття" (ПЗЗ), розроблений у 1997 році при взаємодії Європейської комісії, України, США і груп міжнародних експертів, є технічно-фінансовим варіантом співпраці України і Великої сімки з розробки екологічно прийняттого підходу до вирішення проблеми укриття четвертого енергоблоку ЧАЕС. Велика сімка,

четвертого блоку (об'єкт "Укриття") в екологічно безпечну систему спрямовуються і зусилля міжнародної спільноти. Зокрема, сформовано Чорнобильський фонд "Укриття", з якого забезпечувалося фінансування ПЗЗ (з 1998 року – понад 2,1 млрд євро). Окремі видатки здійснювалися і з Рахунка ядерної безпеки (з 1996 року – понад 0,5 млрд євро). Надавалася й інша міжнародна технічна допомога (з 2001 року – близько 0,1 млрд євро).

Довідково. Відповідно до статті 342 глави 1 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014, ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678, співробітництво в цивільному ядерному секторі відбувається шляхом імплементації окремих угод, укладених чи тих, що будуть укладені, між сторонами в цій сфері, згідно з відповідними владними повноваженнями і компетенцією ЄС та його держав-членів, Європейського співтовариства з атомної енергії (Євратому) та його держав-членів і відповідно до правових процедур кожної зі сторін.

Україна є також стороною низки міжнародних договорів, конвенцій та угод, які стосуються використання ядерної енергії та радіаційної безпеки, зокрема:

- 12 липня 1996 року Україна приєдналася до **Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду**⁴, якою встановлюються засади міжнародної взаємодії у сфері регулювання правовідносин, що можуть виникнути при спричиненні шкоди суб'єктам права внаслідок втрати контролю людини за ядерною енергією. Віденська конвенція, серед іншого, **передбачає відповідальність оператора**⁵ **ядерної установки за ядерну шкоду**, якщо доведено, що така шкода спричинена порушенням правил поводження з ядерним паливом та іншими радіоактивними продуктами;

- 17 грудня 1997 року ратифіковано **Конвенцію про ядерну безпеку**, яка **застосовується до безпеки ядерних установок**, із застереженнями щодо об'єкта "Укриття"⁶, які пов'язані з унікальністю розташованого на території України об'єкта "Укриття", зумовленою глобальними наслідками Чорнобильської катастрофи;

- 20 квітня 2000 року ратифіковано **Об'єднану конвенцію про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами**⁷, яка **застосовується до безпеки поводження з відпрацьованим паливом**, що утворюється в результаті експлуатації цивільних ядерних реакторів, а також з радіоактивними

Європейський Союз та Україна підписали документ про встановлення додаткового багатостороннього механізму надання допомоги Україні в трансформації існуючого "саркофагу" Чорнобиля в безпечну та екологічно стабільну систему для впровадження заходів, зазначених у ПЗЗ. Велика сімка також звернулася до урядів зацікавлених країн та інших донорів із закликом приєднатися до ініціативи щодо забезпечення повної імплементації ПЗЗ.

⁴ Закон України від 12.07.1996 № 334/96-ВР "Про приєднання України до Віденської конвенції про цивільну відповідальність за ядерну шкоду".

⁵ Експлуатуюча організація (оператор) – це призначена державою юридична особа, яка здійснює діяльність, пов'язану з вибором майданчика, проєктуванням, будівництвом, введенням в експлуатацію, експлуатацією, зняттям з експлуатації ядерної установки або вибором майданчика, проєктуванням, будівництвом, експлуатацією, закриттям сховища для захоронення РАВ, забезпечує ядерну та радіаційну безпеку і несе відповідальність за ядерну шкоду (частина перша статті 33 Закону № 39).

⁶ Закон України від 17.12.1997 № 736/97-ВР "Про ратифікацію Конвенції про ядерну безпеку".

⁷ Закон України від 20.04.2000 № 1688-III "Про ратифікацію Об'єднаної конвенції про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами".

відходами в тих випадках, коли радіоактивні відходи утворюються в результаті цивільної діяльності.

Враховуючи конституційність обов'язку держави (стаття 16 Конституції України) щодо подолання наслідків Чорнобильської катастрофи та збереження генофонду Українського народу, а також спрямування на вказані цілі коштів державного бюджету та коштів міжнародної спільноти, Рахункова палата у 2008 році за участі ВОА інших країн провела Міжнародний координований аудит Чорнобильського фонду "Укриття". У подальшому, до фактичного завершення спорудження нового безпечного укриття над зруйнованим реактором ЧАЕС (2017 рік), Рахункова палата здійснювала щорічний моніторинг стану виконання рекомендацій, наданих міжнародним аудитом.

Зокрема, за результатами проведеного Рахунковою палатою у 2017 році аналізу стану виконання рекомендацій Міжнародного координованого аудиту Чорнобильського фонду "Укриття", предметом якого були кошти державного бюджету, спрямовані у 2017 році на здійснення внесків України до Чорнобильського фонду "Укриття" та Рахунка ядерної безпеки ЄБРР, а також на підтримку в безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС, у частині структури та результатів їх використання (рішення Рахункової палати від 23.01.2018 № 2-3), об'єктам аудиту, зокрема ДАЗВ⁸, були надані відповідні рекомендації (додаток 1), які, як засвідчує моніторинг, виконані лише частково.

Оскільки проблеми, пов'язані з наслідками Чорнобильської катастрофи, залишаються невирішеними і їх подальше розв'язання потребує участі міжнародної спільноти, адже витрати на вказані цілі з державного бюджету є обмеженими, у тому числі з урахуванням особливого періоду, в якому перебуває Україна, проведення Рахунковою палатою цього контрольного заходу обумовлено як соціально, так і економічно.

Отже, від ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС, зокрема визначених Загальнодержавною програмою, залежить стан виконання державою конституційного обов'язку – забезпечення прав громадян України на безпечне для життя і здоров'я довкілля та збереження генофонду Українського народу.

1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ПІДТРИМКУ У БЕЗПЕЧНОМУ СТАНІ ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" І ПІДГОТОВКУ ДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС

Законом № 309 визначено, що фінансування робіт з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта

⁸ Лист Рахункової палати від 09.02.2018 № 03-288.

"Укриття" на екологічно безпечну систему, забезпечення радіаційної безпеки, медичного та біофізичного контролю персоналу ЧАЕС та підрядних організацій, що виконують роботи з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, соціального захисту персоналу ЧАЕС і жителів міста Славутич (далі – роботи), **здійснюється за рахунок Державного бюджету України**, міжнародної технічної допомоги і добровільних внесків юридичних або фізичних осіб та інших джерел, які не заборонені законом.

■ Згідно з абзацом восьмим розділу "Загальні положення" Загальнодержавної програми⁹ завершення діяльності із зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему потребує близько 100 років. Загальнодержавною програмою визначено першочергові заходи, які необхідно здійснити протягом 2009–2012 років на етапі припинення експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Законом № 2595, який набрав чинності 01.01.2019, до **Загальнодержавної програми** внесено зміни і доповнення, зокрема змінено дату з "2013" на "2020" рік, що є одним із свідчень невиконання заходів у визначені Законом № 886 терміни.

Метою Загальнодержавної програми (з урахуванням змін) є **забезпечення реалізації державної політики** щодо підготовки до зняття і зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; забезпечення захисту персоналу, населення та довкілля від впливу іонізуючого випромінювання.

Основні задачі Загальнодержавної програми

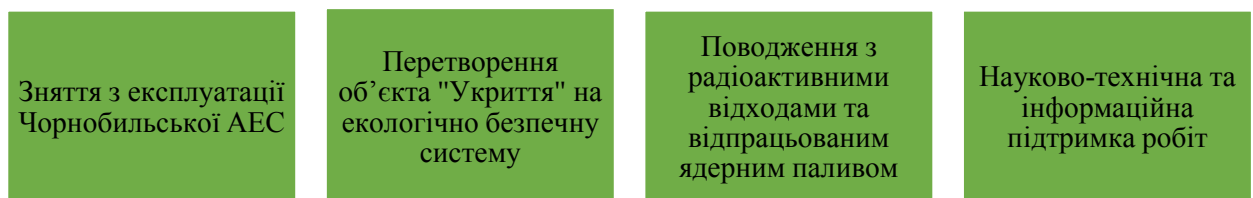

Схема 1. Основні задачі Загальнодержавної програми

Основними напрямками діяльності відповідно до Загальнодержавної програми, зокрема, є: припинення експлуатації, підготовка до зняття і зняття з експлуатації ЧАЕС; перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; поведження з радіоактивними відходами ЧАЕС, що накопичені за період експлуатації та утворюватимуться під час виконання робіт із зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему поведження з відпрацьованим ядерним паливом реакторів типу РВПК-1000 ЧАЕС (Законом № 2595 зазначений напрям розширено шляхом доповнення словами та цифрами "поведження з відпрацьованим ядерним паливом реакторів

⁹ Застосовується редакція Закону № 886 від 21.10.2011, яка була чинною з 15.11.2011 до 01.01.2019.

типу РВПК-1000 Чорнобильської АЕС"); науково-технічна та інформаційна підтримка робіт з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, гарантування прозорості для суспільства рішень щодо забезпечення безпеки діяльності, передбаченої Загальнодержавною програмою; соціальний захист працівників ЧАЕС та мешканців міста Славутич у зв'язку з достроковим зняттям ЧАЕС з експлуатації.

Проведений під час аудиту аналіз Загальнодержавної програми засвідчив **неузгодженість її положень** засадам розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм, встановлених у Законі України від 18.03.2004 № 1621 "Про державні цільові програми" (далі – Закон № 1621), зокрема, не визначено:

- порядку здійснення **конкурсного відбору виконавців** заходів і завдань, контролю за виконанням заходів і завдань, а також **критеріїв оцінки звітів** про результати виконання програми (стаття 5);

- **державного замовника** державної цільової програми та її керівника (стаття 8).

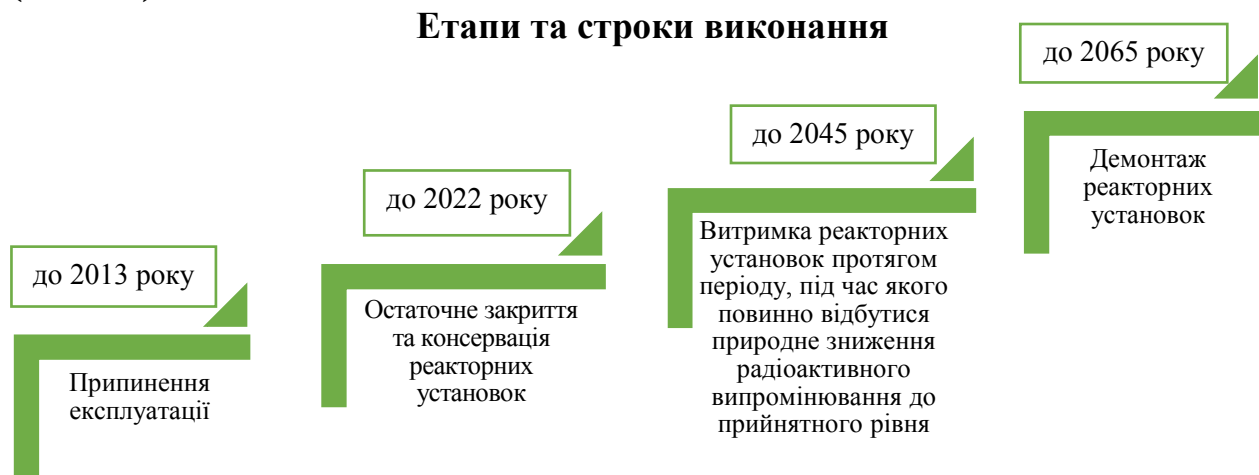

Схема 2. Планові строки виконання етапів Загальнодержавної програми
(не змінювалися з 2009 року)

▪ **Законом № 39** визначено, що **основними принципами державної політики** у сфері використання ядерної енергії та радіаційного захисту, серед іншого, є **пріоритет захисту людини та навколишнього природного середовища від впливу іонізуючого випромінювання**. При цьому **основними принципами державної політики** у сфері використання ядерної енергії та радіаційного захисту, поміж іншого, є **розмежування державного управління у сфері використання ядерної енергії та захоронення радіоактивних відходів** (стаття 5).

Частиною другою статті 6 Закону № 39 передбачено, що державна політика реалізується шляхом **створення оптимальної системи управління** у сфері використання ядерної енергії, регулювання питань ядерної та радіаційної безпеки, розробки та виконання державних програм забезпечення безпеки, включаючи реалізацію заходів щодо захисту населення, яке проживає в зоні спостереження. Цей Закон поширюється на всі види діяльності у сфері використання ядерної енергії, включаючи розміщення, проєктування, спорудження,

введення в експлуатацію, експлуатацію та зняття з експлуатації ядерних установок, джерел іонізуючого випромінювання (абзац другий частини першої статті 7 Закону № 39).

Законом № 39 (частини перша-четверта статті 21) встановлено, що державне управління у сфері використання ядерної енергії та державне управління у сфері поводження з радіоактивними відходами на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення здійснюються органами, визначеними Кабінетом Міністрів України.

▪ **Законом України від 30.06.1995 № 255 "Про поводження з радіоактивними відходами"** (із змінами та доповненнями, далі – Закон № 255) визначено, що державному регулюванню безпеки у сфері поводження з радіоактивними відходами підлягають, зокрема, такі види діяльності: введення в експлуатацію, експлуатація, зняття з експлуатації об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, закриття сховищ для захоронення та проведення регламентних робіт із забезпечення безпеки на сховищах для захоронення після їх закриття. Державне регулювання безпеки під час поводження з радіоактивними відходами здійснюють Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України; Міністерство охорони здоров'я України; Міністерство внутрішніх справ України; інші органи державної виконавчої влади згідно з законодавством (частини перша та друга статті 9).

Частинами першою та другою статті 10 Закону № 255 встановлено, що державне управління у сфері поводження з радіоактивними відходами здійснюється органами державної виконавчої влади, визначеними Кабінетом Міністрів України. Державне управління у сфері використання ядерної енергії та державне управління у сфері поводження з радіоактивними відходами здійснюються за принципом розмежування цих сфер діяльності.

▪ **Законом України від 27.02.1991 № 791 "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи"** (у редакції від 14.07.2016, далі – Закон № 791) визначено, що **управління зоною відчуження, а також зоною безумовного (обов'язкового) відселення після повного відселення жителів з населених пунктів, віднесених до цієї зони, та припинення у зв'язку з цим у зазначених пунктах діяльності місцевих рад здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, організовує та координує проведення всіх заходів на територіях зони відчуження, а також зони безумовного (обов'язкового) відселення, вирішує питання їх фінансування, охорони громадського порядку, захисту наукових і економічних інтересів держави, вживає заходів до створення безпечних умов праці та зменшення рівня опромінення персоналу, який працює на цих територіях, з метою охорони його здоров'я, забезпечує додержання норм радіаційної безпеки, порядку поводження з РАВ, а також несе відповідальність за оперативне, повне та об'єктивне інформування**

населення про екологічний стан у цих зонах. Накази центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, є обов'язковими для виконання всіма підприємствами, установами і організаціями, розташованими або залученими до робіт у зазначених зонах, незалежно від форм власності та організаційно-правових форм (стаття 8 Закону № 791).

▪ У період, охоплений аудитом (2018–2019 роки), такі центральні органи виконавчої влади забезпечували формування і реалізовували державну політику у межах визначених законами, зокрема №№ 39, 255, 309, 791, повноважень:

- до 23.12.2019 – Міністерство екології та природних ресурсів України (далі – Мінприроди). Відповідно до Положення про Міністерство екології та природних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32 (далі – Положення № 32), основними завданнями Мінприроди, поміж іншого, визначено: забезпечення формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та в межах повноважень, передбачених законом, поводження з відходами, у тому числі радіоактивними; ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

- з 24.12.2019 – Міністерство енергетики та захисту довкілля України, яке утворено шляхом перейменування Міністерства екології та природних ресурсів на Мінекоенерго (постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829 "Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади" (абзац четвертий пункту 1, абзац третій пункту 2, редакція чинна з 03.09.2019).

Згідно із пунктом 136 постанови Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1065 "Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України з питань діяльності Міністерства енергетики та захисту довкілля" (редакція чинна з 24.12.2019) у назві та тексті постанови Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32 "Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України" слова "Міністерство екології та природних ресурсів України" замінено словами "Міністерство енергетики та захисту довкілля України".

Підпунктом 2 пункту 2 Положення № 32 визначено, що Мінекоенерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який, зокрема, забезпечує формування державної політики у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, а також здійснення державного управління у сфері поводження з РАВ на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення. Відповідно до підпункту 3 пункту 4 Положення № 32 одним з основних завдань Мінекоенерго є здійснення державного управління у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки;

- ДАЗВ, яке відповідно до Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження, затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 564 (зі змінами), є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики та захисту довкілля та який реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, а також здійснює державне управління у сфері поводження з РАВ на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення. Згідно з пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 20.10.2019 № 879 (чинна з 22.10.2019) ДАЗВ підпорядковано Мінекоенерго.

➤ Таким чином, аудитом встановлено, що Кабінетом Міністрів України при здійсненні заходів з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади не забезпечено дотримання визначених законами № 39 та № 255 принципів розмежування державного управління у сфері використання ядерної енергії та державного управління у сфері поводження з радіоактивними відходами, а також відповідності Положення № 32 вимогам цих законів. Крім того, потребує узгодження частина друга статті 9 Закону № 255 щодо назви органу, що здійснює державне регулювання безпеки під час поводження з радіоактивними відходами, з назвою органу, визначеного законодавством з питань оптимізації центральних органів влади; застосування терміна "органи державної виконавчої влади" із положеннями Закону України "Про центральні органи виконавчої влади"¹⁰, в якому використовується термін "орган виконавчої влади".

▪ У додатку до Загальнодержавної програми в редакції Закону № 2595 визначені завдання і заходи щодо зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему на період до 2020 року, джерела та прогнозний обсяг їх фінансування, а також **головні розпорядники відповідних коштів державного бюджету: Мінприроди, ДАЗВ і НАН України.**

Відповідно до вимог частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України Кабінет Міністрів України постановою від 28.02.2011 № 234 затвердив Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС.

У Порядку № 234¹¹ (пункт 2) визначено, що метою використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС", є продовження здійснення заходів, розпочатих відповідно до Загальнодержавної програми.

Згідно з Порядком № 234 бюджетні кошти спрямовуються на:

¹⁰ Прийнято Верховною Радою України 17.03.2011 № 3166.

¹¹ У редакції від 14.02.2018 та подальші зміни у 2018 році.

- ✓ підтримку в безпечному стані першого, другого, третього енергоблоків ЧАЕС, існуючого сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1) та існуючих сховищ радіоактивних відходів;
- ✓ виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків;
- ✓ здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що працюватимуть у подальшому, та забезпечення контролю за безпекою;
- ✓ погашення кредиторської заборгованості одержувачів бюджетних коштів за минулі роки, що зареєстрована в органах Казначейства;
- ✓ створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему;
- ✓ розроблення проєктів, необхідних для припинення експлуатації ЧАЕС.

Згідно з Порядком № 234 головним розпорядником бюджетних коштів є Мінекоенерго (правонаступник Мінприроди), розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня та відповідальним виконавцем бюджетної програми – ДАЗВ. Одержувачами бюджетних коштів визначено підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління ДАЗВ.

➤ **Порядок № 234 не поширив використання бюджетних коштів**, передбачених у державному бюджеті за програмою "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС", **на забезпечення** науково-технічної та інформаційної підтримки робіт з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, гарантування прозорості для суспільства рішень щодо забезпечення безпеки діяльності, передбаченої Загальнодержавною програмою, а також забезпечення соціального захисту працівників ЧАЕС та мешканців міста Славутич у зв'язку з достроковим зняттям ЧАЕС з експлуатації.

Спільним рішенням НАН України та ДАЗВ від 21.03.2018 **на Інститут проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України покладено виконання функцій організації – наукового керівника** із забезпечення експлуатації комплексу "Об'єкт "Укриття" та Новий безпечний конфайнмент" (далі – ОУ-НБК), перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та зняття енергоблоків ЧАЕС з експлуатації. Положення про організацію – наукового керівника із забезпечення експлуатації комплексу ОУ-НБК, перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та зняття енергоблоків ЧАЕС з експлуатації затверджено від ДСП "ЧАЕС" – генеральним директором, від ІПБ АЕС НАН України – директором.

Згідно з цим Положенням **фінансування діяльності організації – наукового керівника** в частині виконання робіт із забезпечення безпечної експлуатації комплексу "ОУ-НБК", перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та зняття енергоблоків ЧАЕС з експлуатації **відбувається в**

установленому законодавством України порядку з коштів державного бюджету, що виділяються на виконання зазначених робіт.

➤ Водночас внаслідок недосконалості норм Порядку № 234 виконання Загальнодержавної програми за напрямом "науково-технічне супроводження робіт із зняття з експлуатації ЧАЕС" фактично позбавлене державної фінансової підтримки, а НАН України, відповідальну разом з Мінприроди та ДАЗВ, – отримання цільових асигнувань державного бюджету.

Довідково. З метою ефективного управління процесом зняття з експлуатації енергоблоків атомних електростанцій і перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему Кабінет Міністрів України постановою від 25.04.2001 № 399 утворив на базі відособленого підрозділу "Чорнобильська АЕС" державного підприємства "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом" державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" шляхом його виділення зі складу зазначеної компанії з віднесенням до сфери управління Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Крім того, у 2010 році відповідно до Стратегії поводження з радіоактивними відходами в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.08.2009 № 990-р, наказом ДАЗВ від 09.12.2010 № 1086 створено державне спеціалізоване підприємство "Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами" та визначено єдиною національною експлуатуючою організацією з поводження з радіоактивними відходами на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення.

➤ Аудитом встановлено, що Порядок № 234 не містить підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; механізму розподілу заходів та визначення обсягів фінансування між одержувачами бюджетних коштів; порядку звітування про виконання бюджетної програми (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання, що є недотриманням положень частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України, якими визначені вимоги до порядків використання бюджетних коштів.

➤ Аудитом також засвідчено, що через невизначення Порядком № 234 підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми, ДАЗВ власними рішеннями розширено коло одержувачів бюджетних коштів, зокрема включено ДСП "Чорнобильський спецкомбінат" (далі – ДСП "ЧСК"), ДП "Управління забезпечення функціонування об'єктів Чорнобильської АЕС" та ДП "Чорнобильенерго", які у 2019 році ліквідовано, а відповідні асигнування передано ДСП "ЧАЕС" та ДСП "ЦППРВ". Зазначене створило ризики розпорошення бюджетних коштів, виділених законами про державний бюджет за програмою "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС", що призводить до неефективного їх використання.

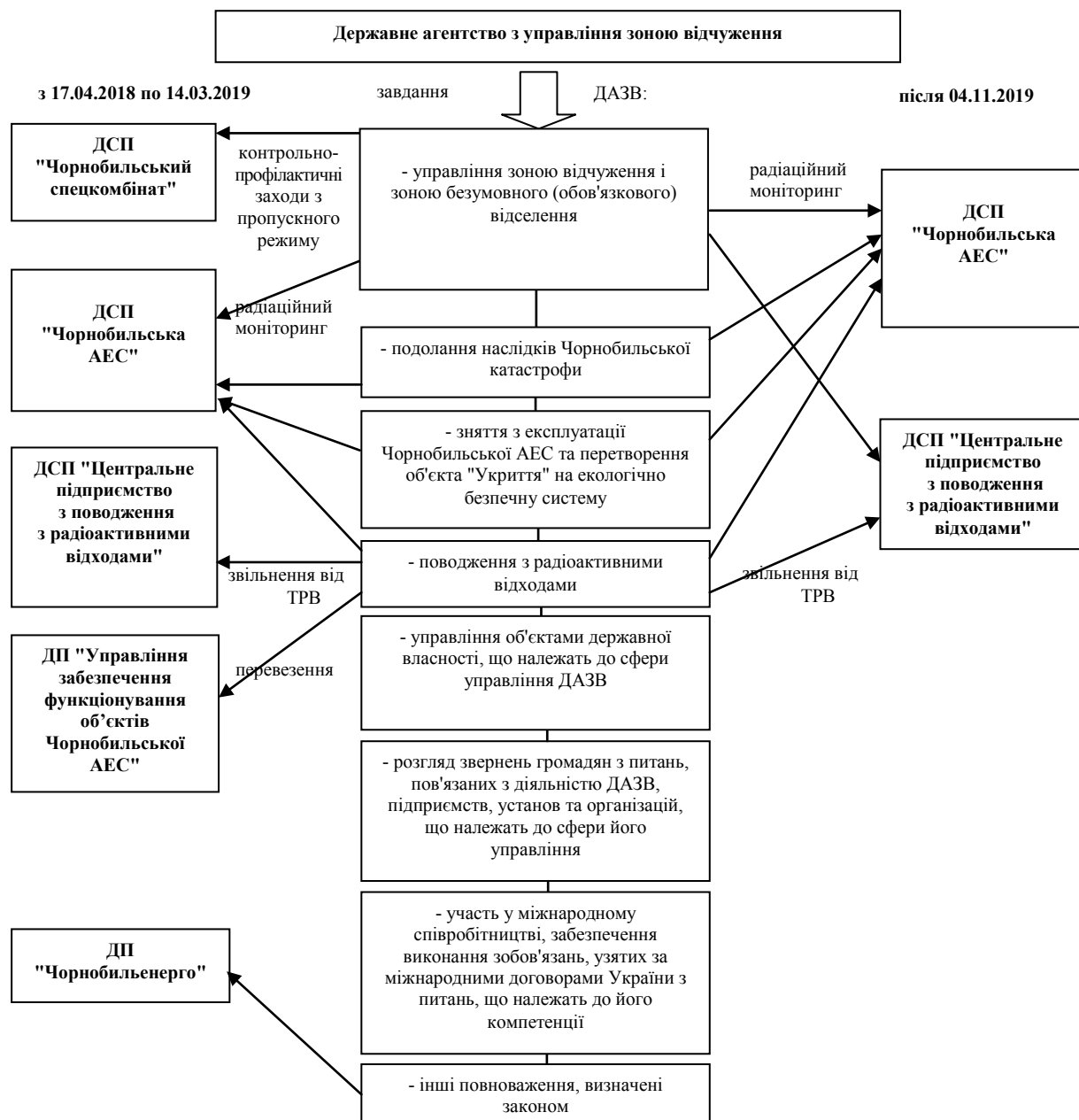

Схема 3. Взаємозв'язок виконання завдань ДАЗВ та підприємств, що входили у 2018–2019 роках до сфери його управління та були одержувачами коштів за КПКВК 2408120 (з 14.03.2019 до 04.11.2019 проведено реорганізацію та припинено діяльність трьох підприємств)

➤ Таким чином, недосконалість нормативно-правових актів з питань виконання Загальнодержавної програми спричинила відсутність контролю органів державної влади за виконанням запланованих заходів. Як наслідок, безпечний стан енергоблоків та об'єкта "Укриття" і виконання заходів з підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС забезпечуються ДСП "ЧАЕС", яке є одержувачем бюджетних коштів. Водночас статус ДСП "ЧАЕС" не дає можливості ефективно та вчасно реагувати на ризики, пов'язані із забезпеченням сталого фінансування таких робіт, що зумовлено неефективною системою державного управління та внутрішнього контролю органів державної влади.

2. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 2408120 "ПІДТРИМКА У БЕЗПЕЧНОМУ СТАНІ ЕНЕРГОБЛОКІВ ТА ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" ТА ЗАХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС"

▪ **Стратегічною ціллю** головного розпорядника, на досягнення якої спрямовано виконання бюджетної програми за **КПКВК 2408120**, є підвищення рівня екологічної та радіаційної безпеки в зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи та державне управління у сфері поводження з РАВ.

Метою виконання бюджетної програми є:

- підтримка зупинених енергоблоків ЧАЕС у безпечному стані (у стані, регламентованому вимогами нормативно-технічної документації у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки);
- зниження шкідливого впливу на населення та навколишнє середовище джерел іонізуючого випромінювання, накопичених за час експлуатації енергоблоків ЧАЕС;
- контроль за станом об'єкта "Укриття" і зниження ядерної, радіаційної, пожежної та загально-технологічної небезпеки, обумовленої його існуванням;
- виконання робіт з остаточного закриття та консервації 1, 2, 3 блоків ЧАЕС;
- забезпечення соціального захисту персоналу.

Завдання бюджетної програми: підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та зовнішніх споруд; остаточне закриття та консервація атомних блоків ЧАЕС; поводження з відпрацьованим ядерним паливом; звільнення енергоблоків від РАВ; виконання заходів щодо перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; забезпечення експлуатації об'єктів, призначених для поводження з РАВ.

▪ **Законами про державний бюджет на 2018 і 2019 роки Мінприроди¹²** як головному розпорядникові коштів державного бюджету за бюджетною програмою за **КПКВК 2408120**, що є предметом аудиту, передбачені бюджетні призначення у сумі **2 470 676,2 тис. грн**, у тому числі:

- 2018 рік – 1 041 800,0 тис. грн (за загальним фондом – 933 476,2 тис. грн, що становить **59,8 відс. потреби**, визначеної бюджетним запитом (1 561 895,6 тис. грн); спеціальним – 108 323,8 тис. грн);
- 2019 рік – 1 428 876,2 тис. грн (за загальним фондом – 1 364 876,2 тис. грн, що становить **53,6 відс. потреби**, визначеної бюджетним запитом (2 544 616,9 тис. грн); спеціальним – 64 000,0 тис. гривень).

***Довідково.** У 2018 році граничним обсягом не забезпечено потреби на виплату пенсій і допомоги – 134 846,2 тис. грн; страхування відповідальності – 6 893,9 тис. грн; придбання*

¹² Під час затвердження законів про державний бюджет головним розпорядником коштів було визначено Міністерство екології та природних ресурсів України. У вересні 2019 року Міністерство перейменовано у Міністерство енергетики та захисту довкілля України. У травні 2020 року утворено Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.

обладнання і предметів довгострокового користування – 14 181,1 тис. грн; капітальне будівництво (зокрема, завод з переробки рідких радіоактивних відходів, установки поводження з радіоактивно забрудненими матеріалами і РАВ на ЧАЕС) – 183 242,5 тис. грн; капітальний ремонт об'єктів – 60 143,8 тис. грн; реконструкцію об'єктів (зокрема, реконструкція автоматизованого комплексу інженерно-технічних засобів фізичного захисту периметру контрольованої зони ЧАЕС, технічне переоснащення СВЯП-1 в частині заміни силового обладнання, систем освітлення і зв'язку, КВПтаА, технічне переоснащення СВЯП-1 в частині заміни кабельного господарства, реконструкція системи супутникового обігріву частини водонаповнених ємностей, трубопроводів і спецканалізації ДСП "ЧАЕС") – 228 864,5 тис. грн; придбання нематеріальних активів – 247,4 тис. гривень. У 2019 році граничним обсягом не забезпечено потреби на оплату комунальних послуг – 89 583,5 тис. грн; оплату послуг, крім комунальних, – 58 882,6 тис. грн; капітальні видатки – 1 031 274,6 тис. гривень.

Крім того, у періоді, що підлягав аудиту, розпорядженнями Кабінету Міністрів України у 2018 році на реалізацію бюджетної програми за КПКВК 2408120 додатково виділялось 140 194,8 тис. грн за рахунок залишків коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища (далі – ДФОНПС); у 2019 році – зменшувались видатки на 25 277 тис. гривень.

Зокрема, у **2018 році розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 727-р "Про виділення у 2018 році коштів Міністерству екології та природних ресурсів"** (далі – розпорядження № 727) за рахунок залишку коштів ДФОНПС (спеціальний фонд державного бюджету), який утворився станом на 01.01.2018, Мінприроди як головному розпорядникові коштів державного бюджету за бюджетною програмою за **КПКВК 2408120 додатково виділено 140 194,8 тис. грн на видатки розвитку** для забезпечення підприємствами, що належать до сфери управління ДАЗВ, належної підтримки екологічно безпечного стану в зонах відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення.

Довідково. Згідно з пояснювальною запискою до проєкту розпорядження № 727 розроблено з метою недопущення блокування діяльності підприємств, що належать до сфери управління ДАЗВ, шляхом примусових стягнень органами державної виконавчої служби заборгованості перед Пенсійним фондом України (далі – ПФУ) за витрати на виплату та доставку пільгових пенсій, оплату послуг за спожиту електроенергію та послуг з перевезення персоналу.

Аудитом встановлено, що ці кошти використано на захід "Відшкодування ПФУ **фактичних витрат на виплату та доставку пенсій**, призначену на пільгових умовах", який **не включено до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, чим не дотримано вимог пункту 2 та абзацу п'ятого пункту 4 Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.05.1998 № 634.**

Довідково. Відповідно до пункту 2 цього Положення ДФОНПС створено з метою фінансування природоохоронних заходів та заходів, пов'язаних з раціональним використанням і збереженням природних ресурсів. Згідно з абзацом п'ятим пункту 4 вказаного Положення залишок коштів ДФОНПС станом на 1 січня поточного року, а також понадпланові надходження до фонду можуть спрямовуватися на фінансування природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, зокрема у вигляді субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, за окремим рішенням Кабінету Міністрів України.

У 2019 році **розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2019 № 1277-р "Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених**

Міністерству енергетики та захисту довкілля на 2019 рік" (далі – розпорядження № 1277) відповідно до частини восьмої статті 23 Бюджетного кодексу України у межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених Мінекоенерго на 2019 рік у загальному фонді державного бюджету, **здійснено перерозподіл видатків державного бюджету**, зокрема, шляхом зменшення видатків розвитку за програмою 2408120 "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС" на **25 277 тис. гривень**.

Довідково. Відповідно до пояснювальної записки до проекту розпорядження № 1277 розроблено з метою забезпечення виплат працівникам державних вугледобувних підприємств шляхом перерозподілу видатків державного бюджету в сумі 322 622,0 тис. грн у межах обсягу бюджетних призначень, передбачених Мінекоенерго на 2019 рік у загальному фонді державного бюджету.

■ Отже, враховуючи внесені розпорядженнями № 727 і № 1277 зміни до обсягів затверджених законами про державний бюджет на 2018 і 2019 роки асигнувань за **КПКВК 2408120, планові видатки становили 2 585 594 тис. грн**, у тому числі:

- **2018 рік – 1 181 994,8 тис. грн** (загальний фонд – 933 476,2 тис. грн; спеціальний – 248 518,6 тис. грн);

- **2019 рік – 1 403 599,2 тис. грн** (загальний фонд – 1 339 599,2 тис. грн, спеціальний – 64 000,0 тис. гривень).

Інформація щодо планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих у 2018–2019 роках на реалізацію бюджетної програми за КПКВК 2408120, наведена у табл. 1.

Таблиця 1

Планування та використання коштів державного бюджету, спрямованих у 2018–2019 роках на реалізацію бюджетної програми за КПКВК 2408120

тис. грн					
Показник	Річна потреба	План	Касові видатки	% виконання	Відхилення
2018 рік	1 561 895,6	1 181 994,8	1 181 978,8	100,0	-16,0
загальний фонд	1 561 895,6	933 476,2	933 462,1	100,0	-14,1
спецфонд	х	248 518,6	248 516,7	100,0	-1,9
2019 рік	1 622 411,2	1 403 599,2	1 386 622,6	98,8	-16 976,4
загальний фонд	1 622 411,2	1 339 599,2	1 338 622,6	99,9	-976,6
спецфонд	х	64 000,0	48 000,0	75,0	-16 000,0
разом	х	2 585 594,0	2 568 601,4	99,3	-16 992,6

Аналіз даних, наведених у табл. 1, засвідчує, що у 2018–2019 роках касові видатки на бюджетну програму за КПКВК 2408120 становили **2 568 601,4 тис. грн** (загальний фонд – 2 272 084,7 тис. грн, спеціальний – 296 516,7 тис. грн), з яких:

- **2018 рік – 1 181 978,8 тис. грн** (загальний фонд – 933 462,1 тис. грн, або майже 100 відс. плану), спеціальний – 248 516,7 тис. грн, або 100 відс. плану);

- **2019 рік – 1 386 622,6 тис. грн** (загальний фонд – 1 338 622,6 тис. грн, або

майже 100 відс. плану, спеціальний – 48 000,0 тис. грн, або 75 відс. плану).

Мінприроди як головним розпорядником коштів державного бюджету бюджетні кошти у сумі **16 992,6 тис. грн** (у тому числі загального фонду – 990,7 тис. грн, спеціального – 16 001,9 тис. грн) в кінці 2018 і 2019 років повернено до державного бюджету як невикористані (2018 рік – 16,0 тис. грн, 2019 рік – 16 976,6 тис. грн), що свідчить про **неефективне управління коштами державного бюджету та недотримання вимог статті 20 Бюджетного кодексу України**. Зокрема, 365,9 тис. грн (2018 рік – 16,0 тис. грн, 2019 рік – 349,9 тис. грн) повернено до державного бюджету внаслідок економії бюджетних коштів одержувачем (ДСП "ЧАЕС") за фактом надання послуг та виконання робіт; 16 626,7 тис. грн (2019 рік) – внаслідок **несвоєчасного** прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу щодо вчасного перерозподілу бюджетних коштів.

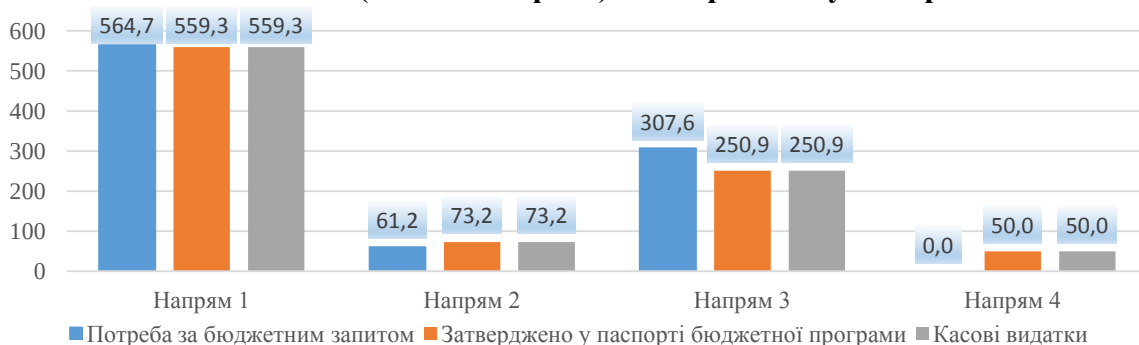
■ **Механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за бюджетною програмою за КПКВК 2408120, визначено Порядком № 234.**

Довідково. Відповідно до пункту 3 Порядку № 234 бюджетні кошти спрямовуються на підтримку в безпечному стані першого, другого, третього енергоблоків ЧАЕС, існуючого сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1) та існуючих сховищ радіоактивних відходів; виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків; здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що працюватимуть у подальшому, та забезпечення контролю за безпекою; погашення кредиторської заборгованості одержувачів бюджетних коштів за минулі роки, що зареєстрована в органах Казначейства; створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; розроблення проєктів, необхідних для припинення експлуатації ЧАЕС.

Головним розпорядником бюджетних коштів є Мінприроди, розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня та відповідальним виконавцем бюджетної програми – ДАЗВ (пункт 4 Порядку № 234).

Згідно з паспортами бюджетної програми за КПКВК 2408120 і звітами про їх виконання бюджетні кошти у 2018–2019 роках використовувались за чотирма напрямками (діаграми 1, 2).

Діаграма 1. Використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2408120 (загальний фонд) за напрямками у 2018 році

Примітка.

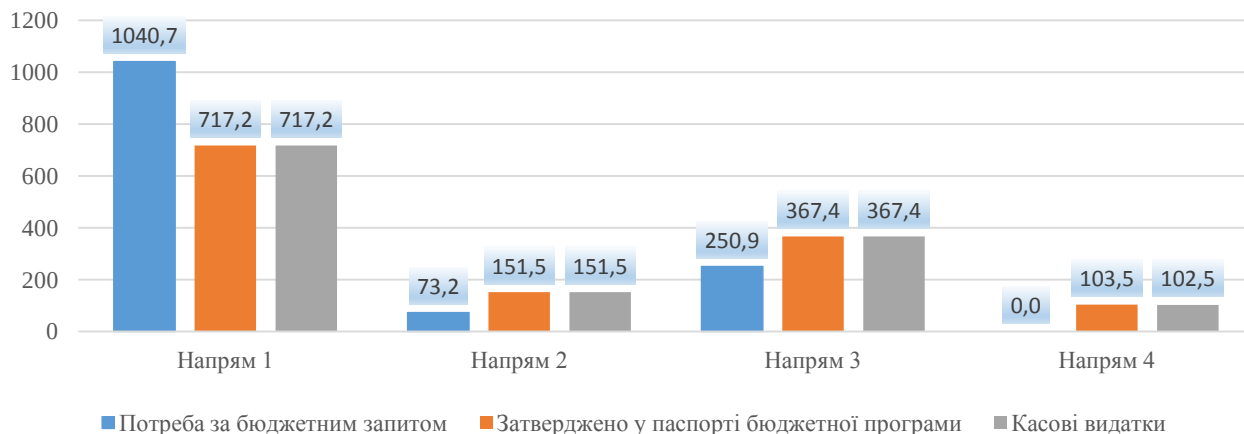
Напрямок 1. Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ.

Напряг 2. Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків.

Напряг 3. Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення здійснення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки.

Напряг 4. Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Діаграма 2. Видатки державного бюджету (загальний фонд) на виконання напрямів бюджетної програми за КПКВК 2408120 у 2019 році

При цьому у бюджетному запиті на 2018 рік зазначено потребу за рахунок видатків спеціального фонду державного бюджету за напрямом 1 в сумі 66,3 млн грн та напрямом 2 – 42,0 млн гривень. Аудитом встановлено, що використання коштів спеціального фонду державного бюджету затверджено в паспорті бюджетної програми за напрямом 1 в сумі 140,2 млн грн, напрямом 2 – 8,3 млн грн, напрямом 4 – 100,0 млн гривень. Касові видатки проведені в розмірі затвердженого обсягу.

У бюджетному запиті на 2019 рік зазначено потребу за рахунок видатків спеціального фонду державного бюджету за напрямом 1 в сумі 84,0 млн гривень. Встановлено, що використання коштів спеціального фонду державного бюджету затверджено в паспорті бюджетної програми за напрямом 4 в сумі 64,0 млн грн, з яких касові видатки становили 48,0 млн гривень.

Аудитом встановлено, що згідно з пунктом 2 Порядку № 234 бюджетні кошти використовуються з метою продовження заходів, розпочатих відповідно до Загальнодержавної програми.

▪ Водночас із загального обсягу використаних бюджетних коштів за КПКВК 2408120 (2 568 601,4 тис. грн) **на виконання заходів Загальнодержавної програми протягом 2018–2019 років фактично спрямовано 2 209 031,1 тис. грн (86 відс. касових видатків), решту коштів у сумі 359 570,3 тис. грн використано на інші цілі:**

✓ покриття витрат ПФУ на виплату і доставку пенсій за віком, призначених на пільгових умовах, – 308 862,4 тис. грн;

✓ виконання робіт, не передбачених Загальнодержавною програмою, – 28 617,6 тис. грн;

✓ створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго" – 2 475,0 тис. грн;

✓ виконання рішення господарського суду Київської області про примусове списання коштів на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України" – 19 615,3 тис. гривень.

➤ Отже, **Мінекоенерго** як головним розпорядником коштів державного бюджету **допущено порушення бюджетного законодавства** (пункт 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України) **в частині включення недостовірних даних до звітів про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2408120** станом на 01.01.2019 та 01.01.2020, а саме **відображення касових видатків у повному обсязі (2 568 601,4 тис. грн) на виконання Загальнодержавної програми.**

Внаслідок неналежного внутрішнього контролю та неприйняття ефективних управлінських рішень **Мінекоенерго** як головним розпорядником коштів державного бюджету та **ДАЗВ** як розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня і відповідальним виконавцем бюджетної програми при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за **КПКВК 2408120 у 2018–2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 339 955,0 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання** бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми та Порядку № 234. Зазначене згідно зі статтею 119 Бюджетного кодексу України є **нецільовим використанням** бюджетних коштів та, відповідно, порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), а також має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України. Зокрема, використано:

- **308 862,4 тис. грн** – на погашення заборгованості перед ПФУ на покриття витрат. При цьому у паспорті бюджетної програми та звіті про виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ". Зазначене свідчить про ознаки нецільового використання коштів державного бюджету і потребує негайного законодавчого врегулювання. Згідно з абзацом третім частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є нецільовим використанням бюджетних коштів, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116);

- **28 617,6 тис. грн** – на оплату договорів про проведення робіт з капітального ремонту та реконструкції приміщень, а саме: 26 347,3 тис. грн – реконструкція будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутич для розміщення персоналу; 1 418,8 тис. грн – капітальний ремонт благоустрою території біля офісного центру ДСП "ЧАЕС" в м. Славутич Київської обл.; 542,6 тис. грн – капітальний ремонт покрівлі будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1; 7/2; 7/3; 7/5 у м. Славутич Київської області;

308,9 тис. грн – реконструкція господарського корпусу під архів ДСП "ЧАЕС" по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1 у м. Славутич Київської області. Такі роботи не передбачені Загальнодержавною програмою та пунктом 3 Порядку № 234, що свідчить про **ознаки нецільового використання коштів** державного бюджету. При цьому в паспорті бюджетної програми та звіті про виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему", хоча відстань між промисловим майданчиком ЧАЕС та м. Славутич становить понад 45 км;

- **2 475,0 тис. грн** – на створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго". Цей захід також не передбачено Загальнодержавною програмою та пунктом 3 Порядку № 234. При цьому у паспорті бюджетної програми та звіті про виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ". Зазначене також свідчить про **ознаки нецільового використання коштів** державного бюджету і потребує негайного законодавчого врегулювання. Згідно з абзацом третім частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є нецільовим використанням бюджетних коштів, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116).

Крім того, згідно з наказом господарського суду Київської області від 19.04.2018 № 911/3146/17 про примусове виконання рішення цього ж суду від 26.12.2017 видатки державного бюджету у сумі **19 615,3 тис. грн** (7 707,3 тис. грн – пеня, 10 960,8 тис. грн – інфляційні втрати, 947,2 тис. грн – 3 відс. річних) примусово стягнуто на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України". **Ці кошти** з урахуванням пункту 9 Прикінцевих положень Бюджетного кодексу України **вважаються збитками державного бюджету** та підлягають відшкодуванню.

Довідково. ПАТ "НАК "Нафтогаз України" звернулося до господарського суду Київської області з позовом про стягнення з ДСП "ЧАЕС" пені на суму 7 707,3 тис. грн, 3 відс. річних – 947,1 тис. грн, інфляційних втрат за несвоєчасне виконання зобов'язань з оплати отриманого природного газу за січень-грудень 2014 року – 10 960,8 тис. грн за договором від 27.02.2014 № 2379/14-КП-17 про купівлю-продаж природного газу. Згідно з пунктом 2.1 договору ПАТ "НАК "Нафтогаз України" передає ДСП "ЧАЕС" з 01.01.2014 по 31.12.2014 газ в обсязі до 13 030 тис. м³. На виконання умов договору в січні-грудні 2014 року ПАТ "НАК "Нафтогаз України" передано, а ДСП "ЧАЕС" прийнято природний газ на загальну суму 46 470,9 тис. грн, що підтверджується актами приймання-передачі. ДСП "ЧАЕС" у порушення умов договору за отриманий природний газ розраховувалося несвоєчасно. Рішенням господарського суду Київської області від 26.12.2017 позов ПАТ "НАК "Нафтогаз України" до ДСП "ЧАЕС" задоволено повністю.

У судовому засіданні ДСП "ЧАЕС" заперечувало ці вимоги, вказувало, що несвоєчасні розрахунки за переданий природний газ обумовлені несвоєчасним поверненням позивачем відповідачу актів приймання-передачі природного газу за січень-квітень 2014 року, які є підставою розрахунків за умовами договору, проте доводи ДСП "ЧАЕС" судом не враховані.

Зазначене свідчить про ризики невиконання або неналежного виконання посадовими особами ДСП "ЧАЕС" посадових обов'язків, що заподіяло значної матеріальної шкоди державі, і відповідно до Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України "Про запобігання корупції" прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 691), є підставою для проведення службового розслідування.

■ Аудитом встановлено **неналежне виконання результативних показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 2408120** протягом 2018–2019 років (табл. 2).

Таблиця 2

Інформація про стан виконання у 2018–2019 роках запланованих результативних показників продукту за КПКВК 2408120

№ з/п	Показники продукту	Од. вим.	2018 рік			2019 рік		
			план	виконання	різниця	план	виконання	різниця
1	Кількість виведених з експлуатації систем та елементів енергоблоків ЧАЕС	од.	44	97	53	50	39	-11
2	Кількість введених в експлуатацію об'єктів по поводженню з РАВ (НБК, ЗПРПВ, ПКПТРВ, СВЯП-2)	од.	4	1	-3	х	х	х
3	Об'єм рідких РАВ, що вивільняються з блоків та об'єкта "Укриття"	м ³	10,0	0,8	-9,2	10,0	5,6	-4,4
4	Об'єм переданих до ДСП "ЦППРВ" на захоронення твердих РАВ	тис. м ³	5,0	5,0	0,0	3,4	3,4	0,0
5	Кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких РАВ на заводі з переробки рідких РАВ	од.	2625	0	-2625	2 625	1 269	-1356
6	Кількість упаковок РАВ, переданих на захоронення в спеціально обладнане приповерхнє сховище твердих перероблених РАВ	од.	130	59	-71	2 625	1 170	-1455
7	Кількість відпрацьованих тепловиділяючих збірок, перевезених у СВЯП-2	од.	186	0	-186	186	0	-186
8	Кількість атомних блоків, що знімаються з експлуатації	од.	3	3	0	3	3	0
9	Кількість об'єктів інфраструктури поводження з РАВ, на яких проведено роботи з реконструкції	од.	12	12	0	х	х	х
10	Кількість побудованих об'єктів поводження з РАВ	од.	6	0	-6	х	х	х
11	Кількість осіб, за яких відшкодовуються витрати ПФУ за виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах	осіб	1 784	1 784	0	х	х	х
12	Кількість об'єктів, на яких проведено роботи з реконструкції	од.	х	х	х	3	4	1

Аналіз виконання у 2018–2019 роках запланованих результативних показників продукту за КПКВК 2408120 засвідчив, що у **2018 році** з 11 визначених показників продукту виконано лише 5, не виконано – 6. Зокрема, **виведено з експлуатації 97 систем та елементів енергоблоків ЧАЕС**, що у 2,2 раза перевищує план (44 од.); **передано до ДСП "ЦППРВ" на захоронення 5 тис. м³ твердих РАВ**, що відповідає плану; **знято з експлуатації 3 атомних блоків та проведено роботи з реконструкції на 12 об'єктах інфраструктури поводження з**

РАВ, що відповідає плановим показникам. Як і заплановано, за 1 784 осіб відшкодовано витрати ПФУ за виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах.

Решта результативних показників залишилась невиконаною, а саме: **введено в експлуатацію лише один об'єкт по поводженню з радіоактивними матеріалами (НБК, ЗПРРВ, ПКПТРВ, СВЯТ-2), заплановано 4 одиниці. Жодного об'єкта поводження з РАВ не побудовано, заплановано 6 об'єктів.**

Довідково. Згідно з поясненнями Мінприроди у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік, введення в експлуатацію об'єктів поводження з РАВ перенесено на 2019 рік.

При запланованій кількості 186 од. до сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2) **не перевезено жодної відпрацьованої тепловиділяючої збірки.**

Довідково. Згідно з поясненнями Мінприроди у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік зазначене спричинено невведенням в експлуатацію СВЯП-2, що обумовлено технічною складністю проєкту, відставанням за графіками постачання обладнання та усуненням виявлених у процесі випробування недоліків. Початок робіт з перевезення відпрацьованого ядерного палива на етапі "гарячих" випробувань перенесено на 2019 рік.

Такий показник, як **кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких РАВ на заводі з переробки рідких РАВ, взагалі не виконувався, заплановано 2625 одиниць.**

Довідково. Згідно з поясненнями Мінприроди у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік, причина невиконання – відсутність витратних матеріалів (цементу необхідної марки).

До сховища передано 0,8 м³ рідких РАВ, що становить лише 8 відс. плану (10 м³). На захоронення в спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих перероблених РАВ передано лише 59 упаковок РАВ, 45,4 відс. плану (130 одиниць).

У 2019 році з 8 результативних показників продукту виконано лише 3, не виконано – 5. Зокрема, передано до ДСП "ЦППРВ" на захоронення 3,4 тис. м³ твердих РАВ, що відповідає плану; знято з експлуатації, як і заплановано, 3 атомних блоки та на 4 об'єктах проведено роботи з реконструкції (при плані на 3 об'єктах).

Решту результативних показників у 2019 році не виконано, а саме: **виведено з експлуатації 39 систем та елементів енергоблоків ЧАЕС, що становить 78 відс. плану (50 од.); передано до сховища 5,6 м³ рідких РАВ, 56 відс. плану (10 м³); кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких РАВ на заводі з переробки рідких РАВ, становить 1269 од., 48,3 відс. плану (2 625 од.); на захоронення в спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих перероблених РАВ передано лише 1170 упаковок РАВ, 44,6 відс. плану (2625 одиниць).**

Довідково. Згідно з поясненнями Мінприроди у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2019 рік, електричні збірки, що підлягають виведенню з експлуатації, обліковуються по факту, тому підсумкова кількість виведеного обладнання (39) відрізняється від запланованої (50).

Причиною відхилення показника "Об'єм переданих в сховище рідких РАВ" зазначено зупинку установки очищення радіоактивно забруднених вод СВО-4 (у зв'язку з відсутністю пару через законсервованість промислово-опалювальної котельні).

Відхилення показників "Кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких радіоактивних відходів на заводі з переробки рідких радіоактивних відходів" та "Кількість упаковок РАВ, переданих на захоронення в спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих перероблених радіоактивних відходів" зумовлено з тим, що у першій половині року ЗППРВ не випускав продукції через відсутність витратних матеріалів (цементу необхідної марки), які було закуплено на початку липня.

Крім того, **жодної відпрацьованої тепловиділяючої збірки** до сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯТ-2) **не перевезено**, заплановано 186 одиниць.

***Довідково.** За поясненнями Мінприроди у звіті про виконання паспорту бюджетної програми за 2019 рік, зазначене спричинено невведенням в експлуатацію СВЯП-2, що обумовлено технічною складністю проєкту, відставанням за графіками постачання обладнання та усуненням виявлених у процесі випробування недоліків. Відповідно до графіка виконання робіт за проєктом СВЯП-2 початок робіт з перевезення ВЯП на етапі "гарячих" випробувань заплановано на початок 2020 року.*

При цьому **результативні показники якості** бюджетної програми (зокрема, питома вага систем і елементів, які остаточно зупинені, від їх загальної кількості, забезпечення безаварійної роботи пункту захоронення РАВ (ПЗРВ "Буряківка"), рівень виконання робіт з реконструкції об'єктів поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, ступінь будівельної готовності системи радіаційного контролю, рівень будівельної готовності об'єктів поводження з РАВ та рівень покриття фактичних витрат ПФУ за виплату та доставку пенсій, призначених на пільгових умовах) **не характеризують динаміки** досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми, визначених паспортами бюджетної програми за КПКВК 2408120.

➤ Отже, враховуючи використання на рівні 99,3 відс. (2 568 601,4 тис. грн) стовідсоткового відкриття затверджених асигнувань державного бюджету за **КПКВК 2408120** у 2018–2019 роках (2 585 594,0 тис. грн), а також стовідсоткове виконання затверджених показників затрат та ефективності (додаток 2), стан досягнення результативних показників продукту **свідчить про незабезпечення** Мінекоенерго як головним розпорядником бюджетних коштів та ДАЗВ як відповідальним виконавцем цієї програми належного контролю за плануванням та виконанням цих показників одержувачами бюджетних коштів **та наявність ризиків** неефективного, нерезультативного та неекономного використання бюджетних коштів.

При цьому **жоден з результативних показників**¹³ цієї бюджетної програми **не визначає досягнення зниження шкідливого впливу на населення та навколишнє середовище джерел іонізуючого випромінювання, накопичених за час експлуатації енергоблоків ЧАЕС**, а також забезпечення соціального захисту персоналу. Зазначене **свідчить, що результативні показники, затверджені**

¹³ Результативні показники бюджетної програми – кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг.

паспортами бюджетної програми за КПКВК 2408120 на 2018-2019 роки, не характеризують досягнення поставленої мети бюджетної програми, виконання завдань, а також реалізацію кожного напрямку використання бюджетних коштів, що не відповідає положенням абзацу четвертого пункту 6 та пункту 9 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мініфіну від 10.12.2010 № 1536 (у редакції наказу Мініфіну від 15.06.2015 № 553, який зареєстровано в Мін'юсті 27.12.2010 за № 1353/18648).

Отже, із загального обсягу використаних бюджетних коштів за КПКВК 2408120 (2 568 601,4 тис. грн) на виконання заходів Загальнодержавної програми протягом 2018–2019 років фактично спрямовано 2 209 031,1 тис. грн (86 відс. касових видатків), а 359 570,3 тис. грн використано на інші цілі.

Зокрема, внаслідок неналежного внутрішнього контролю та неприйняття ефективних управлінських рішень Мінекоенерго як головним розпорядником коштів державного бюджету та ДАЗВ як розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня і відповідальним виконавцем бюджетної програми допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 339 955,0 тис. грн, неефективне управління коштами державного бюджету – 16 992,6 тис. грн, та збитки державного бюджету – 19 615,3 тис. гривень. Крім того, включення Мінекоенерго як головним розпорядником коштів державного бюджету недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 2408120 станом на 01.01.2019 та 01.01.2020, а саме відображення касових видатків у повному обсязі (2 568 601,4 тис. грн) на виконання Загальнодержавної програми, відповідно до пункту 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

3. ОЦІНКА СТАНУ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНІВ ЗАХОДІВ НА ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2408120 "ПІДТРИМКА У БЕЗПЕЧНОМУ СТАНІ ЕНЕРГОБЛОКІВ ТА ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" ТА ЗАХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС"

■ Відповідно до пункту 5 Порядку № 234 (в редакції, чинній протягом 2018–2019 років) одержувачами бюджетних коштів є підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління ДАЗВ.

Так, планами використання бюджетних коштів у 2018–2019 роках ДАЗВ доведено асигнування державного бюджету п'ятьом одержувачам бюджетних коштів (табл. 3, діаграми 3, 4).

Таблиця 3

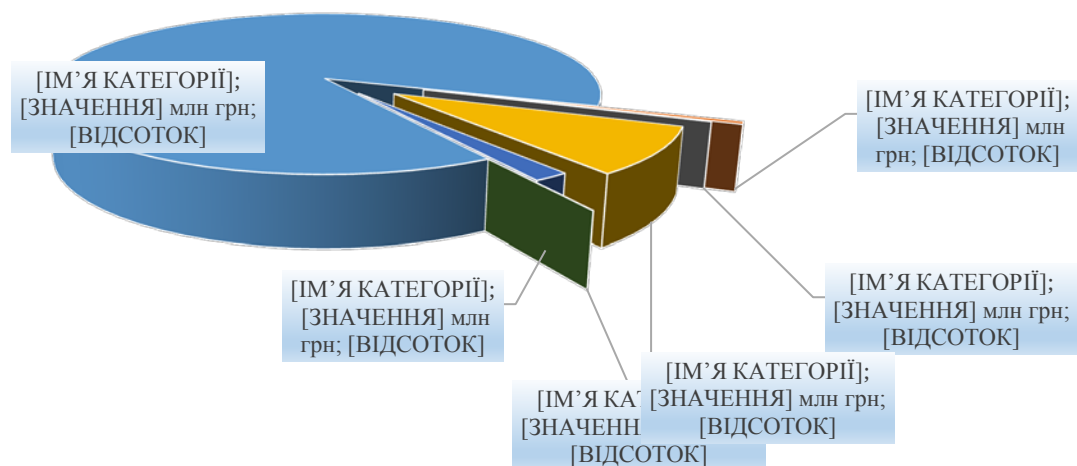
Інформація про використання у 2018–2019 роках бюджетних коштів за КПКВК 2408120 одержувачами відповідно до даних бюджетної звітності

тис. грн

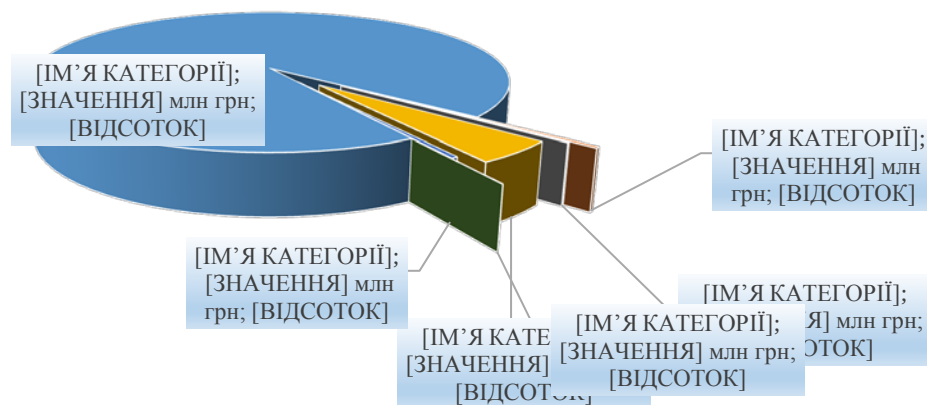
Одержувач бюджетних коштів	2018 рік			2019 рік		
	план	касові видатки	відхилення	план	касові видатки	відхилення
ДСП "ЧАЕС"	1049264,8	1049248,8	16,0	1324719,5	1 307 742,9	16 976,6

Одержувач бюджетних коштів	2018 рік			2019 рік		
	план	касові видатки	відхилення	план	касові видатки	відхилення
ДСП "ЦППРВ"	6 000,0	6 000,0	0,0	4 190,0	4 190,0	0,0
ДП "УЗФО ЧАЕС"	105 665,0	105 665,0	0,0	67 160,3	67 160,3	0,0
ДСП "ЧСК"	20 800,0	20 800,0	0,0	5 319,4	5 319,4	0,0
ДП "Чорнобильенерго"	265,0	265,0	0,0	2 210,0	2 210,0	0,0
Разом	1 181 994,8	1 181 978,8	16,0	1 403 599,2	1 386 622,6	16 976,6

Діаграма 3. Структура касових видатків бюджетної програми за КПКВК 2408120 у 2018 році в розрізі одержувачів бюджетних коштів

Діаграма 4. Структура касових видатків бюджетної програми за КПКВК 2408120 у 2019 році в розрізі одержувачів бюджетних коштів

Таблиця 4

Інформація про планові та касові видатки за КПКВК 2408120 у розрізі напрямів використання бюджетних коштів та одержувачів відповідно до звітів про виконання планів заходів за 2018–2019 роки

тис. грн

Одержувач/ напрямок використання коштів	2018 рік			2019 рік		
	план	касові видатки	відхилення	план	касові видатки	відхилення
ДСП "ЧАЕС"	909 800,0	1 049 249,0	139 449,0	324 719,5¹	1 307 742,9	16 976,6
Підтримка у безпечному стані 1-3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ	459 340,0	698 804,8	239 464,8	714 987,5	714 987,5	0,0

Одержувач/ напрямок використання коштів	2018 рік			2019 рік		
	план	касові видатки	відхилення	план	касові видатки	відхилення
Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків	72 161,9	72 162,1	0,2	142 802,1	142 802,1	0,0
Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення здійснення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки	128 298,1	128 284,3	-13,8	299 429,9	299 422,5	-7,4
Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	250 000,0	149 997,8	-100002,2	167 500,0	150 530,8	-16 969,2
ДСП "ЦППРВ"	6 000,0	6 000,0	0,0	4 190,0	4 190,0	0,0
Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків	6 000,0	6 000,0	0,0	4 190,0	4 190,0	0,0
ДП "УЗФО ЧАЕС"	105 000,0	105 665,0	-665,0	67 160,3	67 160,3	0,0
Підтримка у безпечному стані 1-3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ		730,0	730,0			0,0
Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків	3 385,1	3 385,1	0,0	4 537,9	4 537,9	0,0
Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення здійснення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки	101 614,9	101 549,9	-65,0	62 622,4	62 622,4	0,0
ДСП "ЧСК"	21 000,0	20 800,0	-200,0	5 319,4	5 319,4	0,0
Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення здійснення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки	21 000,0	20 800,0	-200,0	5 319,4	5 319,4	0,0
ДП "Чорнобильенерго"		265,0	265,0	2 210,0	2 210,0	0,0
Підтримка у безпечному стані 1-3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ		265,0	265,0	2 210,0	2 210,0	0,0
ВСЬОГО	1041800,0	1181979,0	140179,0	1403599,2	138 622,6	-16 976,6

Слід зазначити, що у 2019 році наказами ДАЗВ припинено діяльність трьох з п'яти підприємств, визначених одержувачами бюджетних коштів за КПКВК 2408120, а саме ДСП "ЧСК" (наказ від 29.03.2019 № 64-19), ДП "УЗФО ЧАЕС" (наказ від 14.03.2019 № 42-19); ДП "Чорнобильенерго" (наказ від 04.11.2019 № 226-19).

При цьому залишки не використаних цими підприємствами асигнувань державного бюджету перенаправлені ДСП "ЧАЕС" і ДСП "ЦППРВ" (схема 4).

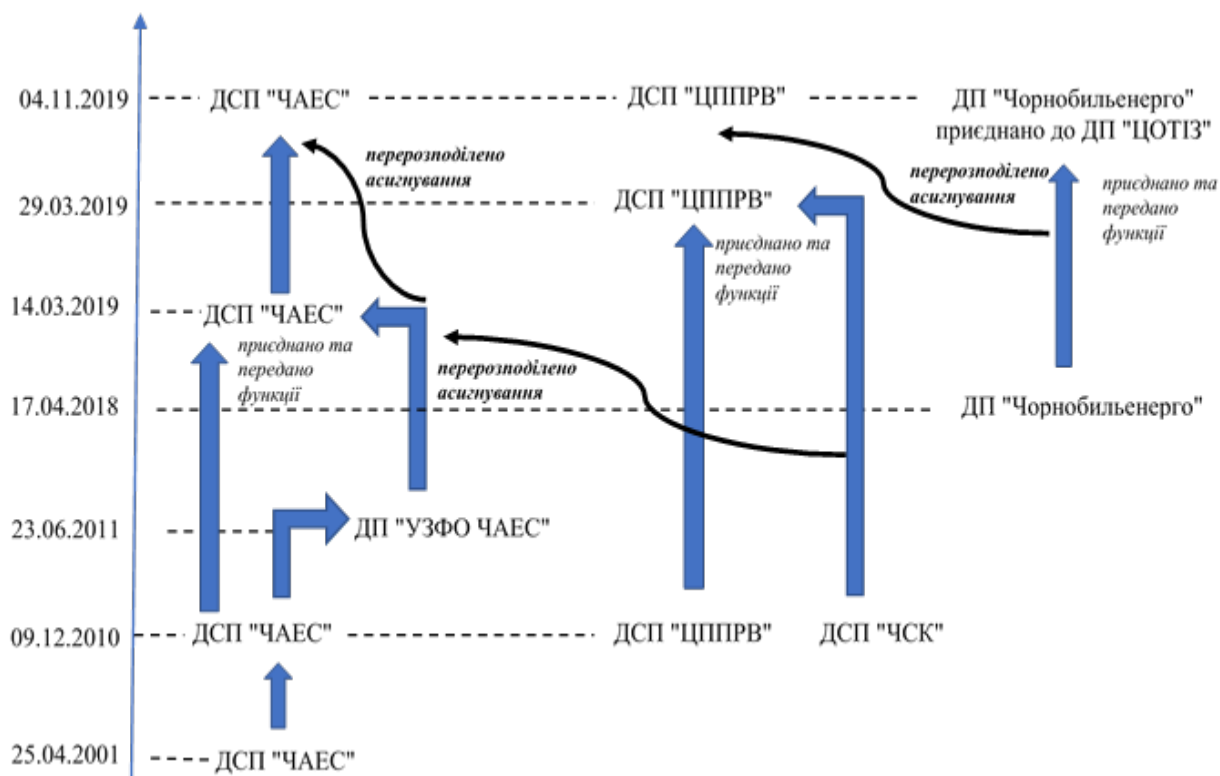

Схема 4. Створення, реорганізація і перерозподіл асигнувань підприємств, визначених ДАЗВ виконавцями бюджетної програми за КПКВК 2408120

При прийнятті управлінських рішень під час реорганізації цих підприємств створено ризики втрат державного бюджету у подальшому.

***Довідково.** ДАЗВ наказом від 14.03.2019 № 42-19 з метою підвищення ефективності управління державним майном, фінансовими, трудовими та матеріальними ресурсами, припинено діяльність ДП "УЗФО ЧАЕС" шляхом його приєднання до ДСП "ЧАЕС". Також зазначеним наказом утворено Комісію з реорганізації ДП "УЗФО ЧАЕС" та затверджено відповідний план заходів. У результаті реорганізації частину працівників ДП "УЗФО ЧАЕС" переведено до ДСП "ЧАЕС", а частину наказами голови Комісії з реорганізації ДП "УЗФО ЧАЕС" звільнено.*

Вісімнадцять звільнених працівників подали судові позови до ДП "УЗФО ЧАЕС" в особі Комісії з реорганізації ДП "УЗФО ЧАЕС", правонаступником якого є ДСП "ЧАЕС", щодо поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу. Станом на 05.03.2020 три позови знаходяться на розгляді у суді, щодо інших 15 судами ухвалено рішення, зокрема: поновити позивачів на відповідних посадах у ДСП "ЧАЕС"; стягнути на користь позивачів за час вимушеного прогулу 1 518,8 тис. грн; стягнути на користь держави судовий збір – 36,9 тис. грн; стягнути витрати на професійну правову допомогу – 19,4 тис. гривень.

Зокрема, згідно з рішенням Славутиського міського суду Київської області від 19.02.2020 (справа № 377/756/19, провадження № 2/377/15/20) встановлено: наказом ДАЗВ від 14.03.2019 № 42-19, яке є органом управління, прийнято рішення про припинення ДП "УЗФО ЧАЕС" шляхом приєднання до ДСП "ЧАЕС", утворено Комісію з реорганізації ДП "УЗФО ЧАЕС" та затверджено її склад. Накази голови Комісії з реорганізації ДП "УЗФО ЧАЕС" від 13.06.2019 № 105 "Про зміни в організації виробництва та праці" і від 27.06.2019 № 116 "Про заходи в зв'язку з припиненням ДП "УЗФО ЧАЕС" та приєднанням до ДСП "ЧАЕС" не містять техніко-економічного обґрунтування прийнятого рішення про зміни в організації виробництва і праці та необхідність скорочення чисельності або штату працівників. Комісією з реорганізації ДП "УЗФО ЧАЕС", до якої відповідно до

частини четвертої ст. 105 Цивільного кодексу України перейшли повноваження щодо управління справами зазначеного підприємства, не виконано вимоги частини другої ст. 49-4 Кодексу законів про працю України щодо завчасного надання інформації Первинній профспілковій організації ДП "УЗФО ЧАЕС" з питання скорочення чисельності або штату працівників, про причини наступних звільнень, строки проведення звільнення. У порушення положень частини третьої ст. 49-2, частини другої ст. 40 Кодексу законів про працю України позивачу не було запропоновано як на момент вручення повідомлення про скорочення штату працівників за № 32 від 01.07.2019, так і протягом двох місяців до дня звільнення з роботи 02.09.2019, наявні вакантні посади на ДП "УЗФО ЧАЕС" з метою подальшого працевлаштування. Переважне право позивача на залишення на роботі відповідно до ст. 42 Кодексу законів про працю України не враховувалось. Порушення роботодавцем під час звільнення позивача з роботи вимог частини другої ст. ст. 40, 42, 49-2, 49-4 Кодексу законів про працю України свідчать про незаконність звільнення з роботи, що є підставою для поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу.

Таким чином, у результаті прийняття ДАЗВ управлінських рішень про припинення діяльності ДП "УЗФО ЧАЕС" станом на 05.03.2020 судами ухвалено рішення (першої інстанції) щодо стягнення з ДСП "ЧАЕС" без урахування передбачених законом податків та інших обов'язкових платежів коштів на суму понад 1 575,1 тис. грн, при цьому подібна ситуація може скластися і за трьома іншими позовами. Зазначене відповідно до Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України "Про запобігання корупції" прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 691), є підставою для проведення службового розслідування.

■ Загальнодержавною програмою встановлено, що **перелік основних заходів із зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС повинен конкретизуватися у рамках проєктів етапів зняття з експлуатації:** остаточне закриття, консервація, витримка та демонтаж енергоблоків ЧАЕС (абзац двадцятий розділу "Мета і основні напрями діяльності Програми").

Також Загальнодержавною програмою визначено, що завдання щодо перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему розв'язуватиметься шляхом послідовного розроблення та виконання окремих планів, проєктів або програм, спрямованих на здійснення цих заходів. Заходи кожного наступного етапу повинні детально плануватися наприкінці попереднього та базуватися на його результатах з урахуванням досягнутого рівня розвитку техніки і технологій поводження з радіоактивними відходами та паливовмісними матеріалами.

Аудитом встановлено, що така **діяльність проводиться ДСП "ЧАЕС" згідно з:**

- Програмою зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, затвердженою в. о. генерального директора ДСП "ЧАЕС" (без зазначення дати) та ухваленою Головою Державної інспекції ядерного регулювання (лист від 11.07.2018 № 24-15/4543);

- Програмою реалізації етапу остаточного закриття і консервації блоків №№ 1, 2, 3 Чорнобильської АЕС, затвердженою 28.11.2014 в. о. генерального директора ДСП "ЧАЕС";

- Програмою поводження з радіоактивними відходами на майданчику ДСП "ЧАЕС", затвердженою 03.10.2018 в.о. генерального директора та погодженою Державною інспекцією ядерного регулювання (лист від 02.01.2019 № 24-15/17) і Головою ДАЗВ.

Схема 5. Проектне забезпечення виконання Загальнодержавної програми

Як засвідчив аудит, завдання та заходи Загальнодержавної програми не є співставними з планами заходів з виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120, затвердженими керівництвом ДАЗВ та погодженими Мінприроди (Мінекоенерго), що не дає можливості здійснити оцінку виконаних робіт на предмет відповідності заходам зі зняття з експлуатації: остаточне закриття, консервація, витримка та демонтаж енергоблоків ЧАЕС.

Крім того, для виконання Загальнодержавної програми Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проєктів (протокол від 29.05.2019) вирішено підтримати реалізацію трьох державних інвестиційних проєктів (далі – ДІП), але ці ДІП протягом 2018–2019 років не фінансувалися.

Таблиця 5

Інформація про державні інвестиційні проєкти, спрямовані на виконання Загальнодержавної програми

Назва проєкту	Строк реалізації	Загальні видатки (тис. грн)	Очікуваний результат
1. Реалізація другого пускового комплексу НБК та реконструкція об'єкта "Укриття"	10 років (2017–2027)	4 704 468,0	Демонтаж нестабільних конструкцій та реконструкція об'єкта "Укриття"
2. Реалізація етапу остаточного закриття та консервації блоків №№ 1, 2, 3 ДСП "Чорнобильська АЕС"	14 років (2015–2028)	1 367 652,0	Консервація блоків №№ 1, 2, 3 ЧАЕС та демонтаж їх обладнання турбінного відділення
3. Створення комплексної системи поводження з радіоактивними матеріалами, які утворюються під час зняття з експлуатації енергоблоків та реконструкції	8 років (2017–2024)	778 939,0	Введення в експлуатацію об'єктів по поводженню з РАВ

Назва проєкту	Строк реалізації	Загальні видатки (тис. грн)	Очікуваний результат
об'єкта "Укриття"			

Схема 6. Механізм складання планів заходів за КПКВК2408120

Відповідно до Порядку № 234 ДАЗВ за погодженням з Мінекоенерго затверджує **поквартальний розподіл із зазначенням заходів та обсягів їх фінансування за кожним одержувачем бюджетних коштів, після чого доводить у встановленому порядку та строки, визначені для затвердження кошторисів (планів використання бюджетних коштів), одержувачам: протягом 2018 року – витяг з плану заходів, зазначеного в абзаці дев'ятому пункту 3 цього Порядку, і обсяги їх фінансування; протягом 2019 року – лише обсяги їх фінансування (схема 6).**

➤ Аудитом встановлено, що поквартальні розподіли із зазначенням заходів та обсягів їх фінансування за кожним одержувачем бюджетних коштів ДАЗВ не складалися ні у 2018, ні у 2019 роках, тобто кошти за КПКВК 2408120 в загальному обсязі 2 568 601,4 тис. грн використані з недотриманням Порядку № 234, що створило ризики необґрунтованості планування цих асигнувань, неефективності їх використання та незвітування про досягнуті результати.

ДАЗВ за погодженням Мінприроди складалися плани заходів на виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120, які Порядком № 234 не передбачені. План заходів на 2018 рік затверджено 03.05.2018 Головою ДАЗВ та погоджено 22.05.2018 в.о. державного секретаря Мінприроди, однак

розподіл відкритих асигнувань розпочато з 17.01.2018, на 03.05.2018 розподілені асигнування становили 283 977,9 тис. гривень.

План заходів на 2019 рік затверджено Головою ДАЗВ (без зазначення дати) та погоджено 13.06.2019 Міністром екології та природних ресурсів. Змінений План заходів на 2019 рік затверджено 23.12.2019 т. в. о. Голови ДАЗВ та погоджено 24.12.2019 Міністром енергетики та захисту довкілля. При цьому розподіл відкритих асигнувань розпочато з 22.01.2019, на 11.06.2019 розподілені асигнування становили 594 606,9 тис. гривень.

Водночас аудит засвідчив, що в Мінприроди та ДАЗВ відсутні програми та державні інвестиційні проєкти, розроблені на виконання Загальнодержавної програми, що фактично унеможлиблює формування та реалізацію цими органами державної політики з підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" шляхом затвердження планів заходів, а отже, й контроль за ефективністю досягнення запланованих результатів Загальнодержавної програми.

Схема 7. Виконання заходів у розрізі одержувачів бюджетних коштів за КПКВК 2408120

При цьому ДАЗВ протягом 2018–2019 років за поданням одержувачів бюджетних коштів вносило численні зміни до планів використання бюджетних коштів за КПКВК 2408120 (табл. 6).

Таблиця 6

**Інформація про кількість внесених змін до планів використання коштів
за 2018–2019 роки у розрізі одержувачів бюджетних коштів**

Одержувачі	Видатки	2018 рік	2019 рік
ДСП "ЧАЕС"	поточні	8	7
	капітальні	5	4
ДП "УЗФО ЧАЕС"	поточні	4	5
ДСП "ЦППРВ"	поточні	3	3
ДСП "ЧСК"	поточні	3	1
ДП "Чорнобильенерго"	поточні	2	1

Плани заходів на виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120 на 2018 та 2019 роки одержувачам бюджетних коштів ДАЗВ не переглядались, що свідчить про недоліки у плануванні відповідних робіт та створило ризики неефективного використання бюджетних коштів. Зокрема, у 2018 році з недотриманням положень пункту 6 Порядку № 234 після збільшення та перерозподілу асигнувань державного бюджету за КПКВК 2408120 на виконання розпорядження № 727 та постанови Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 824 план заходів ДАЗВ не переглядався, результативні показники виконання цієї бюджетної програми не актуалізувалися.

Внаслідок невнесення ДАЗВ змін до планів заходів та невідображення у звітах про їх виконання фактично проведених видатків за виконані роботи у запланованих обсягах, одержувачами коштів державного бюджету за КПКВК 2408120 у 2018 році допущено неекономне використання бюджетних коштів у сумі 240 460,0 тис. грн, у тому числі на проведення робіт за напрямом:

- "Підтримка у безпечному стані 1–3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ" – 240 459,8 тис. грн;
- "Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків" – 0,2 тис. гривень.

Довідково. У 2018 році відповідно до розпорядження № 727 ДСП "ЧАЕС" збільшено видатки (поточні) на 139 464,8 тис. грн, а ДП "УЗФО ЧАЕС" на 730,0 тис. грн для погашення заборгованості перед ПФУ (напрямом "Підтримка у безпечному стані 1–3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ").

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 824 внесено зміни до Порядку № 234: ДСП "ЧАЕС" зменшено капітальні видатки (напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему") та збільшено поточні видатки (напрямом "Підтримка у безпечному стані 1-3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ") на 100 000,0 тис. гривень.

Різниця між плановим показником та фактичним за ДП "УЗФО ЧАЕС" в обсязі 65,0 тис. грн (напрямом "Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення здійснення контролю за станом ядерної та

радіаційної безпеки") та за ДСП "ЧСК" – 200,0 тис. грн (той же напрям) обумовлена перенаправленням цих коштів (265,0 тис. грн) ДП "Чорнобильенерго" без зазначення напрямку використання (заходу).

■ **Планами заходів на 2018–2019 роки за КПКВК 2408120 ДСП "ЧАЕС"** доведено виконання 12 робіт за 4 заходами, визначеними паспортами бюджетної програми. Згідно зі звітами про виконання планів заходів ДСП "ЧАЕС" витрачено 2 058 060,9 тис. грн, що становить 99,9 відсотка (табл. 7).

Таблиця 7

**Інформація про виконання ДСП "ЧАЕС" планів заходів за КПКВК 2408120
у 2018–2019 роках**

Найменування заходу/показник виконання	Одиниця виміру	2018-2019 роки		
		план	факт	відс.
Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ (виконувалися 2 роботи)	тис. грн	1 014 861,3	1 114 861,3	109,9
заплановані показники:				
кількість відпрацьованих тепловиділяючих збірок, що знаходяться у сховищі відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1)	од.	21 098	21 284	100,9
протяжність інженерних мереж (тепломережі, мережі водопостачання, каналізаційні мережі), що потребують технічного обслуговування	тис. км	221	221	100,0
Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків (виконувалися 5 робіт)	тис. грн	214 964,0	214 964,2	100,0
заплановані показники:				
кількість атомних блоків, що знімаються з експлуатації	од.	3	3	100,0
кількість виведених з експлуатації систем та елементів енергоблоків Чорнобильської АЕС	од.	94	57	60,6
кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких радіоактивних відходів на заводі з переробки рідких радіоактивних відходів	од.	5 250	1 269	24,2
об'єм переданих в сховище рідких радіоактивних відходів	м ³	20	6,25	31,3
об'єм переданих до ДСП "ЦППРВ" на захоронення твердих радіоактивних відходів	тис. м ³	8,4	8,4	100,0
кількість упаковок РАВ, переданих на захоронення в спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих перероблених радіоактивних відходів	од.	2 755	1 233	44,8
кількість введених в експлуатацію об'єктів по поводженню з радіоактивними відходами (НБК, ЗППРВ, ПКПТРВ, СВЯП-2)	од.	4	2	50,0
Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність Чорнобильської АЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки (виконувалися за 9 роботами)	тис. грн	427 728,0	427 706,8	100,0
заплановані показники: не визначено				
Створення та функціонування на промисловому майданчику Чорнобильської АЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	тис. грн	417 500,0	300 528,6	72,0
Придбання обладнання та нематеріальних активів	тис. грн	15 790,6	15 548,0	98,5
Капітальне будівництво	тис. грн	142 168,8	137 618,8	96,8
Капітальний ремонт та реконструкція	тис. грн	352 917,4	157 948,2	44,8

Як свідчать дані, наведені в табл. 7, за заходом "Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ радіоактивних відходів" ДСП "ЧАЕС" затверджено показники за 2 роботами. Фактично за вказаний період виконання показника "кількість відпрацьованих тепловиділяючих збірок, що знаходяться у сховищі відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1)" становило 100,9 відс. (пов'язано з непереміщенням 186 відпрацьованих тепловиділяючих збірок до СВЯП-2. Через невведення в експлуатацію СВЯП-2 (затримка становить понад 2 роки) не відбулося зменшення витрат на експлуатацію існуючого СВЯП-1), а показника "протяжність інженерних мереж (тепломережі, мережі водопостачання, каналізаційні мережі), що потребують технічного обслуговування" – 100,0 відс. плану.

За заходом "Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків" ДСП "ЧАЕС" визначено 7 показників, з яких виконано 2: "кількість атомних блоків, що знімаються з експлуатації" та "об'єм переданих до ДСП "ЦППРВ" на захоронення твердих РАВ". Щодо інших показників:

"кількість виведених з експлуатації систем та елементів енергоблоків Чорнобильської АЕС" – 60,6 відс. (пов'язано з невнесенням змін до плану заходів на 2018 рік. Заплановане виведення з експлуатації ЧАЕС відтерміновується на невизначений час, що потребує додаткового фінансування з бюджету – обсяг додаткового фінансового ресурсу не визначався);

"кількість введених в експлуатацію об'єктів по поводженню з РАВ (НБК, ЗПРРВ, ПКПТРВ, СВЯП-2)" – 50,0 відс. (з 4 об'єктів по поводженню з РАВ здійснює переробку РАВ лише ЗПРРВ, на НБК у 2018–2019 роках поводження з РАВ не здійснювалося (станом на 31.12.2019 об'єкт знаходився на гарантійних випробуваннях). ПКПТРВ знаходиться на стадії відпрацювання технології ("гарячі" випробування), відставання від запланованого терміну введення в експлуатацію – понад 5 років. Своєчасне невведення в експлуатацію об'єктів по поводженню з РАВ в подальшому призведе до необхідності виділення додаткових видатків з державного бюджету на поводження з РАВ, які зберігаються на ЧАЕС);

"кількість упаковок РАВ, переданих на захоронення в спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих радіоактивних відходів" – 44,8 відс. (пов'язано з невведенням в експлуатацію ПКПТРВ, а також проведенням переробки рідких РАВ на ЗПРРВ з середини 2019 року. Зазначене уповільнює переробку РАВ, що створює умови для додаткового виділення коштів з державного бюджету);

"об'єм переданих в сховище рідких РАВ" – 31,3 відс.;

"кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких РАВ на ЗПРРВ" – 24,2 відс. (у зв'язку з неефективними управлінськими рішеннями ДСП "ЧАЕС" у 2018 році не вдалося закупити цемент необхідної марки (ЛЦЕМ І-400), придбано лише у ІІ кварталі 2019 року. Це спричинило здійснення переробки рідких РАВ лише протягом ІІ півріччя 2019 року, що створило умови для додаткового виділення коштів з державного бюджету).

За заходами "Розроблення документації зі зняття з експлуатації енергоблоків", "Експлуатація установок, призначених для поводження з радіоактивними відходами та ядерним паливом" та "Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність Чорнобильської АЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки" ДСП "ЧАЕС" виконано робіт на загальну суму 550 093,1 тис. грн (зокрема, проведення досліджень стану енергоблоків, ядерна і радіаційна безпека, пожежна безпека, забезпечення виробничої діяльності ЧАЕС), проте результативних показників за ними планами заходів не визначено, що **унеможлиблює оцінку результативності діяльності, а отже, й використання 550 093,1 тис. гривень.**

За заходом "Створення та функціонування на промисловому майданчику Чорнобильської АЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" для ДСП "ЧАЕС" визначено виконання робіт з:

- "Придбання обладнання та нематеріальних активів" у кількості 4 (по 2 у 2018 та 2019 роках) та "Інші";

- "Капітальне будівництво" у кількості 3 у 2018 році, 3 – у 2019 році, з них 2 продовжено з 2018 року та "Інші";

- "Капітальний ремонт і реконструкція" у кількості 7 у 2018 році, 8 – у 2019 році, з них 4 продовжено з 2018 році та "Інші".

З метою виконання зазначених робіт ДАЗВ погоджено ДСП "ЧАЕС" плани використання бюджетних коштів за статтями витрат, наведеними в табл. 8.

Таблиця 8

Статті витрат ДСП "ЧАЕС" відповідно до планів використання бюджетних коштів, погоджені ДАЗВ (зі змінами) на 2018–2019 роки

тис. грн

Показник	2018–2019 роки		
	план	касові видатки	різниця
Всього:	2 373 984,3	2 356 991,7	16 992,6
<i>Поточні видатки</i>	<i>2 056 484,3</i>	<i>2 056 463,0</i>	<i>21,3</i>
Оплата праці з нарахуваннями	1 283 792,9	1 283 785,8	7,0
Використання товарів і послуг	452 142,0	452 127,7	14,3
Соцзабезпечення (виплата пенсій і допомоги)	298 257,9	298 257,9	0,0
Інші поточні видатки	22 291,5	22 291,5	0,0
<i>Капітальні видатки</i>	<i>317 500,0</i>	<i>300 528,7</i>	<i>16 971,3</i>
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	36 978,7	15 541,7	21 437,0
Капітальне будівництво	117 335,7	122 585,5	-5 249,8
Капітальний ремонт	39 414,3	38 981,6	432,7
Реконструкція та реставрація	123 765,0	123 413,6	351,4
Придбання землі і нематеріальних активів	6,3	6,3	0,0

Аналіз табл. 8 свідчить, що поточні видатки ДСП "ЧАЕС" за 2018–2019 роки становили 2 056 463,0 тис. грн, або 87,2 відс. проведених касових видатків, з яких видатки на оплату праці з нарахуваннями – 1 283 785,8 тис. грн

(62,4 відс.), на використання товарів і послуг – 452 127,7 тис. грн (22,0 відс.), на соціальне забезпечення – 298 257,9 тис. грн (14,5 відс.) та на інші поточні видатки – 22 291,5 тис. грн (1,1 відсотка).

Капітальні видатки за цей період становили 300 528,7 тис. грн, або 12,8 відс. касових видатків, з яких на придбання обладнання і предметів довгострокового користування витрачено 15 541,7 тис. грн (5,2 відс.), на капітальне будівництво – 122 585,5 тис. грн (40,8 відс.), на капітальний ремонт – 38 981,6 тис. грн (13,0 відс.), на реконструкцію та реставрацію – 123 413,6 тис. грн (41,1 відс.), на придбання землі і нематеріальних активів – 6,3 тис. гривень.

➤ Внаслідок неналежного контролю ДАЗВ кошти у сумі **37 781,0 тис. грн використані ДСП "ЧАЕС"** згідно зі звітами про виконання планів заходів бюджетної програми за КПКВК 2408120 за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" на роботи в обсягах, які перевищують планові показники. При цьому зміни до планів заходів щодо збільшення обсягів фінансування не вносилися, тобто кошти у сумі **37 781,0 тис. грн використано з недотриманням положень абзацу третього пункту 6 Порядку № 234, зокрема:**

- у 2018 році кошти загального фонду державного бюджету у сумі **69,2 тис. грн** ("Технічне переоснащення кабельного господарства існуючого СВЯП-1 ДСП ЧАЕС") та кошти спеціального фонду у сумі **22 882,1 тис. грн** ("Реконструкція підстанцій 110/6 кВ ЗСО на ДСП ЧАЕС") використані на роботи за рахунок джерел фінансування, які не передбачені затвердженими планами;

- у 2019 році на виконання робіт ("Технічне переоснащення кабельного господарства існуючого СВЯП-1 ДСП ЧАЕС", "Реконструкція підстанцій 110/6 кВ ЗСО на ДСП ЧАЕС" та "Реконструкція в частині машинного залу першої черги Чорнобильської АЕС для створення сховища високоактивних відходів", "Технічне обслуговування і ремонт силових кабельних ліній і мереж освітлення ДСП ЧАЕС" та "Інші") використано на **12 926,5 тис. грн**, що на **1 903,2 тис. грн** більше, ніж затверджено планом заходів з виконання бюджетної програми.

Крім того, ДСП "ЧАЕС" у межах виконання цього напрямку **оплатило договори про проведення робіт на загальну суму 28 617,6 тис. грн, які не пов'язані з виконанням заходів Загальнодержавної програми, зокрема:**

- "Реконструкція будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутич для розміщення персоналу" (за 2018–2019 роки використано **26 347,3 тис. грн**);

- "Капітальний ремонт благоустрою території біля офісного центру ДСП "ЧАЕС" в м. Славутич Київської обл." (2019 рік – **1 418,8 тис. грн**);

- "Капітальний ремонт покрівлі будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1; 7/2; 7/3; 7/5 у м. Славутич Київської області" (2019 рік – **542,6 тис. грн**);

- "Реконструкція господарського корпусу під архів ДСП "ЧАЕС" по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1 у м. Славутич Київської обл." (2019 рік – **308,9 тис. гривень**).

➤ За напрямом **"Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків"** допущено **нерезультативне використання бюджетних коштів на суму 15 191,2 тис. грн** на здійснення робіт з:

- остаточної зупинки систем і обладнання ДСП "ЧАЕС": допущено нерезультативне використання бюджетних коштів у сумі **67,8 тис. грн**, при використанні у 2018–2019 роках на 0,2 відс. більше запланованої суми виконано лише 60,6 відс. плану;
- звільнення від утворених упаковок РАВ: досягнуто виконання 24,2–44,8 відс. плану в натуральних показниках при використанні коштів у загальному обсязі **14 781,1 тис. грн** (99,6 відс.), що **свідчить про нерезультативне використання бюджетних коштів**;
- введення в експлуатацію об'єктів та обладнання по поводженню з радіоактивними відходами ДСП "ЧАЕС": при використанні 39 848,1 тис. грн, що на **342,3 тис. грн** більше плану, результативні показники виконано лише на 28,6 відс., що свідчить про **нерезультативне використання коштів державного бюджету**.

Водночас зменшення у 2018 році капітальних видатків за КПКВК 2408120 на суму 100 000,0 тис. грн, повернення невикористаних коштів у 2019 році у сумі 16 000,0 тис. грн та перерозподіл капітальних видатків на поточні у сумі 46 500,0 тис. грн призвели до невиконання запланованих робіт за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему".

Так, за цим напрямом у 2018 році з 7 запланованих за рахунок загального фонду державного бюджету робіт ДСП "ЧАЕС" повністю виконано роботу "Реконструкція будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутич для розміщення персоналу", **4 роботи на загальну суму 32 050,7 тис. грн виконано від 1,7 відс.** ("Будівництво системи передавання тривожних сповіщень та центру приймання тривожних сповіщень ДСП "ЧАЕС") до **54,0 відс.** ("Реконструкція підстанцій 110/6 кВ ЗСО на ДСП "ЧАЕС"), а **2 роботи** ("Будівництво комплексу інженерно-технічних засобів системи фізичного захисту при перевезенні відпрацьованого ядерного палива з СВЯП-1 до СВЯП-2 на ДСП ЧАЕС" "Реконструкція об'єкта "Укриття" ДСП "ЧАЕС" в частині демонтажу металевої ферми підсилення південної покрівлі") **взагалі не виконувалися.**

У 2019 році з 9 запланованих за рахунок загального фонду державного бюджету робіт **не виконано дві** ("Капітальний ремонт будівель адміністративно-побутового корпусу № 1 та "Кванту" в частині оснащення локальними системами централізованого кондиціонування повітря" та "Новий безпечний конфайнмент (НБК), Пусковий комплекс-2 (ПК-2). Демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" ДСП "ЧАЕС").

Отже, внаслідок ухвалення неефективних управлінських рішень ДСП "ЧАЕС" та ДАЗВ капітальні роботи в планових обсягах та у визначені терміни не виконані, а кошти в сумі 32 050,7 тис. грн, спрямовані на їх часткове фінансування, використані нерезультативно, оскільки об'єкти залишилися недобудованими. Завершення розпочатих робіт потребуватиме додаткового виділення бюджетних коштів, що з урахуванням інфляції призведе до їх здорожчання.

■ Планами заходів на 2018–2019 роки за КПКВК 2408120 передбачено виконання ДСП "ЦППРВ" роботи з вивільнення від твердих РАВ на пункті

захоронення РАВ (далі – ПЗРВ) "Буряківка" за заходом "Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків".

Згідно зі звітами про виконання планів заходів ДСП "ЦППРВ" на зазначену роботу витрачено 10 190,0 тис. грн, або 100 відс. плану. При цьому результативним показником у 2018 році визначено "середні витрати на захоронення 1 м³ твердих РАВ на ПЗРВ "Буряківка" (у 2019 році такого показника в плані заходів немає). За результатами 2018 року виконання цього показника становило 350 відс. (фактичні витрати 4,2 тис. грн при плані 1,2 тис. грн), що не відповідає інформації, зазначеній у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2408120 за 2018 рік (планова та фактична середня вартість становить 1,2 тис. гривень).

З метою виконання зазначених робіт ДАЗВ погоджено ДСП "ЦППРВ" плани використання бюджетних коштів за статтями, наведеними в табл. 9.

Таблиця 9

Статті витрат ДСП "ЦППРВ" відповідно до планів використання бюджетних коштів, погоджені ДАЗВ (зі змінами) на 2018–2019 роки

тис. грн

Показник	2018–2019 роки		
	план	касові видатки	різниця
Поточні видатки	10 190,0	10 190,0	0,0
Оплата праці з нарахуваннями	8 258,2	8 258,2	0,0
Використання товарів і послуг	1 349,6	1 349,6	0,0
Соцзабезпечення (виплата пенсій і допомоги)	582,2	582,2	0,0

Аналіз даних табл. 9 свідчить, що ДСП "ЦППРВ" виділялися лише поточні видатки, які за 2018–2019 роки становили 10 190,0 тис. грн, або 0,4 відс. загальної суми проведених касових видатків, з яких видатки на оплату праці з нарахуваннями – 8 258,2 тис. грн (81,1 відс.), на використання товарів і послуг – 1 349,6 тис. грн (13,2 відс.) та на соціальне забезпечення – 582,2 тис. грн (5,7 відсотка).

➤ Аудитом встановлено розбіжність у сумі 582,2 тис. грн. між звітністю про виконання планів заходів з виконання бюджетної програми на 2018–2019 роки та звітністю про виконання планів використання бюджетних коштів. Так, відповідно до звітів про касове використання коштів на виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120 за 2018 і 2019 роки ДСП "ЦППРВ" здійснено видатки за показником "Виплата пенсій і допомоги (відшкодування за Списком № 1)" на загальну суму 582,2 тис. грн (2018 рік – 405,1 тис. грн, 2019 рік – 177,1 тис. грн), але згідно зі звітами про виконання планів заходів за 2018 і 2019 роки витрати за показником "Відшкодування Пенсійному фонду України фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах" не планувалися та фактичні видатки не проводилися. **Невизначеність показників виконання робіт по ДСП "ЦППРВ" унеможливорює оцінку результативності його діяльності, а отже, й використання 10 190,0 тис. грн бюджетних коштів.**

■ **Планами заходів на 2018–2019 роки за КПКВК 2408120 ДП "УЗФО ЧАЕС" доведено виконання 6 робіт за 2 заходами, визначеними паспортами бюджетної програми.** Згідно зі звітами про виконання планів заходів ДП "УЗФО ЧАЕС" на зазначені роботи витрачено 172 095,3 тис. грн, що становить 100,0 відс. плану (табл. 10).

Таблиця 10

**Інформація про виконання ДП "УЗФО ЧАЕС" планів заходів
за КПКВК 2408120 у 2018–2019 роках**

Найменування заходу/показник виконання	Одиниця виміру	2018-2019 роки		
		план	факт	відс.
Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків (виконувалися роботи з перевезення твердих та інших РАВ)	тис. грн	7 923,0	7 923,0	100,0
заплановані показники:				
<i>середні витрати на перевезення 1 куб. м. твердих РАВ до ПЗРВ "Буряківка"</i>	тис. грн	0,7	0,3	46,3
<i>середні витрати на перевезення 1 упаковки РАВ з ЗПРВ до спеціально обладнаного приповерхневого сховища для захоронення твердих РАВ (СОПСТРВ)</i>	тис. грн	0,5	0,9	182,8
Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність Чорнобильської АЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки (виконувалися у 2018 році за 3 роботами, у 2019 – за 4 роботами)	тис. грн	164 237,3	164 172,3	100,0
заплановані показники:				
<i>забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням працівників (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС" та у 2018 році загону охорони № 1 ДСП "ЧСК")</i>	тис. грн	50 469,6	50 404,6	99,9
<i>транспортне забезпечення (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС" та у 2018 році загону охорони № 1 і № 2 ДСП "ЧСК")</i>	тис. грн	49 356,8	49 356,8	100,0
<i>організація санітарно-перепускного режиму для працівників (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС", ВЧ 3041 та загону охорони № 1 ДСП "ЧСК"); забезпечення і дезактивація засобів індивідуального захисту для працівників; дезактивація і прибирання приміщень та платформ згідно з нормами і регламентами по підприємству; утримання території та автодоріг ДСП "ЧАЕС", збір і транспортування побутових відходів ДСП "ЧАЕС" та ДП "УЗФО ЧАЕС" у пункти прийому, проведення ремонтно-будівельних робіт за заявками ДСП "ЧАЕС"</i>	тис. грн	57 245,2	57 245,2	100,0
<i>кількість об'єктів, які охороняються загоном охорони ДП "УЗФО ЧАЕС"</i>	од.	27	26	96,3

Як свідчать дані, наведені в табл. 10, за заходом "Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків" виконувалися роботи з перевезення твердих РАВ на загальну суму 7 923,0 тис. гривень. Фактично за 2018 рік виконання показника "середні витрати на перевезення 1 м³ твердих РАВ до ПЗРВ "Буряківка" становило 46,3 відс. (при плані 0,7 тис. грн фактичні витрати – 0,3 тис. грн), а показника "середні витрати на перевезення 1 упаковки РАВ з ЗПРВ до СОПСТРВ" – 182,8 відс. плану (при плані 0,5 тис. грн фактичні витрати – 0,9 тис. гривень). Зазначені фактичні показники не

відповідають інформації, зазначеній у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2408120 за 2018 рік (планові та фактичні показники середніх витрат з перевезення 1 м³ твердих РАВ до ПЗРВ "Буряківка" становили 0,7 тис. грн, а показника середніх витрат на перевезення 1 упаковки РАВ з ЗПРРВ до СОПСТРВ – 0,5 тис. гривень). У 2019 році здійснювалися роботи із "забезпечення перевезення твердих РАВ на ПЗРВ "Буряківка" та перевезення упаковок РАВ з ЗПРРВ до СОПСТРВ", однак **через невизначеність показників їх результативності неможливо оцінити діяльність ДП "УЗФО ЧАЕС"**.

За заходом "Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність Чорнобильської АЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки" ДП "УЗФО ЧАЕС" у 2018 році виконувалися роботи за 3 напрямками, у 2019 – за 4 на загальну суму 164 172,3 тис. гривень. **Відсутність результативних показників за 3 напрямками (у 2018 році – 101 549,9 тис. грн, у 2019 році – 55 456,7 тис. грн) не дає можливості оцінити результативність діяльності ДП "УЗФО ЧАЕС"**. У 2019 році загоном охорони ДП "УЗФО ЧАЕС" забезпечувалась охорона об'єктів (у 2018 році такі роботи не планувалися), на що використано 7 165,7 тис. грн (100 відс. плану), при цьому фактична кількість об'єктів становила 26 (заплановано 27).

З метою виконання зазначених робіт ДАЗВ погоджено ДП "УЗФО ЧАЕС" плани використання бюджетних коштів за статтями, наведеними в табл. 11.

Таблиця 11

Статті витрат ДП "УЗФО ЧАЕС" згідно з планами використання бюджетних коштів, погоджені ДАЗВ (зі змінами) на 2018–2019 роки

тис. грн

Показник	2018–2019 роки		
	план	касові видатки	різниця
Поточні видатки	172 825,4	172 825,4	0,0
Оплата праці з нарахуваннями	130 534,2	130 534,2	0,0
Використання товарів і послуг	35 259,9	35 259,9	0,0
Соцзабезпечення (виплата пенсій і допомоги)	7 031,3	7 031,3	0,0

Аналіз даних табл. 11 свідчить, що ДП "УЗФО ЧАЕС" виділялися лише поточні видатки, які за 2018–2019 роки становили 172 825,4 тис. грн, або 6,7 відс. загальної суми проведених касових видатків, з яких видатки на оплату праці з нарахуваннями – 130 534,2 тис. грн (75,5 відс.), на використання товарів і послуг – 35 259,9 тис. грн (20,4 відс.) та на соціальне забезпечення – 7 031,3 тис. грн (4,1 відсотка).

При цьому встановлено розбіжність у сумі 7 031,0 тис. грн. між звітністю про виконання планів заходів з виконання бюджетної програми на 2018–2019 роки та звітністю про виконання планів використання бюджетних коштів. Так, відповідно до звітів про касове використання коштів на виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120 за 2018 та 2019 роки ДП "УЗФО ЧАЕС" здійснено видатки за показником "Виплата пенсій і допомоги (відшкодування за Списком № 1)" на загальну суму 7 031,3 тис. грн (2018 рік – 4 641,4 тис. грн, 2019 рік – 2 416,9 тис. грн), але згідно зі звітами про виконання

планів заходів за 2018 та 2019 роки витрати за показником "Відшкодування ПФУ фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах" не планувалися, фактичні витрати за 2018 рік становили 730,0 тис. гривень. Аудитом встановлено, що невизначеність показників виконання робіт по ДП "УЗФО ЧАЕС" унеможливорює оцінку результативності його діяльності, а отже, й використання 164 929,6 тис. грн бюджетних коштів.

■ **Планами заходів на 2018–2019 роки за КПКВК 2408120 ДСП "ЧСК" доведено виконання робіт з охорони об'єктів ЧАЕС за заходом "Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність Чорнобильської АЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки".** Згідно зі звітами про виконання планів заходів ДСП "ЧСК" на зазначені роботи витрачено 26 119,4 тис. грн, або 99,2 відс. плану, результативним показником визначено "кількість об'єктів, які охороняються загоном охорони ДСП "ЧСК". За підсумками 2018 року виконання цього показника становило 100,0 відс. (27 об'єктів), у 2019 році – 96,3 відс. (26 об'єктів при 27 планових). З метою виконання зазначених робіт ДАЗВ погоджено ДСП "ЧСК" плани використання бюджетних коштів за статтями, наведеними в табл. 12.

Таблиця 12

Статті витрат ДСП "ЧСК" згідно з планами використання бюджетних коштів, погоджені ДАЗВ (зі змінами) на 2018–2019 роки

тис. грн

Показник	2018–2019 роки		
	план	касові видатки	різниця
Поточні видатки	26 119,4	26 119,4	0,0
Оплата праці з нарахуваннями	21 801,1	21 801,1	0,0
Використання товарів і послуг	1 327,3	1 327,3	0,0
Соцзабезпечення (виплата пенсій і допомоги)	2 991,0	2 991,0	0,0

Аналіз даних табл. 12 свідчить, що ДСП "ЧСК" виділялися поточні видатки, які за 2018–2019 роки становили 26 119,4 тис. грн, або 100,0 відс. загальної суми проведених касових видатків, з яких видатки на оплату праці з нарахуваннями – 21 801,1 тис. грн (83,5 відс.), на використання товарів і послуг – 1 327,3 тис. грн (5,1 відс.) та на соціальне забезпечення – 2 991,0 тис. грн (11,4 відсотка).

Аудитом встановлено розбіжність у сумі 2 991,0 тис. грн. між звітністю про виконання планів заходів з виконання бюджетної програми на 2018 рік та звітністю про виконання планів використання бюджетних коштів. Так, відповідно до звіту про касове використання коштів на виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120 за 2018 рік ДСП "ЧСК" здійснено видатки за показником "Виплата пенсій і допомоги (відшкодування за Списком № 1)" на суму 2 991,0 тис. грн, але згідно зі звітом про виконання планів заходів за 2018 рік витрати на "Відшкодування ПФУ фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах" не планувалися та фактичні видатки не проводилися.

■ Планом заходів на 2019 рік ДП "Чорнобильенерго" за КПКВК 2408120 доведено виконання заходу зі створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго". Аудитом встановлено, що планом заходів на 2018 рік захід зі створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго" не планувався, проте касові видатки зазначеному підприємству за КПКВК 2408120 становили 265,0 тис. гривень. Згідно зі звітом про виконання плану заходів створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго" витрачено 2 210,0 тис. грн, або 100 відс. плану. При цьому результативні показники для ДП "Чорнобильенерго" не визначалися, що унеможливило оцінку результативності його діяльності. З метою виконання зазначених робіт ДАЗВ погоджено ДП "Чорнобильенерго" плани використання бюджетних коштів за статтями, наведеними в табл. 13.

Таблиця 13

Статті витрат ДП "Чорнобильенерго" згідно з планами використання бюджетних коштів, погоджені ДАЗВ (зі змінами) на 2018–2019 роки

тис. грн

Показник	2018-2019 роки		
	план	касові видатки	різниця
Поточні видатки	2 475,0	2 475,0	0,0
Оплата праці з нарахуваннями	2 473,3	2 473,3	0,0
Використання товарів і послуг	1,7	1,7	0,0

Аналіз даних табл. 13 свідчить, що ДП "Чорнобильенерго" виділялися поточні видатки, які за 2018–2019 роки становили 2 475,0 тис. грн, або 0,1 відс. загальної суми проведених касових видатків, з яких видатки на оплату праці з нарахуваннями – 2 473,2 тис. грн (99,9 відс.) та на використання товарів і послуг – 1,7 тис. грн (0,1 відсотка). Інформація про виконання планів заходів за КПКВК 2408120 у 2018–2018 роках наведена в додатку 3.

➤ Отже, через незабезпечення належного контролю ДАЗВ за плануванням та виконанням робіт плани заходів на 2018–2019 роки фактично не виконані. Водночас з 2 568 601,4 тис. грн касових видатків одержувачами бюджетних коштів використано неекономно 240 460,0 тис. грн (9,4 відс. планових видатків), нерезультативно – 47 241,9 тис. грн (1,8 відс.), на заходи, не пов'язані з Загальнодержавною програмою, – 31 092,6 тис. грн (1,2 відс.), з недотриманням положень абзацу третього пункту 6 Порядку № 234 – 37 781,0 тис. грн (1,5 відс.), без визначення показників виконання робіт, що унеможливило оцінку результативності діяльності, – 725 212,7 тис. грн (28,2 відс.), що в цілому становить 42,1 відс. проведених касових видатків.

4. ОЦІНКА СТАНУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ РОБІТ ЩОДО ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС І ПЕРЕТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" НА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНУ СИСТЕМУ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА КПКВК 6541140 НА ВКАЗАНІ ЦІЛІ

■ Згідно із Загальнодержавною програмою основними заходами з організації науково-технічної та інформаційної підтримки робіт із зняття з

експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, гарантування прозорості для громадськості, прийняття рішень щодо забезпечення безпеки цієї діяльності є розроблення і виконання таких програм:

науково-технічне супроводження робіт із зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему;

інформаційне забезпечення зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему;

інформаційне забезпечення з метою висвітлення для громадськості питань, пов'язаних із зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

▪ **Стратегічною ціллю** головного розпорядника, на досягнення якої спрямовано виконання бюджетної програми за КПКВК 6541140 "Здійснення науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України", є **розвиток та підвищення ефективності використання наукового потенціалу України.**

Метою зазначеної програми є **підвищення безпеки та ефективності експлуатації АЕС.**

Завдання бюджетної програми: розробка і впровадження технологій зняття з експлуатації енергоблоків АЕС; підвищення ефективності робіт по зняттю енергоблоків ЧАЕС з експлуатації та робіт по створенню технологій утилізації радіоактивних відходів; підвищення ефективності робіт з перетворення зруйнованого 4-го енергоблока ЧАЕС (об'єкт "Укриття") в довговічну екологічно безпечну систему із забезпечення висококваліфікованої експлуатації, наукового і проектного супроводу на період до повного захоронення ядерного палива і радіоактивних речовин, що містяться в об'єкті.

▪ Законами про державний бюджет на 2018 і 2019 роки НАН України як головному розпорядникові коштів державного бюджету **затверджено бюджетні призначення** за КПКВК 6541140 у сумі **82 525,0 тис. грн**, у тому числі:

- на 2018 рік – 45 110,0 тис. грн (загальний фонд – 40 110,0 тис. грн, спеціальний – 5 000,0 тис. грн);

- на 2019 рік – 47 415,0 тис. грн (загальний фонд – 42 415,0 тис. грн, спеціальний – 5 000,0 тис. гривень).

Постановами Президії НАН України від 27.12.2017 № 369 та від 19.12.2018 № 341 виконавцем бюджетної програми за КПКВК 6541140 визначено Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України.

У 2018–2019 роках за бюджетною програмою за КПКВК 6541140 **використано 147 738,3 тис. грн** (за загальним фондом – **82 525,0 тис. грн**, спеціальним – **65 213,3 тис. грн**), у тому числі:

у 2018 році – 48 479,0 тис. грн (за загальним фондом – 40 110,0 тис. грн, або 100 відс. плану, спеціальним – 8 369,0 тис. грн, або 95,4 відс. плану);

у 2019 році – 99 259,3 тис. грн (за загальним фондом – 42 415,0 тис. грн, або 100 відс. плану, спеціальним – 56 844,30 тис. грн, або 99,2 відс. плану).

Інформація щодо планування та використання коштів за загальним фондом державного бюджету, спрямованих у 2018–2019 роках на здійснення науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт ІПБ АЕС НАН України, наведена у табл. 14.

Таблиця 14

Планування та використання коштів загального фонду державного бюджету, спрямованих у 2018–2019 роках на здійснення науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій НАН України

тис. грн

Найменування показника	2018 рік		2019 рік	
	план	каса	план	каса
Разом:	40 110,0	40 110,0*	42 415,0	42 415,0**
Поточні видатки	40 110,0	40 110,0	42 415,0	42 415,0
Заробітна плата	21 868,0	21 868,0	24 430,3	24 430,3
Нарахування на оплату праці	4 810,0	4 810,0	5 374,7	5 374,7
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	1 235,7	1 235,7	691,3	691,3
Продукти харчування	2 113,0	2 113,0	2 238,0	2 238,0
Оплата послуг (крім комунальних)	390,0	390,0	583,9	583,9
Видатки на відрядження	1 900,0	1 900,0	2 000,0	2 000,0
Оплата теплопостачання	2 760,3	2 760,3	2 821,0	2 821,0
Оплата водопостачання та водовідведення	259,2	259,2	260,0	260,0
Оплата електроенергії	1 060,0	1 060,0	825,8	825,8
Оплата інших енергоносіїв	0,0	0,0	34,2	34,2
Окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм, не віднесених до заходів розвитку	0,0	0,0	16,3	16,3
Виплата пенсій і допомоги	3 712,8	3 712,8	3 136,5	3 136,5
Інші поточні видатки	1,0	1,0	3,0	3,0
Капітальні видатки	0,0	0,0	0,0	0,0

Примітка.

* на кінець 2018 року за напрямками "Оплата теплопостачання" і "Оплата водопостачання та водовідведення" утворився залишок невикористаних коштів у сумі 1,28 грн, що відповідно до наданого пояснення пов'язано із здійсненням оплати згідно із виставленими рахунками;

** на кінець 2019 року за напрямками "Оплата послуг (крім комунальних)" утворився залишок у сумі 0,14 грн, "Оплата комунальних послуг і енергоносіїв" – 1,77 грн та "Інші поточні видатки" – 0,51 гривні.

Довідково. Відповідно до пункту 4.1 Положення про вахтовий метод організації робіт в ІПБ АЕС НАН України, затвердженого 02.11.2017 директором Інституту, погодженого 02.11.2017 головою профкому, особам, які працюють за вахтовим методом, за кожний день перебування на вахті, крім виплати основної заробітної плати, виплачуються добові в розмірі, передбаченому колективним договором. Граничний розмір добових не може перевищувати розміру, що виплачується працівникам під час службових відряджень у межах України.

Аналіз даних табл. 14 свідчить, що у 2018–2019 роках на заробітну плату і нарахування використано 56 483,0 тис. грн, або 68,5 відс., на оплату комунальних послуг – 8 020,5 тис. грн, або 9,7 відс., на відрядження та продукти харчування – 8 251,0 тис. грн, або 10 відс., виплату пенсій і допомоги – 6 849,3 тис. грн, або

8,3 відс., придбання предметів, оплати інших послуг та інші поточні видатки – 2 921,2 тис. грн, або 3,5 відсотка.

▪ **Паспорти бюджетної програми** за КПКВК 6541140 "Здійснення науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій НАН України" на 2018 та 2019 роки надіслані Інституту листами від 02.02.2018 № 2-1/12 та від 01.02.2019 № 4/12.

Довідково. Паспорт бюджетної програми на 2018 рік затверджено спільний наказом НАН України та Міністерства фінансів від 02.02.2018 № 49/106, на 2019 рік – наказом НАН України від 01.02.2019 № 47.

Відповідно до зазначених паспортів підставами для виконання бюджетної програми визначено, зокрема, **Закон № 309**, статтею 5 якого передбачено, що державна підтримка робіт з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему повинна забезпечуватися згідно з затвердженою в установленому порядку Загальнодержавною програмою.

➤ **Водночас у паспортах бюджетної програми за КПКВК 6541140 "Здійснення науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій НАН України" на 2018 та 2019 роки у підставах для виконання не вказано Загальнодержавної програми, тобто видатки на виконання Загальнодержавної програми не передбачалися.** Зазначене, зокрема, підтверджується інформацією Міністерства фінансів (лист від 07.05.2020 № 06030-26-7/13581), отриманою на запит Рахункової палати від 31.03.2020 № 03-833.

Аудитом встановлено, що відповідно до звітів про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6541140 станом на 01.01.2019 та 01.01.2020 кошти державного бюджету використовувались за відповідними напрямками (2018 рік – 7 напрямів, 2019 рік – 6) (табл. 15).

Таблиця 15

Виконання бюджетної програми за КПКВК 6541140 у 2018–2019 роках за напрямками використання коштів

Напрями використання бюджетних коштів	План			Каса		
	ЗФ	СФ	Разом	ЗФ	СФ	Разом
2018 рік						
Контроль і дослідження стану ядерної, радіаційної та радіоекологічної безпеки об'єкта "Укриття"	5 214,3	650,0	5 864,3	5 214,3	2 719,1	7 933,4
Науковий супровід робіт зі стабілізації об'єкта "Укриття" та його перетворення на екологічно безпечну систему	8 022,0	1 000,0	9 022,0	8 022,0	1 324,2	9 346,2
Розробка і модернізація систем та засобів контролю за станом об'єкта "Укриття" та вимірювальних приладів	5 214,3	650,0	5 864,3	5 214,3	830,3	6 044,6
Розробка технологій та технічних засобів для виконання робіт в радіаційно небезпечних умовах та зменшення ядерної та радіаційної небезпеки об'єкта "Укриття"	7 219,8	900,0	8 119,8	7 219,8	1 220,1	8 439,9
Підвищення безпеки та ефективності експлуатації АЕС	4 813,2	600,0	5 413,2	4 813,2	698,0	5 511,2
Розробка технологій утилізації РАВ	5 615,4	700,0	6 315,4	5 615,4	947,9	6 563,3
Розробка і впровадження технологій зняття з експлуатації енергоблоків АЕС	4 011,0	500,0	4 511,0	4 011,0	629,4	4 640,4
Разом	40 110,0	5 000,0	45 110,0	40 110,0	8 369,0	48 479,0
2019 рік						
Розробка наукових основ безпеки та ефективності експлуатації	13 307,4	850,0	14 157,4	13 307,4	850,0	14 157,4

Напрями використання бюджетних коштів	План			Каса		
	ЗФ	СФ	Разом	ЗФ	СФ	Разом
ядерних установок						
Науковий супровід робіт із забезпечення експлуатації комплексу НБК-ОУ та перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему	26 162,7	1 000,0	27 162,7	26 162,7	2 682,7	28 845,4
Розробка технологій поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами	0,0	650,0	650,0	0,0	650,0	650,0
Розробка і впровадження технологій зняття з експлуатації енергоблоків АЕС	2 944,9	900,0	3 844,9	2 944,9	900,0	3 844,9
Моніторинг стану екологічної безпеки у зоні впливу об'єкта "Укриття"	0,0	700,0	700,0	0,0	700,0	700,0
Моніторинг та прогнозування стану речовин, що містять ядерне паливо	0,0	900,0	900,0	0,0	900,0	900,0
Разом	42 415,0	5 000,0	47 415,0	42 415,0	6 682,7	49 097,7

Примітка. Відхилення у 2018 році планового показника спеціального фонду від касових видатків пояснюється укладанням 4 додаткових договорів про виконання науково-дослідних робіт. Плановий показник спеціального фонду збільшився на 3 774,8 тис. гривень.

Відхилення у 2019 році планового показника спеціального фонду від касових видатків пояснюється укладанням додаткової угоди про виконання науково-дослідних робіт, що зумовило збільшення суми договору. Плановий показник спеціального фонду збільшився на 2 101,02 тис. гривень.

Крім того, довідкою про зміни до кошторису за спеціальним фондом від 01.10.2019 внесено зміни: збільшено надходження і видатки за другою групою надходжень на 50 220,18 тис. грн (надходження за результатами інвентаризації – майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності – науково-технічні твори ІПБ АЕС НАН України), які не враховані за жодним напрямом використання бюджетних коштів. З урахуванням зазначеного касові видатки за спеціальним фондом становили 56844,3 тис. гривень.

■ Згідно зі звітами про виконання паспортів бюджетної програми за **КПКВК 6541140** визначені результативні показники досягнено в повному обсязі (табл. 16).

Таблиця 16

Інформація про стан виконання у 2018–2019 роках запланованих показників продукту за КПКВК 6541140

№ з/п	Показники продукту	Од. вим.	2018 рік			2019 рік		
			план	виконання	різниця	план	виконання	різниця
1	Кількість НДДКР, які завершені у поточному році	од.	4	4	0	5	5	0
2	Кількість результатів виконання НДДКР (схеми, методики, робочі макети, обладнання, експериментальні зразки апаратури, моделі для обробки експериментальних даних, математичні моделі, програмні комплекси та бази даних, засоби діагностики), впроваджених в експлуатацію АЕС	од.	4	4	0	5	5	0

➤ **Результативні показники, затверджені паспортами бюджетної програми за КПКВК 6541140 на 2018-2019 роки, є формальними, не характеризують досягнення поставленої мети та виконання завдань, а також реалізацію кожного напрямку використання бюджетних коштів, що не відповідає положенням абзацу четвертого пункту 6 та пункту 9 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мініфіну від 10.12.2010 № 1536 (у редакції**

наказу Мініну від 15.06.2015 № 553, який зареєстровано в Міністерстві 27.12.2010 за № 1353/18648). Зазначене унеможливило оцінку ефективності використання коштів державного бюджету за КПКВК 6541140 у розрізі напрямів, визначених паспортами бюджетної програми.

■ Аудитом встановлено, що програми науково-технічного супроводження робіт із зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, інформаційного забезпечення з цього питання та інформаційного забезпечення з метою висвітлення для громадськості питань, пов'язаних із зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, передбачені Загальнодержавною програмою, не розроблялись та не затверджувались. Замовлення на розроблення таких програм від виконавців заходу (Мінприроди, ДАЗВ, НАН України) не надходили.

У 2018 році роботи організації – наукового керівника визначались Перспективним планом заходів з виконання науково-технічного супроводу (підтримки) діяльності зі зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему на 2019–2029 рр." (далі – План), підписаним начальником відділу стратегічного планування ДСП "ЧАЕС", затвердженим 03.12.2018 в. о. генерального директора та погодженим 21.11.2018 директором ІПБ АЕС НАН України – науковим керівником робіт на ДСП "ЧАЕС". План містить заходи, їх обґрунтування та очікувані результати в розрізі 2018–2029 років із зазначенням вартості та підрозділу – куратора від ДСП "ЧАЕС".

Згідно з Планом загальна потреба коштів на виконання науково-технічного супроводу у 2018 році становила 6 796,8 тис. грн, у 2019 році – 22 045,8 тис. гривень.

За рахунок зазначених коштів у 2018 році планувалось виконання геодезичних спостережень за станом конструкції в умовах комплексного об'єкта НБК-ОУ¹⁴ вартістю 5 746,8 тис. грн відповідно до програми науково-технічного супроводу (далі – НТС) НБК-ОУ (№ 16 від 22.12.2016); дослідження впливу зміни стану паливовмісних матеріалів на рівень ядерної безпеки вартістю 1 050,0 тис. грн на підставі програми НТС НБК-ОУ (№ 16 від 22.12.2016); методичне забезпечення вимірювань, які проводяться за допомогою багатоканальної системи MDS-32 на базі альфа, бета-лічильників типу MPC-9604. Листом від 07.11.2019 № 4966/24040000-2019 ДСП "ЧАЕС" надіслало Інституту на розгляд та узгодження План у редакції 2019 року, а також Інформацію про виконання у 2019 році Плану (у редакції 2018 року).

Узгоджений Інститутом План у редакції 2019 року направлений ДСП "ЧАЕС" листом від 25.11.2019 № 09-01/398.

План у редакції 2019 року погоджено 21.11.2019 директором ІПБ АЕС НАН України та затверджено 07.11.2019 першим заступником генерального директора ДСП "ЧАЕС". Згідно з Планом у 2019 році загальна планова потреба

¹⁴ Новий безпечний конфайнмент об'єкта "Укриття".

коштів на виконання НТС становила 7 677,9 тис. гривень. Інформація ДСП "ЧАЕС" про виконання Плану у 2019 році до Інституту не надходила та ним не запитувалась.

Інститут за рахунок коштів загального фонду державного бюджету впродовж 2018–2019 років здійснював виконання шести науково-дослідних робіт (табл. 17).

Таблиця 17

Інформація про науково-дослідні роботи, які виконувалися Інститутом упродовж 2018–2019 років, строк їх виконання та вартість

тис. грн

№ з/п	Тема роботи	Строк виконання	Загальна вартість робіт	у тому числі:	
				2018 рік	2019 рік
1	Вплив вторинного підйому радіоактивних аерозолів на перерозподіл радіоактивного забруднення в Чорнобильській зоні відчуження при проведенні робіт зі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС (№ реєстрації: 0117U006781)	2018–2020 роки	49 695,58	7 511,38	9 235,23
2	Комплексна оцінка сукупних впливів на навколишнє середовище радіаційно небезпечних об'єктів чорнобильської зони відчуження (№ реєстрації: 0116U002123)	2016–2020 роки	72 634,47	13 998,83	14 959,44
3	Розробка та вдосконалення методів нейтронної діагностики для визначення параметрів безпеки ядерних установок (№ реєстрації: 0117U002305)	2017–2020 роки	39 655,59	9 397,97	10 337,76
4	Дослідження стану паливовмісних матеріалів Об'єкта "Укриття" в умовах Нового безпечного конфайнмента та розробка методичних та технологічних підходів до їх кондиціонування (№ реєстрації: 0117U002636)	2017–2020 роки	16 560,85	3 829,96	4 412,95
5	Розвиток наукових засад та розробка інтегральних методів і технічних засобів діагностики технічного стану генеруючого обладнання, вузлів та режимів експлуатації головних циркуляційних насосів енергоблоків АЕС (№ реєстрації: 0115U002982)	2015–2019 роки	10 657,88	2 426,93	2 969,62
6	Дослідження спеціальних методів та заходів зняття з експлуатації ядерних установок та розробка методичних рекомендацій щодо їх використання для АЕС з реакторами ВВЕР (№ реєстрації: 0116U002068)	2016–2020 роки	7 972,70	2 944,93	500,0
Всього		х	197 177,07	40 110,0	42 415,0

Аудитом встановлено, що Інститутом у 2018–2019 роках за КПКВК 6541140 завершено одну науково-дослідну роботу – "Розвиток наукових засад та розробка інтегральних методів і технічних засобів діагностики технічного стану генеруючого обладнання, вузлів та режимів експлуатації головних циркуляційних насосів енергоблоків АЕС". Акт впровадження затверджено 25.11.2019 головним інженером ДП "Завод "Електроважмаш" А. П. Шевченком. Для впровадження на ДП "Завод "Електроважмаш" НДР, зокрема при проектуванні, виготовленні та експлуатації потужних енергетичних машин, рекомендовано застосовувати математичні моделі електромагнітних та теплових процесів в активних елементах, а також технічні рішення з

оптимізації конструкції та підвищення ефективності систем контролю та діагностики.

➤ **Отже, виконання робіт Інститутом як науковим керівником за рахунок коштів загального фонду за КПКВК 6541140 не передбачалось.**

Як наслідок, у 2018–2019 роках кошти на виконання Загальнодержавної програми, зокрема на науково-технічну та інформаційну підтримку передбачених нею робіт, не спрямовувалися.

Внаслідок непередбачення бюджетних коштів на виконання Загальнодержавної програми розроблений та погоджений Перспективний план заходів з виконання науково-технічного супроводу (підтримки) діяльності зі зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему не виконується, а кошти, спрямовані на утримання Інституту, використовуються неефективно у частині виконання заходів Загальнодержавної програми.

З метою належного забезпечення науково-технічного супроводу діяльності з підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття", заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС, виконання відповідних завдань Інституту, а також ефективного використання бюджетних коштів, спрямованих на вказані цілі, необхідне організаційне та нормативно-правове врегулювання, зокрема, питань спрямування бюджетних коштів за КПКВК 6541140 на виконання заходів Загальнодержавної програми, а також узгодження замовниками та виконавцями цих заходів відповідних планів науково-дослідних робіт.

5. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ЗНЯТТЯ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС ТА ПЕРЕТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТА "УКРИТТЯ" НА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНУ СИСТЕМУ

Згідно із Загальнодержавною програмою до 2020 року очікувалося досягти виконання семи результатів, а саме:

➤ **припинити** експлуатацію першого, другого і третього енергоблоків Чорнобильської АЕС та розпочати роботи щодо їх остаточного закриття і консервації, створити ефективну систему поводження з радіоактивними відходами Чорнобильської АЕС;

➤ **створити** ефективну систему поводження з радіоактивними відходами Чорнобильської АЕС;

➤ **закінчити** будівництво та ввести в експлуатацію заплановане сховище відпрацьованого ядерного палива;

➤ **завершити** будівництво та введення в експлуатацію конфайнмента над об'єктом "Укриття";

➤ **удосконалити** систему соціальних гарантій працівникам Чорнобильської АЕС;

➤ **забезпечити прозорість висвітлення питань**, пов'язаних з безпекою діяльності з підготовки до зняття і зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему;

➤ **удосконалити систему фізичного захисту ядерних установок**, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів та інших джерел іонізуючого випромінювання на майданчику Чорнобильської АЕС.

Слід зазначити, що **на 2018 рік Загальнодержавною програмою не визначено заходів щодо зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та встановлення обсягу їх фінансування.**

Протягом 2019–2020 років Загальнодержавною програмою передбачається виконання 20 видів робіт за чотирма напрямками. Прогнозний обсяг фінансування на 2019–2020 роки становить 2 963 220,0 тис. грн видатків з державного бюджету та 33 700 тис. євро¹⁵, з яких на 2019 рік – 1 332 620,0 тис. грн з державного бюджету та на 2020 рік – 1 630 600,0 тис. гривень.

У зв'язку з невизначенням у Загальнодержавній програмі державного замовника та заходів, інформація про виконання Загальнодержавної програми за 2013–2018 роки ДАЗВ не готувалася.

Звіт про результати виконання Загальнодержавної програми за 2019 рік та пояснювальну записку до нього ДАЗВ надіслало Мінекоенерго листом від 12.03.2020 № 1-885/2.1-20 (додаток 4).

За підсумками аналізу цього звіту та проведення контрольних заходів у межах аудиту встановлено, що з семи очікуваних результатів виконання Загальнодержавної програми фактично досягається тільки за двома.

Зокрема, в розрізі очікуваних результатів:

1) припинити експлуатацію першого, другого і третього енергоблоків ЧАЕС та розпочати роботи щодо їх остаточного закриття і консервації.

Згідно зі звітом за 2019 рік протягом 2018–2019 років для досягнення цього результату планувалися та здійснювалися заходи щодо:

♦ підтримки у безпечному стані першого–третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ радіоактивних відходів, які у 2018–2019 роках **виконано на 109,9 відс.** (перевиконання пов'язано із зберіганням відпрацьованого ядерного палива на СВЯП-1 у кількості, більшій за планову, що зумовлено несвоєчасним переміщенням цього палива до СВЯП-2);

♦ виведення з експлуатації та часткового демонтажу окремих систем і елементів енергоблоків, які у 2018–2019 роках **виконано на 100 відсотків.**

¹⁵ Кошти вносяться відповідно до міжнародних зобов'язань і не враховуються в загальній сумі витрат на реалізацію Загальнодержавної програми.

При цьому станом на 31.12.2019 нереалізованим залишається захід із будівництва головної понижувальної підстанції 330/6 кВ на ДСП "ЧАЕС"¹⁶, який згідно з графіком робіт, запланованих Програмою реалізації етапу остаточного закриття і консервації блоків № 1, 2, 3 Чорнобильської АЕС (далі – Програма ОЗіК), повинен був завершитися до 2018 року. Реалізація вказаного заходу має сприяти максимальному перенесенню електромереж за межі промислового майданчика ЧАЕС, що створить необхідні умови для підготовки розміщених на ньому інфраструктурних об'єктів, у т. ч. першого, другого і третього енергоблоків ЧАЕС, до остаточного закриття і консервації.

Аудитом також встановлено системне відтермінування завершення реалізації договорів щодо виконання заходів (робіт), пов'язаних із припиненням експлуатації першого, другого і третього енергоблоків ЧАЕС, та робіт щодо їх остаточного закриття і консервації, зокрема, у 2018 році подовжено на 2019 та 2020 роки 14 договорів.

Як наслідок, наявні ризики подальшого загального відтермінування завершення поточного етапу реалізації Загальнодержавної програми "Остаточне закриття та консервація реакторних установок", який реалізовується через впровадження Програми ОЗіК, а також здійснення поточних витрат на підтримку в робочому стані відповідного обладнання;

2) створити ефективну систему поводження з радіоактивними відходами Чорнобильської АЕС.

Згідно зі звітом за 2019 рік протягом 2018–2019 років виконувалися роботи щодо створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, які у 2018–2019 роках виконано на 100 відсотків.

Разом з тим аудитом встановлено, що відповідно до Програми ОЗіК:

- переробку рідких радіоактивних відходів (РРВ) має здійснювати (орієнтовно 36 років) завод з переробки рідких радіоактивних відходів (ЗПРРВ), будівництво та введення в експлуатацію якого тривало з 1999 року по 2018 роки.

При цьому ЗПРРВ (мінімальна проєктна потужність цього заводу становить 2 500 м³ необроблених рідких РАВ на рік) за весь час експлуатації перероблено 113,319 м³ РРВ, тобто завантаженість становить близько 22 відсотків;

- переробку твердих радіоактивних відходів (ТРВ) має здійснювати завод з переробки твердих радіоактивних відходів (ЗПТРВ), створення якого розпочато в 2001 році та який станом на 31.12.2019 в експлуатацію не введений і функціонує в режимі "гарячих" випробувань (відпрацювання технології).

До того ж станом на 31.12.2019 не створено деяких необхідних установок для поводження з РАВ, зокрема лінії подрібнення довгомірів (ЛПД), промислової установки з очищення води від рідких РАВ ЧАЕС, від

¹⁶ Існуюча система електропостачання ДСП "ЧАЕС" має надмірну кількість устаткування та є недостатньо надійною. Основне та допоміжне устаткування цієї системи фізично зношене та морально застаріле, потребує невідкладних заходів з оптимізації.

трансуранових елементів та органічних сполук.

Як наслідок, часткове функціонування інфраструктурних об'єктів щодо поводження з РАВ та нестворення окремих установок (обладнання) є чинниками, що стримують діяльність щодо поводження з РАВ (у тому числі обробки, переробки та захоронення);

3) закінчити будівництво та ввести в експлуатацію заплановане сховище відпрацьованого ядерного палива.

Упродовж вказаного звітного періоду планувалося та здійснювалося будівництво другого сховища відпрацьованого ядерного палива "сухого" типу (СВЯП-2), призначенням якого є прийом, підготовка до зберігання і безпосереднє довгострокове зберігання відпрацьованого ядерного палива (ВЯП), що накопичилося на ЧАЕС за період експлуатації (21 284 відпрацьовані тепловиділяючі збірки (ВТВЗ)).

Довідково. СВЯП-2 є одним з ключових інфраструктурних об'єктів, зокрема в діяльності щодо поводження з ВЯП, завершення будівництва та введення в експлуатацію якого (розпочате у 2001 році) сприятиме вивільненню існуючого сховища "мокрого" типу (СВЯП-1)¹⁷ від ВЯП та його переміщення на довгострокове зберігання (100 років) до новоствореного сховища. Після завершення звільнення СВЯП-1, це сховище підлягає зняттю з експлуатації у межах Програми ОЗіК.

Аудитом встановлено, що СВЯП-2 станом на 31.12.2019 не введено в експлуатацію. Відповідно до орієнтовного графіка переміщення ВЯП у СВЯП-2, визначеного Програмою ОЗіК, із накопичених 21 284 ВТВЗ у 2018 році мали перемістити до СВЯП-2 перші 93 ВТВЗ, у 2019 році – 2 500, решту – упродовж 2020–2028 років, тобто **фактичне відставання в реалізації Програми ОЗіК за напрямом поводження з ВЯП становить понад 2 роки.**

Як наслідок, виникли ризики збільшення витрат на подовження строку функціонування СВЯП-1 (наприклад, на технічне переоснащення кабельного господарства існуючого СВЯП-1 ДСП "ЧАЕС" використано з державного бюджету у 2018 році 69,2 тис. грн та у 2019 році – 20 534,8 тис. грн);

4) завершити будівництво та ввести в експлуатацію конфайнмент над об'єктом "Укриття" (НБК).

За даними звітів ДСП "ЧАЕС" за 2018 та 2019 роки планувалася та здійснювалася реалізація проєкту будівництва НБК¹⁸, який виконується у три етапи: **етап 1** "Підготовчі роботи, які забезпечують безпечне і ефективне будівництво безпосередньо НБК"; **етап 2** "Проєктування, виготовлення,

¹⁷ СВЯП-1 призначене для прийому і проміжного зберігання ВЯП, що надходять із реакторних відділень енергоблоків після попередньої витримки.

¹⁸ Результати досліджень показали, що істотне зменшення небезпеки об'єкта "Укриття" можливо лише шляхом будівництва над об'єктом нової захисної споруди нового безпечного конфайнмента. У зв'язку з цим реалізується проєкт будівництва зазначеного НБК, який є захисною спорудою, що включає комплекс технологічного обладнання для вилучення із зруйнованого четвертого енергоблока ЧАЕС матеріалів, які містять ядерне паливо, поводження з радіоактивними відходами та інші системи, призначені для здійснення діяльності з перетворення цього енергоблока на екологічно безпечну систему та забезпечення безпеки персоналу, населення і довкілля.

будівництво і введення в експлуатацію НБК. Проведення всього комплексу необхідних випробувань і введення його в експлуатацію"; **етап 3** "Виконання раннього демонтажу конструкцій об'єкта "Укриття".

***Довідково.** Ранній демонтаж – це перший етап виконання першочергових робіт з демонтажу нестабільних конструкцій, який починається відразу після введення в експлуатацію НБК і повинен бути виконаний до кінця 2023 року – терміну служби раніше стабілізованих конструкцій об'єкта "Укриття". За весь період існування об'єкта "Укриття" натурними обстеженнями та виконаними попередніми оцінками виявлено конструкції, ймовірність обвалення яких є неприпустимо великою (далі – нестабільні конструкції). Про це свідчить часткове обвалення покрівлі машинного залу 4-го енергоблока ЧАЕС, яке сталося у 2013 році. Зниження ризиків обвалення таких нестабільних конструкцій може бути досягнуто або шляхом їх демонтажу, або стабілізації (посилення).*

Аудитом встановлено, що об'єкт НБК, заходи з будівництва якого розпочато у 2007 році, у грудні 2019 року передано на баланс ДСП "ЧАЕС" з обліковою вартістю 26 818 025,0 тис. грн (з 01.05.2020, після гарантійних випробувань, об'єкт повністю передано в експлуатацію ДСП "ЧАЕС"), тобто завершено перші два етапи проєкту.

ДСП "ЧАЕС" для проведення робіт "Будівельні роботи по об'єкту "Новий безпечний конфайнмент (НБК). Пусковий комплекс 2 (ПК-2). Демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" ДСП "ЧАЕС" 21.06.2018 оголошено закупівлю.

Протягом 2018 року закупівля не відбулася (пов'язано з подовженням строку подання тендерних пропозицій після внесення змін до тендерної документації). Підставою для відміни торгів став лист Групи Управління Проєктом "План здійснення заходів на об'єкті "Укриття" від 26.11.2018, в якому повідомлено, що орієнтовний термін завершення робіт на НБК – 30.04.2019 (дата, після якої підрядник (НОВАРКА) передає завершений об'єкт ДСП "ЧАЕС"). Прийнято рішення розділити проєкт на дві частини: "ранній" та "відкладений" демонтаж нестабільних конструкцій.

15.03.2019 ДСП "ЧАЕС" оголошено закупівлю робіт "Будівельні роботи по об'єкту "Новий безпечний конфайнмент (НБК). Пусковий комплекс 2 (ПК-2). Демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" ДСП "ЧАЕС" в частині "раннього" демонтажу", очікувана вартість закупівлі – **2 547 395,5 тис. гривень.**

За результатами проведення закупівлі № 1-065-19 ДСП "ЧАЕС" з переможцем торгів ТОВ "БК "УКРБУДМОНТАЖ" 29.07.2019 укладено Договір підряду № 97 на виконання будівельних робіт по об'єкту "Новий безпечний конфайнмент (НБК). Пусковий комплекс 2 (ПК-2). Демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" ДСП "ЧАЕС" в частині "раннього" демонтажу".

Договором, зокрема, визначено, що підрядник виконує повний комплекс робіт "під ключ", пов'язаних із "раннім" демонтажем нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття", у три основні стадії:

- I – передпроектні роботи;
- II – проєкті роботи, експертиза проєкту будівництва;
- III – демонтажні роботи.

Загальна договірна ціна за виконану роботу становить **2 075 999,8 тис. грн** (у тому числі 346 000,0 тис. грн ПДВ). **На момент укладання цього договору фінансування робіт передбачалось за рахунок власних коштів підприємства** (в частині фінансування робіт за рахунок бюджетних коштів, зобов'язання замовника щодо оплати у поточному бюджетному році наступають за наявності та в межах відповідного бюджетного призначення для фінансування договору на рік).

Строк дії договору – з моменту підписання і до 20.12.2023, в частині фінансових зобов'язань – до повного їх виконання.

У зв'язку з виділенням ДСП "ЧАЕС" бюджетного фінансування на 2019 рік та зміною джерела фінансування, сторони уклали додаткову угоду № 1 від 29.07.2019 до договору № 97 від 29.07.2019, якою внесено зміни, зокрема:

- фінансування на 2019 рік становить 200,0 тис. грн (з ПДВ);

- фінансування робіт за цим договором здійснюється **за рахунок коштів Державного бюджету України** (зобов'язання замовника щодо оплати у поточному бюджетному році наступають за наявності та в межах відповідного бюджетного призначення для фінансування договору на цей рік).

За інформацією ДСП "ЧАЕС" виконання робіт за договором № 97 протягом 2019 року не здійснювалися, що пов'язано "з тривалим погодженням дозвільних документів (титул будови тощо) та вирішенням інших питань, які не дозволяють розпочати роботи".

Отже, **нереалізованим залишається етап 3 "Виконання раннього демонтажу конструкцій об'єкта "Укриття", який повинен бути виконаний до 2023 року.**

Як наслідок, посилюються ризики обвалення нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття", що потребує їх чергової стабілізації (посилення) та, відповідно, суттєвого збільшення витрат на зазначені цілі, а також ризики незабезпечення належної безпеки довкілля, населення та персоналу;

5) удосконалити систему соціальних гарантій працівникам Чорнобильської АЕС.

За даними звітів ДСП "ЧАЕС" про виконання планів заходів за КПКВК 2408120 у 2018 та 2019 роках планувалися та здійснювалися:

- заходи щодо забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням працівників (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС" та у 2018 році загону охорони № 1 ДСП "ЧСК"), які у 2018–2019 роках виконано на 99,9 відс.;

- заходи щодо транспортного забезпечення (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС" та у 2018 році загонів охорони № 1 і № 2 ДСП "ЧСК"), які у 2018–2019 роках виконано на 100 відсотків.

Водночас аудитом встановлено, що **тривалий час невирішеними залишаються питання, пов'язані із відшкодуванням витрат ПФУ на виплату та доставку пільгових пенсій, а також встановленням заробітної плати в розмірі не нижчому від середньої заробітної плати працівників відповідних професій та посад на діючих атомних електростанціях України, як це передбачено статтею 12 Закону № 309.**

Крім того, не забезпечується дотримання вимог статті 12 Закону № 309, згідно з якою працівникам зупинених енергоблоків та працівникам об'єкта "Укриття" на період виведення ЧАЕС з експлуатації встановлюється заробітна плата в розмірі не нижчому від середньої заробітної плати працівників відповідних професій та посад на діючих атомних електростанціях України із збереженням пільг, передбачених законами України.

Зокрема, згідно з листами Мінекоенерго від 28.01.2019 № 01/19-988 та від 31.10.2019 № 01/19-9972 середньомісячна зарплата персоналу ДСП "ЧАЕС" (з урахуванням доплат за роботу в зоні відчуження) становила у 2018 році 92,1 відс. середньомісячної зарплати персоналу діючих АЕС України, або 78,8 відс. без врахування доплат за роботу в зоні відчуження, за 9 місяців 2019 року – 87,5 відс. та 76,1 відс. відповідно.

Недофінансування ДСП "ЧАЕС" для забезпечення виконання статті 12 Закону № 309 з урахуванням доплат за роботу з зоні відчуження становило у 2018 році 3 658,9 тис. грн; за 9 місяців 2019 року – 8 229,1 тис. грн, без врахування доплат за роботу з зоні відчуження у 2018 році – 9 334,8 тис. грн, за 9 місяців 2019 року – 15 715,6 тис. грн відповідно.

Як наслідок, нерозв'язані проблеми у сфері забезпечення соціальних гарантій працівникам ЧАЕС накопичуються, що створює ризики незбереження кваліфікованих кадрів та можливого зниження рівня ядерної безпеки на ЧАЕС у цілому;

6) забезпечити прозорість висвітлення питань, пов'язаних з безпекою діяльності з підготовки до зняття і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

Аналіз даних звітів ДСП "ЧАЕС" про виконання планів заходів за КПКВК 2408120 за 2018 і 2019 роки засвідчив, що у вказаних звітних періодах **спеціальні заходи**, спрямовані на забезпечення прозорості висвітлення питань, пов'язаних з безпекою діяльності з підготовки до зняття і зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, не планувалися та **не здійснювалися, очікуваних результатів не досягнуто.**

Зокрема, у вільному доступі немає інформації, у тому числі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у цій сфері, яка б об'єктивно висвітлювала питання, пов'язані з безпекою діяльності з підготовки до зняття і зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, а також результати діяльності щодо виконання Загальнодержавної програми.

Як наслідок, інформаційний супровід здійснюється неналежно;

7) удосконалити систему фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів та інших джерел іонізуючого випромінювання на майданчику Чорнобильської АЕС.

Аналіз даних звітів ДСП "ЧАЕС" про виконання плану заходів за КПКВК 2408120 за 2018 та 2019 роки засвідчив, що у вказаних звітних періодах **планувалися і здійснювалися окремі заходи**, пов'язані з удосконаленням системи фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів,

радіоактивних відходів та інших джерел іонізуючого випромінювання на майданчику ЧАЕС, зокрема здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки (виконувалися роботи з охорони об'єктів ЧАЕС), які виконано майже на 100 відсотків.

Таким чином, враховуючи, що другий етап діяльності із зняття з експлуатації ЧАЕС (остаточне закриття та консервація реакторних установок) відповідно до Загальнодержавної програми має завершитися орієнтовно до 2022 року, а Програма ОЗіК, яка впроваджується, передбачає завершення відповідних заходів у 2028 році, відставання в реалізації другого етапу Загальнодержавної програми становить 6 років.

При цьому відставання у впровадженні Програми ОЗіК за окремими ключовими напрямками вже становить понад 2 роки, що в цілому свідчить про значне невиконання Загальнодержавної програми.

Як наслідок, експлуатацію 1–3 енергоблоків ЧАЕС припинено у 2015 році (відпрацьоване ядерне паливо переміщено в СВЯП-1), а ступінь реалізації проєкту етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків ЧАЕС (згідно зі звітом ДСП "ЧАЕС") на 01.01.2020 становив лише 4,4 відсотка.

Систему поводження з РАВ у повному обсязі не створено, зокрема, з передбачених трьох об'єктів інфраструктури для поводження з РАВ та ВЯП створено лише один (ЗПРРВ, який працює з II півріччя 2019 року; промисловий комплекс з поводження з твердими радіоактивними відходами станом на 01.01.2020 не введено в експлуатацію, здійснюються випробування обладнання й систем; лінію з подрібнення довгомірних спеціальних виробів та промислової установки з очищення води від рідких РАВ ЧАЕС, від трансуранових елементів та органічних сполук не створено). Будівельні роботи на СВЯП-2 та НБК закінчено, проте об'єкти в експлуатацію остаточно не введено, а отже, належного їх захисту не забезпечено.

Протягом 2018–2019 років також не виконувалися визначені Загальнодержавною програмою заходи:

- ✓ виведення з експлуатації ставка-охолоджувача із залученням підрядної організації;
- ✓ забезпечення пожежної безпеки та підтримка протипожежного режиму на об'єкті "Укриття" та новому безпечному конфайнменті;
- ✓ науково-технічна та інформаційна підтримка робіт.

Як засвідчив аудит, основною причиною цього є незабезпечення Мінекоенерго та ДАЗВ контролю за плануванням і виконанням робіт з підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС, а також використання коштів державного бюджету. Ці проблемні питання можуть бути вирішені шляхом запровадження механізму виконання Загальнодержавної програми через

реалізацію державних інвестиційних проєктів та передбачення відповідних бюджетних програм у законі про державний бюджет.

Встановлені аудитом проблеми із забезпеченням соціальних гарантій працівникам ЧАЕС, а також науково-технічного та інформаційного супроводу робіт з підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС засвідчують необхідність:

✓ перегляду Порядку № 234 у частині уточнення напрямів використання бюджетних коштів за КПКВК 2408120;

✓ перегляду підстав для реалізації бюджетної програми за КПКВК 6541140, визначених її паспортом;

✓ передбачення в законі про державний бюджет окремої бюджетної програми, спрямованої на забезпечення соціальних гарантій працівникам ЧАЕС.

6. ОЦІНКА СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДАЗВ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Відповідно до абзацу першого частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України (із змінами, внесеними Законом України від 06.12.2018 № 2646-VIII) розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

■ Відповідно до затвердженої структури апарат ДАЗВ у 2018–2019 роках становив 56 одиниць, у тому числі три головні спеціалісти: з питань запобігання корупції, з питань внутрішнього аудиту та з питань режиму секретності.

Наказами ДАЗВ від 24.07.2018 № 149 та від 14.03.2019 № 43-19 відповідальними виконавцями у 2018 і 2019 роках, зокрема за КПКВК 2408120, визначені структурні підрозділи:

- управління з питань зняття з експлуатації ЧАЕС та поводження з РАВ;
- відділ з питань ЧАЕС та поводження з відпрацьованим ядерним паливом (головний відповідальний виконавець в процесі складання, затвердження, виконання та звітування за бюджетною програмою);
- відділ архітектури, капітального будівництва, управління майном, роботи над інвестиційними проєктами та земельних відносин;
- відділ економіки та фінансів.

У 2018 році апарат ДАЗВ укомплектовано на 78,5 відс., у 2019 році – 75 відсотків. Зокрема, станом на 01.01.2020 не укомплектовано відділ з питань державної політики у сфері поводження з РАВ (укомплектовано на 40 відс.), відділ економіки та фінансів (50 відс.), відділ архітектури, капітального будівництва, управління майном, роботи над інвестиційними проєктами та земельних відносин (60 відсотків).

У 2018 році відповідно до наказів ДАЗВ від 11.12.2017 № 168 (із змінами від 29.03.2018 № 70) та від 13.06.2018 № 122 заплановано та проведено 3 планових внутрішніх аудити. Також на виконання наказу ДАЗВ від 04.12.2018 № 246 (із змінами) у грудні 2018 року розпочато позаплановий внутрішній фінансовий аудит та аудит відповідності. Крім того, узагальнено результати внутрішнього аудиту, розпочатого у грудні 2017 року.

Відповідно до затверджених 11.02.2019 Головою ДАЗВ Стратегічного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2019–2021 роки та Операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2019 рік проведено 3 планових внутрішніх аудити. Також узагальнено результати перехідного з 2018 року комплексного аудиту та позапланового внутрішнього фінансового аудиту і аудиту відповідності (розпочатого у грудні 2018 року та завершеного у березні 2019 року).

За результатами внутрішніх аудитів надано:

- у 2018 році 108 рекомендацій, 105 з яких протягом 2018 року не виконано, термін виконання трьох не настав;

- у 2019 році 81 рекомендацію, з яких одну відхилено керівництвом ДАЗВ, 13 – термін виконання не настав, 41 – не виконано, 1 – виконано частково, 25 – впроваджено повністю.

Протягом 2019 року також виконано 47 рекомендацій за 2018 рік.

Аналіз результатів внутрішніх аудитів засвідчив, що найбільше виявлено недоліків/проблем з питань:

- у 2018 році із 137 недоліків/проблем, 108 (79 відс.) – організації системи внутрішнього контролю; 24 (17,5 відс.) – виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених законодавством;

- у 2019 році із 92 недоліків/проблем, 58 (63 відс.) – організації системи внутрішнього контролю; 19 (20,6 відс.) – правильності ведення бухгалтерського обліку та договірної фінансової і бюджетної звітності; 6 (6,5 відс.) – використання і збереження активів.

➤ Отже, організаційна структура ДАЗВ не забезпечує дієвого внутрішнього контролю та систематичного внутрішнього аудиту на підприємствах, в установах та організаціях, які належать до сфери його управління (з урахуванням географічної віддаленості об'єктів), а також належного впливу на стан фінансово-бюджетної дисципліни, ефективності використання державного майна і фінансових ресурсів ДАЗВ.

- З метою забезпечення організації внутрішнього контролю на підприємствах, в установах, які належать до сфери управління ДАЗВ, окремим дорученням Голови ДАЗВ від 18.10.2017 № Д-70 "Щодо розбудови системи державного внутрішнього контролю на підприємствах, в установах, які належать до сфери управління ДАЗВ" передбачено здійснення керівниками підприємств протягом 2018 року щоквартального планування заходів з розбудови системи державного внутрішнього контролю з подальшим щоквартальним звітуванням про виконання.

Довідково. Інформація про наявну штатну та фактичну чисельність аудиторських служб, на підприємствах, в установах та організаціях, які належать до сфери управління ДАЗВ, станом на час проведення аудиту:

- ДСП "ЧАЕС": штатна та фактична чисельність – 5 осіб;
- ДСП "ЦППРВ": штатна та фактична чисельність – 1 особа;
- ДСП "Екоцентр": штатна та фактична чисельність – 1 особа;
- ДСП "Об'єднання Радон": штатна та фактична – 1 особа;
- ДП "ЦОТІЗ": штатна чисельність – 4 од., фактична – 3 особи;
- Чорнобильський радіаційно-екологічний заповідник: наявна лише 1 штатна одиниця.

На виконання Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Мінфіну від 14.09.2012 № 995, з метою побудови ефективної системи внутрішнього контролю та впровадження у діяльності установи системи управління ризиками, наказом ДАЗВ від 15.08.2016 № 95 затверджено Порядок управління ризиками (далі – Порядок № 95), який передбачає ідентифікацію, оцінку, способи реагування та управління ризиками.

Згідно з пунктом 5.2 Порядку № 95 учасники внутрішнього контролю (посадові особи ДАЗВ, уповноважені відповідно до посадових обов'язків провадити діяльність щодо ідентифікації, оцінки та реагування на ризики) відповідно до повноважень та відповідальності двічі на рік (до 1 квітня та 1 жовтня) складають та подають головному спеціалісту з питань внутрішнього аудиту інформацію щодо ідентифікації та оцінки ризиків і пропозиції до плану з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів за ризиками матриці оцінки ризиків.

➤ **Аудитом встановлено, що зазначену інформацію у 2018 році учасники внутрішнього контролю ДАЗВ не подавали та плани з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів не затверджувалися.**

Довідково. Наказом ДАЗВ від 13.04.2020 № 77-20 затверджено Адміністративний регламент управління ризиками у ДАЗВ та визнано таким, що втратив чинність Порядок № 95.

Протягом 2019 року не всі структурні підрозділи ДАЗВ виконували передбачені у затверджених положеннях завдання та функції з управління ризиками та моніторингу стану впровадження контрольних заходів за виявленими ризиками. Виконання затверджених у 2019 році планів з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів є неналежним.

▪ Наказом ДАЗВ від 27.12.2019 № 276-19 затверджено Порядок організації та здійснення внутрішнього контролю в системі ДАЗВ, яким передбачено розроблення та затвердження керівниками підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління ДАЗВ, положення про внутрішній контроль та адміністративних регламентів. Порядок управління ризиками відповідно до пункту 3.2 цього Порядку затверджується керівником організації окремим наказом.

З метою розбудови системи внутрішнього контролю (станом на 01.04.2020) затверджено порядки організації та здійснення внутрішнього контролю на ДСП "ЧАЕС" та ДСП "Об'єднання РАДОН".

На час проведення аудиту інформація щодо розробки та затвердження положень (порядків) про внутрішній контроль, адміністративних регламентів та порядків управління ризиками на інших підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління ДАЗВ, відсутня. Внаслідок неприведення власного нормативно-правового акта у відповідність до Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062, в установленій пунктом 3 цієї постанови строк на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління ДАЗВ, не затверджено положень про внутрішній контроль, адміністративних регламентів та порядків управління ризиками.

➤ **Таким чином, організація та функціонування системи внутрішнього контролю на підприємствах та в установах, які належать до сфери управління ДАЗВ, не забезпечують запобігання недолікам та порушенням. Невжиття заходів за результатами внутрішніх аудитів у повному обсязі створює значні ризики недотримання виконавської дисципліни керівниками підприємств, що належать до сфери управління ДАЗВ, та, відповідно, ризики неефективного використання коштів державного бюджету та неприйняття ефективних управлінських рішень з цього питання.**

ВИСНОВКИ

1. Міністерством екології та природних ресурсів України (перейменовано у вересні 2019 року у Міністерство енергетики та захисту довкілля України) як головним розпорядником бюджетних коштів та Державним агентством України з управління зоною відчуження як відповідальним виконавцем бюджетної програми протягом 2018–2019 років на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС (КПКВК 2408120) використано 2 568 601,4 тис. грн (2018 рік – 1 181 978,8 тис. грн, з яких 933 462,1 тис. грн – за загальним фондом та 248 516,7 тис. грн – за спеціальним; 2019 рік – 1 386 622,6 тис. грн, з яких 1 338 622,6 тис. грн – за загальним, 48 000,0 тис. грн – за спеціальним).

Аудит засвідчив, що кошти за КПКВК 2408120 в загальному обсязі 2 568 601,4 тис. грн витрачені без затвердження визначених Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2011 № 234 (далі – Порядок № 234), поквартальних розподілів на підставі затверджених ДАЗВ та погоджених Мінприроди планів заходів, тобто з недотриманням вимог Порядку № 234.

Як наслідок, через недоліки у здійсненні внутрішнього контролю як головним розпорядником, так і розпорядником нижчого рівня (відповідальним виконавцем бюджетної програми) та неповні і несвоєчасні управлінські

рішення, учасниками бюджетного процесу при використанні коштів державного бюджету за цією бюджетною програмою допущено:

- неефективне управління бюджетними коштами в обсязі 16 992,6 тис грн (0,7 відс. касових видатків);
- використання коштів з недотриманням вимог нормативно-правових актів та з ознаками нецільового використання у сумі 339 955,0 тис. грн (13,2 відс.), з них кошти державного бюджету, використані на заходи, не пов'язані із Загальнодержавною програмою зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, затвердженою Законом України від 15.01.2009 № 886 (далі – Загальнодержавна програма), – 31 092,6 тис. грн;
- нанесення збитків державному бюджету у сумі 19 615,3 тис. грн (0,8 відс.);
- нерезультативне використання коштів державного бюджету в обсязі 47 241,9 тис. грн (1,8 відс.);
- неекономне використання бюджетних коштів у сумі 240 460,0 тис. грн (9,4 відс.);
- використання коштів державного бюджету без внесення змін до планів заходів у сумі 37 781,0 тис. грн (1,5 відс.);
- використання коштів державного бюджету за відсутності визначення результативних показників виконання робіт, що унеможлиблює оцінку їх ефективності, у сумі 725 212,7 тис. грн (28,2 відсотка).

Зазначені недоліки та порушення вплинули на досягнення як результативних показників, передбачених бюджетною програмою, так і очікуваних результативних показників, визначених Загальнодержавною програмою.

Так, аудитом встановлено.

1.1. Мінприроди як головним розпорядником бюджетних коштів у 2019 році у зв'язку з ненаданням ДАЗВ як відповідальним виконавцем бюджетної програми головному розпорядникові бюджетних коштів розподілу відкритих асигнувань за КПКВК 2408120, до державного бюджету повернено капітальних видатків спеціального фонду в обсязі 16 000,0 тис. грн як невикористані. Крім того, державним спеціалізованим підприємством "Чорнобильська АЕС" (далі – ДСП "ЧАЕС") повернено до державного бюджету як невикористані на кінець 2019 року – 976,6 тис. грн через невнесення змін до планів використання коштів і на кінець 2018 року – 16,0 тис. гривень. Як наслідок, учасниками бюджетного процесу у зв'язку з невикористанням та поверненням коштів до державного бюджету не забезпечено ефективного управління коштами державного бюджету в обсязі 16 992,6 тис. грн та дотримання вимог статті 20 Бюджетного кодексу України.

1.2. ДАЗВ за погодженням з Мінприроди протягом 2018–2019 років відповідно до законів України від 05.11.1991 № 1788 "Про пенсійне забезпечення" (статті 13, 14) та від 09.07.2003 № 1058 "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (пункт 2 розділу XV "Прикінцеві положення") на погашення заборгованості перед Пенсійним фондом України для покриття

його витрат за КПКВК 2408120 (напрям використання бюджетних коштів "Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ") спрямовано 308 862,4 тис. грн (12 відс. загального обсягу касових видатків). Водночас відповідно до абзацу третього частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є нецільовим використанням бюджетних коштів, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116) і має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

Здійснення таких витрат призвело до зменшення фінансування заходів з підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС.

1.3. Примусове виконання рішення господарського суду Київської області від 19.04.2018 № 911/3146/17 щодо стягнення коштів ДСП "ЧАЕС" в сумі 19 615,3 тис. грн на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України" здійснено за рахунок бюджетних асигнувань та призвело (за погодженням ДАЗВ) до зменшення видатків на оплату праці з нарахуваннями на неї, що завдало значної матеріальної шкоди державі. Зазначене відповідно до пункту 9 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України є підставою для проведення службового розслідування.

1.4. У 2018–2019 роках на створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго" використано 2 475,0 тис. гривень. При цьому захід не передбачено Загальнодержавною програмою, а в паспорті бюджетної програми та звіті про його виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Підтримка у безпечному стані першого–третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ радіоактивних відходів", що свідчить про ознаки нецільового використання коштів державного бюджету. Так, згідно з абзацом третім частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є нецільовим використанням бюджетних коштів, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116) і має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України.

1.5. У зв'язку з припиненням ДАЗВ діяльності підприємств (ДСП "Чорнобильський спецкомбінат" (наказ від 29.03.2019 № 64-19), ДП "Управління забезпечення функціонування об'єктів Чорнобильської АЕС" (наказ від 14.03.2019 № 42-19), ДП "Чорнобильенерго" (наказ від 04.11.2019 № 226-19)) зросли ризики можливих втрат державного бюджету в подальшому.

Зокрема, у результаті неналежного виконання управлінських рішень ДАЗВ про припинення діяльності ДП "УЗФО ЧАЕС" станом на 05.03.2020 судами ухвалено рішення (першої інстанції) щодо стягнення з ДСП "ЧАЕС" без урахування передбачених законом податків та інших обов'язкових платежів коштів в обсязі 1 575,1 тис. грн, при цьому подібна ситуація може скластися і за

іншими позовами. Зазначене відповідно до Порядку № 950 є підставою для проведення службового розслідування.

1.6. Через недостатнє обґрунтування ухвалене у 2018 році ДАЗВ управлінське рішення про зменшення капітальних видатків за КПКВК 2408120 на 100 000,0 тис. грн призвело до невиконання у визначені терміни та передбачених планами обсягах капітальних робіт за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему". Отже, таке управлінське рішення спричинило нерезультативне використання коштів державного бюджету в обсязі 47 241,9 тис. грн, які використані на фінансування частини цих робіт.

1.7. Мінприроди та ДАЗВ не забезпечено належного внутрішнього контролю за плануванням та використанням бюджетних коштів за КПКВК 2408120 їх одержувачами, а отже, і за станом досягнення результативних показників, передбачених паспортом бюджетної програми.

У 2018 році з 11 визначених показників продукту цієї бюджетної програми не виконано 6; у 2019 році з 8 не виконано 5. При цьому за вказаною бюджетною програмою учасниками бюджетного процесу забезпечено як стовідсоткове відкриття затверджених бюджетних асигнувань, так і виконання затверджених показників затрат та ефективності. Зазначене є свідченням неефективного використання бюджетних коштів, що і встановлено аудитом.

Аудит засвідчив, що протягом 2018–2019 років одержувачами бюджетних коштів за КПКВК 2408120 використано нерезультативно 47 241,9 тис. грн (1,8 відс.), на заходи, не визначені Загальнодержавною програмою, – 31 092,6 тис. грн (1,2 відс.), з недотриманням пункту 6 Порядку № 234 – 37 781,0 тис. грн (1,5 відсотка).

Мінприроди та ДАЗВ не забезпечено належного формування результативних показників бюджетної програми за КПКВК 2408120: жоден із визначених результативних показників не характеризує досягнення поставленої мети та виконання завдань, а також реалізації кожного напрямку використання бюджетних коштів. Зазначене не відповідає Загальним вимогам до визначення результативних показників бюджетних програм, затвердженим наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536 (абзац четвертий пункту 6 та пункт 9).

2. Організаційна структура ДАЗВ є недосконалою та не забезпечує належного внутрішнього контролю та систематичного внутрішнього аудиту на підприємствах, в установах та організаціях, які належать до сфери його управління (у тому числі і з урахуванням географічної віддаленості об'єктів). Як наслідок, ДАЗВ протягом 2018–2019 років фактично не забезпечувало дієвого внутрішнього контролю за станом фінансово-бюджетної дисципліни, ефективністю використання державного майна і фінансових ресурсів.

Аудитом встановлено, що протягом 2019 року не всі структурні підрозділи ДАЗВ виконували передбачені у затверджених положеннях завдання та функції з управління ризиками та моніторингу впровадження контрольних

заходів за виявленими ризиками. Виконання затверджених у 2019 році планів з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів за підсумками виявлених ризиків є неналежним. На час проведення аудиту затверджено порядки організації та здійснення внутрішнього контролю лише на двох підприємствах, інформація щодо розроблення та затвердження положень (порядків) про внутрішній контроль, адміністративних регламентів та порядків управління ризиками на інших підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління ДАЗВ, відсутня. Отже, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління ДАЗВ, не затверджено положень про внутрішній контроль, адміністративних регламентів та порядків управління ризиками.

3. Науково-технічна та інформаційна підтримка робіт щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, передбачена Законом України від 11.12.1998 № 309 "Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему" та Загальнодержавною програмою, протягом 2018–2019 років фактично не здійснювалася.

Аудитом встановлено, що Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій НАН України з метою реалізації Закону № 309 за КПКВК 6541140 протягом 2018–2019 років використано 147 738,3 тис. грн: у 2018 році – 48 479,0 тис. грн (за рахунок коштів загального фонду – 40 110,0 тис. грн, або 100 відс. плану, спеціального – 8 369,0 тис. грн, або 95,4 відс. плану); у 2019 році – 99 259,3 тис. грн (за рахунок коштів загального фонду – 42 415,0 тис. грн, або 100 відс. плану, спеціального – 56 844,30 тис. грн, або 99,2 відс. плану).

Водночас у паспортах бюджетної програми за КПКВК 6541140 на 2018 та 2019 роки у пункті 5 "Підстави для виконання бюджетної програми" не зазначено Загальнодержавної програми. Виконання робіт Інститутом як науковим керівником за рахунок коштів загального фонду за КПКВК 6541140 не передбачалось. Як наслідок, відповідні кошти у 2018–2019 роках не спрямовувалися на виконання Загальнодержавної програми, зокрема на науково-технічну та інформаційну підтримку визначених нею робіт.

Внаслідок непередбачення бюджетних коштів на виконання Загальнодержавної програми розроблений та погоджений Перспективний план заходів з виконання науково-технічного супроводу (підтримки) діяльності зі зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему не виконується, а кошти, спрямовані на утримання Інституту, використовуються неефективно у частині виконання заходів Загальнодержавної програми.

При цьому результативні показники, затверджені паспортами бюджетної програми за КПКВК 6541140 на 2018–2019 роки, є формальними, не характеризують досягнення поставленої мети та виконання завдань, а також реалізації кожного напрямку використання бюджетних коштів, що не відповідає

положенням абзацу четвертого пункту 6 та пункту 9 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536, щодо цільового та ефективного використання коштів державного бюджету в розрізі напрямів, визначених паспортами бюджетної програми за КПКВК 6541140.

З метою покращення науково-технічного супроводу робіт із підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття", заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, виконання відповідних завдань Інституту та використання бюджетних коштів, спрямованих на зазначені цілі, необхідне організаційне та нормативно-правове врегулювання, зокрема, питань спрямування бюджетних коштів за КПКВК 6541140 на виконання заходів Загальнодержавної програми, а також узгодження замовниками та виконавцями цих заходів відповідних планів науково-дослідних робіт.

4. Нормативно-правові акти з питань підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та виконання заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС потребують удосконалення. Нагальним є і подальше удосконалення механізмів фінансового та організаційного забезпечення питань безпечного стану енергоблоків та об'єкта "Укриття" та виконання заходів з підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, що фактично здійснюється ДСП "ЧАЕС", яке є одержувачем бюджетних коштів. При цьому статус ДСП "ЧАЕС" не дає можливості ефективно та вчасно реагувати на ризики, пов'язані із забезпеченням сталого фінансування таких робіт, що зумовлено неефективною системою державного управління та внутрішнього контролю органів державної влади.

Аудитом встановлено, що лише внаслідок невизначення у 2018–2019 роках натуральних показників¹⁹ унеможливорюється оцінка ефективності використання коштів державного бюджету на проведення окремих видів робіт на суму 725 212,7 тис. грн за напрямками здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність Чорнобильської АЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки (584 713,4 тис. грн) та звільнення від радіоактивних відходів (18 113,0 тис. грн), а також робіт з розроблення документації зі зняття з експлуатації енергоблоків ДСП "ЧАЕС" (14 187,9 тис. грн) та експлуатації установок, призначених для поводження з радіоактивними відходами та відпрацюванням ядерним паливом (108 198,4 тис. гривень).

4.1. Загальнодержавна програма не відповідає засадам розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм, визначеним у Законі України від 18.03.2004 № 1621 "Про державні цільові програми", зокрема, не визначено:

¹⁹ Натуральні показники – показники, які характеризують кількісно і якісно (у фізичних і умовних одиницях виміру) сукупність створених у суспільному виробництві споживчих вартостей, наприклад: кілограм, центнер, метр, штук, кіловат-година, літр тощо.

➤ порядку здійснення конкурсного відбору виконавців заходів і завдань, контролю за виконанням заходів і завдань, а також критеріїв оцінки звітів про результати виконання Загальнодержавної програми (стаття 5);

➤ державного замовника державної цільової програми та керівника (стаття 8).

4.2. Кабінет Міністрів України при здійсненні у вересні 2019 року заходів з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади не забезпечив дотримання визначених законами України від 08.02.1995 № 39/95 "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку" та від 30.06.1995 № 255 "Про поводження з радіоактивними відходами" (із змінами та доповненнями, далі – Закон № 255) принципів розмежування державного управління у сфері використання ядерної енергії та державного управління у сфері поводження з радіоактивними відходами, а також відповідності Положення про Міністерство енергетики та захисту довкілля України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32, вимогам цих законів. Крім того, необхідно узгодити частину другу статті 9 Закону № 255 щодо назви органу, який здійснює державне регулювання безпеки під час поводження з радіоактивними відходами, з назвою органу, визначеного актами законодавства з питань оптимізації центральних органів влади; застосування терміна "органи державної виконавчої влади" із Законом України від 17.03.2011 № 3166 "Про центральні органи виконавчої влади", в якому використовується термін "орган виконавчої влади".

4.3. Порядок № 234 не містить:

- підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми;

- механізму розподілу заходів та визначення обсягів фінансування між одержувачами бюджетних коштів;

- порядку звітування про виконання бюджетної програми (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання.

Зазначене є недотриманням положень частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України, якими визначені вимоги до порядків використання бюджетних коштів.

5. Загальнодержавна програма в планових обсягах та у встановлені терміни не виконується.

Аудитом встановлено, що з шести очікуваних результатів виконання досягнуто тільки два: завершення будівництва та введення в експлуатацію сховища відпрацьованого ядерного палива і конфайнмента над об'єктом "Укриття". Загальне відставання виконання Загальнодержавної програми за термінами в цілому становить майже 6 років, а за окремими ключовими напрямками – понад 2 роки.

Так, згідно зі звітом про виконання Загальнодержавної програми, підготовленим ДАЗВ, станом на 01.01.2020:

➤ ступінь реалізації етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС становить лише 4,4 відс. (експлуатацію першого–третього енергоблоків Чорнобильської АЕС припинено

у 2015 році, відпрацьоване ядерне паливо переміщено до сховища відпрацьованого ядерного палива - 1);

➤ систему поводження з радіоактивними відходами в повному обсязі не створено: з передбачених трьох об'єктів інфраструктури для поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом створено лише один (завод з переробки рідких радіоактивних відходів, який працює з II півріччя 2019 року; промисловий комплекс з поводження з твердими радіоактивними відходами (станом на 01.01.2020) не введено в експлуатацію, здійснюються випробування обладнання й систем; лінію з подрібнення довгомірних спеціальних виробів не створено);

➤ будівельні роботи на сховищі відпрацьованого ядерного палива - 2 та новому безпечному конфайнменті закінчено, проте об'єкти в експлуатацію остаточно не введено, а отже, належний рівень їх захисту не забезпечено.

Протягом 2018–2019 років також не виконувалися визначені Загальнодержавною програмою заходи: виведення з експлуатації ставка-охолоджувача із залученням підрядної організації; забезпечення пожежної безпеки та підтримки протипожежного режиму на об'єкті "Укриття" та новому безпечному конфайнменті; науково-технічна та інформаційна підтримка робіт.

Термінового вирішення потребують питання фінансового забезпечення відшкодування витрат Пенсійному фонду України на виплату та доставку пільгових пенсій, а також встановлення заробітної плати працівникам ДСП "ЧАЕС" в розмірі не нижчому від середньої заробітної плати працівників відповідних професій та посад на діючих атомних електростанціях України, як це передбачено статтею 12 Закону № 309.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, поінформувати Верховну Раду України.

2. Надіслати рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування і рекомендувати провести спільні слухання комітетах щодо стану виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

3. Відомості у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України і рекомендувати:

➤ розглянути на засіданні Кабінету Міністрів України за участі Рахункової палати:

- рішення Рахункової палати "Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС";

- звіт відповідного члена Уряду про стан виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та заходи, заплановані на виконання рішення Рахункової палати;

- за результатами такого розгляду, зокрема, доручити Міністерству енергетики та захисту довкілля України, Міністерству фінансів України та іншим уповноваженим центральним органам виконавчої влади за участі Національної академії наук України та громадськості підготувати та подати до Кабінету Міністрів України узгоджені пропозиції щодо:

- науково обґрунтованих концептуальних підходів до зняття з експлуатації атомних електростанцій, у тому числі Чорнобильської АЕС, та перетворення на екологічно безпечні системи об'єктів та/або територій, в яких містяться небезпечні радіоактивні відходи (ядерного та неядерного циклів) та/або які зазнали радіоактивного забруднення, у тому числі об'єкт "Укриття";

- концепції нової Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему з 2020 року та в подальшому – проєкт відповідної Загальнодержавної програми;

- джерел, прогнозованих обсягів фінансування і термінів виконання за кожним об'єктом фінансування на довгостроковий, середній та короткостроковий періоди;

- критеріїв оцінки результативних показників виконання заходів за кожним об'єктом фінансування;

- визначення суб'єктів господарювання, на балансі яких перебувають об'єкти фінансування, виконавцями за відповідними напрямками бюджетної програми;

- внесення змін до порядків використання коштів державного бюджету за відповідними бюджетними програмами щодо об'єктів фінансування та удосконалення порядків складання паспортів бюджетних програм;

- реалізації державних інвестиційних проєктів за об'єктами, визначеними Загальнодержавною програмою, та заходами, які здійснюються на таких об'єктах;

- виокремлення видатків державного бюджету, які спрямовуються на соціальне забезпечення працівників, задіяних у заходах із зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, в окрему бюджетну програму.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству енергетики та захисту довкілля України та Державному агентству України з управління зоною відчуження і рекомендувати в межах компетенції:

4.1. Вжити заходів для усунення недоліків і порушень, виявлених під час аудиту, а також відшкодування збитків державного бюджету.

4.2. Здійснити за участі Національної академії наук України аналіз виконання заходів Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну

систему всіма виконавцями та оцінку досягнення запланованих до 2020 року результатів.

4.3. Вжити заходів щодо забезпечення дотримання Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062.

4.4. Активізувати діяльність із виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю щодо:

- поліпшення співпраці з усіма учасниками процесу реалізації проєктів (програм) на Чорнобильській АЕС;
- налагодження довгострокового та стабільного фінансування заходів зі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС і перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

4.5. Розробити та ініціювати внесення змін до Порядку № 234 у частині:

- підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми;
- механізму розподілу заходів та визначення обсягів фінансування між одержувачами бюджетних коштів;
- порядку звітування про виконання бюджетної програми (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання;
- спрямування коштів на науково-технічне супроводження робіт із зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

4.6. Надати на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо внесення змін до Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему щодо:

- державного замовника та керівника програми;
- виконавців заходів і завдань;
- порядку здійснення контролю за виконанням заходів і завдань;
- критеріїв оцінки досягнутих показників;
- порядку моніторингу досягнення очікуваних результатів виконання.

4.7. Розглянути доцільність виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему шляхом розроблення та реалізації державних інвестиційних проєктів за заходами програми.

4.8. Розглянути доцільність запровадження нової бюджетної програми для виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему за напрямом соціального забезпечення.

4.9. Розглянути доцільність ініціювання на підставі статті 18 Закону України від 17.03.2011 № 3166 "Про центральні органи виконавчої влади" питання проведення службових розслідувань стосовно посадових осіб ДАЗВ та працівників ДСП "ЧАЕС", дії яких призвели до оскарження рішень про

звільнення працівників в результаті припинення підприємства (ДП "УЗФО ЧАЕС") та заподіяння значної матеріальної шкоди державі через безспірне списання з ДСП "ЧАЕС" 19 615,3 тис. гривень.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Інституту проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України, ДСП "Чорнобильська АЕС" та ДСП "Центральне підприємство з поводження з радіоактивними відходами" для вжиття заходів реагування.

6. Повідомити Офіс Генерального прокурора про виявлені при здійсненні аудиту ознаки кримінальних правопорушень, надіславши рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту.

Член Рахункової палати

В. П. Богун

Стан реагування об'єктів аудиту на результати попередніх заходів зовнішнього фінансового контролю Рахункової палати

Питання використання коштів державного бюджету, виділених на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, досліджувались Рахунковою палатою у 2018 році під час аналізу стану виконання рекомендацій Міжнародного координованого аудиту Чорнобильського фонду "Укриття".

Предметом аналізу були кошти Державного бюджету України, спрямовані у 2017 році на здійснення внесків України до Чорнобильського фонду "Укриття" та Рахунка ядерної безпеки ЄБРР, а також на підтримку в безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС, у частині структури та результатів їх використання.

Рішення Рахункової палати від 23.01.2018 № 2-3 та Звіт про результати аналізу надіслані Мінприроди (лист від 09.02.2018 № 03-287) та ДАЗВ (лист від 09.02.2018 № 03-288) для відповідного реагування.

Аудит засвідчив, що станом на 01.01.2020 з чотирьох рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами аналізу, ДАЗВ вживалися заходи за двома рекомендаціями, а саме:

1. Забезпечення конструктивної та продуктивної співпраці з усіма учасниками процесу реалізації проєктів (програм) на Чорнобильській АЕС, у тому числі в рамках діяльності Міжвідомчої комісії з комплексного розв'язання проблем Чорнобильської АЕС (далі – МВК) та Міжвідомчої робочої групи з координації діяльності регулюючих органів під час видачі ліцензії на виконання робіт на об'єкті "Укриття" та зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації (далі – МРГРО).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15.01.2020 № 5 "Про ліквідацію деяких консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України" ліквідовано МВК.

***Довідково.** Постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2002 № 1926 затверджено склад та положення про МВК, згідно з яким МВК є постійно діючим координаційно-дорадчим органом при Кабінетові Міністрів України, діяльність якого спрямована на розв'язання проблем, що виникають у зв'язку із закриттям ЧАЕС.*

У лютому 2016 року відбулось останнє засідання МРГРО.

***Довідково.** МРГРО створена на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 09.06.2001 № 6260. Згідно з положенням про МРГРО, затвердженим наказом Державного комітету ядерного регулювання України від 30.10.2007 № 150, МРГРО є консультативно-робочою структурою взаємодії органів державного регулювання Держатомрегулювання, Мінприроди, МОЗ, Мінрегіонбуду, Держгірпромнагляду та Держбезпеки МНС України в процесі регулювання діяльності щодо реалізації плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття" та зняття ЧАЕС з експлуатації. Керівництво МРГРО здійснює Державна інспекція ядерного регулювання. ДАЗВ бере участь у її роботі за запрошенням. Засідання МРГРО проводяться у разі потреби.*

Зазначену рекомендацію Рахункової палати не виконано. Як наслідок, ризики незабезпечення належної співпраці виконавців заходів з

підготовки до зняття з експлуатації ЧАЕС та задіяних органів державної виконавчої влади не усунено.

2. Налагодження довгострокового та стабільного фінансування робіт зі зняття з експлуатації ЧАЕС і перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, зокрема, шляхом створення у складі Державного бюджету України спеціалізованого фонду або за рахунок вже існуючих фондів.

Зазначену рекомендацію Рахункової палати не виконано. Як наслідок, ризики незабезпечення фінансовими ресурсами виконання законодавчих норм та всього комплексу робіт, спрямованих на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, залишаються.

3. Вжиття заходів щодо запобігання ризикам, які можуть вплинути на своєчасність введення в експлуатацію інфраструктурних об'єктів, що будуються у рамках міжнародної технічної допомоги (новий безпечний конфайнмент, сховище відпрацьованого ядерного палива, завод з переробки рідких радіоактивних відходів, завод з переробки твердих радіоактивних відходів, промисловий комплекс поводження з твердими радіоактивними відходами).

Аудит засвідчив, що у рамках проєктів міжнародної технічної допомоги з частковим фінансуванням українською стороною на промисловому майданчику ЧАЕС побудовані та будуються об'єкти, необхідні для зняття енергоблоків ЧАЕС з експлуатації, зокрема:

- завод з переробки рідких радіоактивних відходів, призначений для переробки рідких радіоактивних відходів, накопичених за час експлуатації та тих, що утворились у процесі зняття з експлуатації ЧАЕС, а також експлуатаційних рідких РАВ об'єкта "Укриття". **Завод введено в експлуатацію**, ведеться переробка накопичених РРВ;

- промисловий комплекс із поводження з твердими радіоактивними відходами, призначений для приймання, переробки і/або захоронення твердих РАВ, накопичених за час експлуатації і тих, що утворились в процесі зняття з експлуатації ЧАЕС, а також експлуатаційних твердих РАВ об'єкта "Укриття". **Станом на 31.12.2019 не введено в експлуатацію** (у 2020 році заплановано завершення випробовувань обладнання й систем та отримання дозволів на експлуатацію);

- сховище відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2), призначене для прийому, підготовки до зберігання і безпосередньо зберігання відпрацьованих тепловиділяючих збірок, накопичених на ЧАЕС за період експлуатації. Станом на 31.12.2019 **сховище не введено в експлуатацію**.

Новий безпечний конфайнмент переданий у грудні 2019 року на баланс ДСП "ЧАЕС" і знаходиться в дослідній експлуатації.

Зазначену рекомендацію Рахункової палати виконано не в повному обсязі. Як наслідок, залишається ризик несвоєчасного введення в експлуатацію інфраструктурних об'єктів, що призводить до затягування

виконання нагальних робіт та здорожчання обслуговування функціонуючих об'єктів.

4. Забезпечення фінансовим ресурсом діяльності на II етапі реалізації Загальнодержавної програми, а також експлуатації інфраструктури, створеної за рахунок міжнародної технічної допомоги, впровадження проєкту "Пусковий комплекс 2 нового безпечного конфайнмента – Інфраструктура для виконання демонтажу нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття", демонтажу нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" й робіт, пов'язаних із паливовмісними матеріалами цього об'єкта".

Відповідно до наданої ДАЗВ інформації станом на **01.01.2019** реалізовувались **11** проєктів міжнародної технічної допомоги на загальну суму **2 374 887,8 тис. євро, 72 641,5 тис. дол. США** (проєктна вартість – 2 591 298,4 тис. євро, 2 491,5 тис. дол. США), станом на **01.01.2020** – **6** проєктів на загальну суму **2 290 157,8 тис. євро, 86 016,6 тис. дол. США** (проєктна вартість – 2 124 600,1 тис. євро, 361 815,0 тис. дол. США), решту **5 проєктів завершено**.

08.07.2019 відбувся аукціон на закупівлю будівельних робіт на об'єкті "Новий безпечний конфайнмент (НБК). Пусковий комплекс 2 (ПК-2). Демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" ДСП "ЧАЕС" частині "раннього" демонтажу" і 29.07.2019 укладено договір підряду № 97 на загальну вартість 2 075 999,8 тис. грн (з ПДВ). Термін виконання робіт – 2019–2023 роки. Предметом договору підряду, зокрема передбачено, що підрядник (ТОВ "БК "УКРБУДМОНТАЖ") зобов'язується за завданнями замовника (ДСП "ЧАЕС") розробити проєктну документацію, забезпечити в установленому порядку її погодження, отримати позитивний експертний звіт (висновок) та на свій ризик виконати і здати замовникові у встановлений цим договором строк роботи на зазначеному об'єкті відповідно до проєктної документації, а замовник зобов'язується надати будівельний майданчик (фронт робіт), прийняти від підрядника закінчені роботи та оплатити їх.

Аудит на ДСП "ЧАЕС" засвідчив, що у зв'язку з тривалим затвердженням дозвільних документів, пов'язаних з початком будівництва (титул будови тощо), виконання договору у 2019 році не здійснювалося.

Зазначену рекомендацію Рахункової палати виконано не в повному обсязі. Як наслідок, заплановані роботи у визначені строки не виконуються.

**Результативні показники бюджетної програми за КПКВК 2408120 у
паспортах та звітах про їх виконання за 2018–2019 роки
(загальний та спеціальний фонди)**

№	Показник	Од. вим.	2018 рік			2019 рік		
			паспорт	виконання паспорта	відхи- лення	паспорт	виконання паспорта	відхи- лення
	затрат							
1	Кількість підприємств, що здійснюють заходи на ДСП "ЧАЕС"	од.	5	5	0	5	5	0
2	Штатна чисельність персоналу ДСП "ЧАЕС"	осіб	2 366	2 358	-8	2 358	2 795	437
3	Штатна чисельність персоналу ДП УЗФО "ЧАЕС"	осіб	574	550	-24	574	574	0
4	Штатна чисельність загону охорони ЧАЕС ДСП "ЧСК"	осіб	204	201	-3	204	204	0
5	Кількість працівників, задіяних у захороненні РАВ на ПЗРВ "Буряківка"	осіб	28	28	0	20	20	0
6	Вивільнення від твердих РАВ	тис. грн	9 323,8	9 323,8	0,0	7 739,8	7 739,8	0,0
7	Кількість об'єктів, що охороняються загonom охорони ЧАЕС ДСП "ЧСК"	од.	27	27	0	26	26	0
8	Кількість атомних блоків, що знімаються з експлуатації	од.	3	3	0	х	х	х
9	Обсяг ядерного палива (кількість відпрацьованих тепловиділяючих збірок), розміщеного у сховищі відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1)	од.	21 098	21 284	186	21 098	21 284	186
10	Протяжність інженерних мереж, що потребують техобслуговування	тис. км	221,0	221,0	0,0	221,0	221,0	0,0
11	Загальна кошторисна вартість реконструкції об'єктів інфраструктури поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ	млн грн	573,7	580,4	6,7	210,4	210,4	0,0
12	Загальна кошторисна вартість будівництва об'єктів поводження з РАВ	млн грн	365,5	365,5	0,0	х	х	х
13	Загальна кошторисна вартість будівництва систем радіаційного контролю	млн грн	131,3	131,3	0,0	131,3	131,3	0,0
14	Кількість систем радіаційного контролю, що будуються	од.	5	5	0	5	5	0
	продукту							
1	Кількість виведених з експлуатації систем та елементів енергоблоків ЧАЕС	од.	44	97	53	50	39	-11
2	Кількість введених в експлуатацію об'єктів по поводженню з РАВ (НБК, ЗПРРВ, ПКПТРВ, СВЯП-2)	од.	4	1	-3	х	х	х
3	Об'єм рідких РАВ, що вивільняються з блоків та об'єкта "Укриття"	м ³	10,0	0,75	-9,25	10,0	5,6	-4,4
4	Об'єм переданих до ДСП	тис. м ³	5,0	5,0	0,0	3,4	3,4	0,0

№	Показник	Од. вим.	2018 рік			2019 рік		
			паспорт	виконання паспорта	відхилення	паспорт	виконання паспорта	відхилення
	затрат							
	"ЦППРВ" на захоронення твердих РАВ							
5	Кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких РАВ на заводі з переробки рідких РАВ	од.	2 625	0	-2 625	2 625	1 269	-1 356
6	Кількість упаковок РАВ, переданих на захоронення в спеціально обладнане приповерхнє сховище твердих перероблених РАВ	од.	130	59	-71	2 625	1 170	-1 455
7	Кількість відпрацьованих тепловиділяючих збірок, перевезених у СВЯТ-2	од.	186	0	-186	186	0	-186
8	Кількість атомних блоків, що знімаються з експлуатації	од.	3	3	0	3	3	0
9	Кількість об'єктів інфраструктури поводження з РАВ, на яких проведено роботи з реконструкції	од.	12	12	0	х	х	х
10	Кількість побудованих об'єктів поводження з РАВ	од.	6	0	-6	х	х	х
11	Кількість осіб, за яких відшкодовуються витрати ПФУ за виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах	осіб	1 784	1 784	0	х	х	х
12	Кількість об'єктів, на яких проведено роботи з реконструкції	од.	х	х	х	3	4	1
	ефективності							
1	Середні витрати на перевезення 1 м ³ твердих РАВ до ПЗРВ "Буряківка"	грн	664,8	664,8	0,0	1 099,9	1 099,9	0,0
2	Середні витрати на захоронення 1 м ³ твердих РАВ на ПЗРВ "Буряківка"	грн	1 200,0	1 200,0	0,0	1 176,5	1 176,5	0,0
3	Середні витрати на перевезення 1 упаковки РАВ з ЗПРРВ до СОПСТРВ	грн	471,9	471,9	0,0	829,9	829,9	0,0
4	Середня вартість робіт з реконструкції 1 об'єкта поводження з РАВ	млн грн	47,8	47,8	0,0	70,1	70,1	0,0
5	Середні витрати на будівництво 1 системи радіаційного контролю	тис. грн	26 263,0	26 263,0	0,0	26 263,0	26 263,0	0,0
6	Середні витрати на будівництво 1 об'єкта поводження з РАВ	млн грн	60,9	60,9	0,0	х	х	х

Примітка. Перевиконання планових показників затрат обумовлено:

- припиненням діяльності ДП "УЗФО ЧАЕС" шляхом його приєднання до ДСП "ЧАЕС" та переведенням працівників до штатної чисельності ДСП "ЧАЕС";

- ДСП "ЧАЕС" проводилися роботи зі зберігання та розміщення 21 284 од. відпрацьованих тепловиділяючих збірок у СВЯП-1, яких фактично на 186 од. більше, на що використано на 499,8 тис. грн більше запланованого обсягу коштів. Зазначене спричинено невведенням в експлуатацію СВЯП-2.

**Стан досягнення одержувачами бюджетних коштів результатів виконання планів
заходів за 2018–2019 роки**

Найменування заходу/показник виконання	Одержу- вач	Одиниця виміру	2018–2019 роки		
			план	факт	відс.
Підтримка у безпечному стані першого - третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ радіоактивних відходів (виконувалися 2 роботи)	ДСП "ЧАЕС"	тис. грн	1 014 861,3	1 114 861,3	109,9
заплановані показники:					
кількість відпрацьованих тепловиділяючих збірок, що знаходяться у сховищі відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1)	ДСП "ЧАЕС"	од.	21 098	21 284	100,9
протяжність інженерних мереж (тепломережі, мережі водопостачання, каналізаційні мережі), що потребують технічного обслуговування		тис. км	221	221	100,0
Виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків (виконувалися 5 робіт)	ДСП "ЧАЕС"	тис. грн	214 964,0	214 964,2	100,0
- // - (виконання робіт з вивільнення від твердих РАВ)	ДСП "ЦППРВ"	тис. грн	157 530,0	157 530,0	100,0
- // - (виконання робіт з перевезення твердих та інших РАВ)	ДП "УЗФО ЧАЕС"	тис. грн	7 923,0	7 923,0	100,0
заплановані показники:					
кількість атомних блоків, що знімаються з експлуатації	ДСП "ЧАЕС"	од.	3	3	100,0
кількість виведених з експлуатації систем та елементів енергоблоків Чорнобильської АЕС		од.	94	57	60,6
кількість упаковок РАВ, утворених при переробці рідких радіоактивних відходів на заводі з переробки рідких радіоактивних відходів		од.	5 250	1 269	24,2
об'єм переданих у сховище рідких радіоактивних відходів		м³	20	6,25	31,3
об'єм переданих до ДСП "ЦППРВ" на захоронення твердих радіоактивних відходів		тис. м³	8,4	8,4	100,0
кількість упаковок РАВ, переданих на захоронення в спеціально обладнане приповерхнєве сховище твердих перероблених радіоактивних відходів		од.	2 755	1 233	44,8
кількість введених в експлуатацію об'єктів по поводженню з радіоактивними відходами (НБК, ЗПРРВ, ПКПТРВ, СВЯП-2)		од.	4	2	50,0
середні витрати на захоронення 1 м³ твердих РАВ на ПЗРВ "Буряківка" (за 2018 рік)	ДСП "ЦППРВ"	тис. грн	1,2	4,2	350,0
середні витрати на перевезення 1 м³ твердих РАВ до ПЗРВ "Буряківка"	ДП "УЗФО ЧАЕС"	тис. грн	0,66	0,31	46,3
середні витрати на перевезення 1 упаковки РАВ з ЗПРРВ до СОПСТРВ		тис. грн	0,47	0,86	182,8
Здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що забезпечують життєдіяльність ЧАЕС, забезпечення контролю за станом ядерної та радіаційної безпеки (виконувався за 9 роботами)	ДСП "ЧАЕС"	тис. грн	427 728,0	427 706,8	100,0
- // - (виконувався у 2018 році - за 3 роботами, у 2019 році - за 4 роботами)	ДП "УЗФО ЧАЕС"	тис. грн	164 237,3	164 172,3	100,0
- // - (виконувалися роботи з охорони об'єктів ЧАЕС)	ДСП "ЧСК"	тис. грн	26 319,4	26 119,4	99,2
заплановані показники:					

Найменування заходу/показник виконання	Одержувач	Одиниця виміру	2018–2019 роки		
			план	факт	відс.
забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням працівників (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС" та у 2018 році загону охорони № 1 ДСП "ЧСК")	ДП "УЗФО ЧАЕС"	тис. грн	50 469,6	50 404,6	99,9
транспортне забезпечення (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС" та у 2018 році загону охорони № 1 і № 2 ДСП "ЧСК")		тис. грн	49 356,8	49 356,8	100,0
організація санітарно-перепускного режиму для працівників (ДСП "ЧАЕС", ДП "УЗФО ЧАЕС", ВЧ 3041 та загону охорони № 1 ДСП "ЧСК"); забезпечення і дезактивація засобів індивідуального захисту для працівників; дезактивація і прибирання приміщень та платформ згідно з нормами і регламентами по підприємству; утримання території та автодоріг ДСП "ЧАЕС", збір і транспортування побутових відходів ДСП "ЧАЕС" та ДП "УЗФО ЧАЕС" у пункти прийому, проведення ремонтно-будівельних робіт за заявками ДСП "ЧАЕС"		тис. грн	57 245,2	57 245,2	100,0
кількість об'єктів, які охороняються загоном охорони ДП "УЗФО ЧАЕС"			27	26	96,3
кількість об'єктів, які охороняються загоном охорони ДСП "ЧСК"	ДСП "ЧСК"		27	26,5	98,1
Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	ДСП "ЧАЕС"	тис. грн	417 500,0	300 528,6	72,0
Придбання обладнання та нематеріальних активів	ДСП "ЧАЕС"	тис. грн	15 790,6	15 548,0	98,5
Капітальне будівництво		тис. грн	142 168,8	137 618,8	96,8
Капітальний ремонт та реконструкція		тис. грн	352 917,4	157 948,2	44,8

**Інформація
про виконання заходів Загальнодержавної програми станом на 01.01.2020**

Завдання	Показники виконання завдання	Од. виміру	Очікувані результати	Фактично досягнуто
1.Зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС	кількість остаточно зупинених систем та елементів	відс.	93,5	93,9
	ступінь виконання модернізації існуючого сховища відпрацьованого ядерного палива	відс.	90,0	90,0
	кількість демонтованого устаткування	тис. тонн	3	0,716
	кількість облікових порушень правил, норм та стандартів у сфері використання ядерної енергії	-	-	-
	кількість об'єктів з експлуатації блоків та об'єктів промислового майданчика	од.	3 блоки, 63 споруди	3 блоки, 63 споруди
	кількість обладнання, систем що залишаються в експлуатації та потребують технічного обслуговування і ремонту	од.	25807	25807
	число осіб, які зазнали опромінення вище встановлених лімітів доз	-	-	-
	кількість ядерних аварій та порушень під час зберігання та транспортування ядерних матеріалів	-	-	-
	кількість пожеж із значними збитками та людськими жертвами	-	-	-
	ступінь виконання забезпечення функціонування системи охорони	відс.	100	100
	порушення допустимих меж радіаційного впливу	-	-	-
	кількість сховищ, що підлягає обслуговуванню	од.	3	2
	ступінь виконання реалізації проєкту етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків ЧАЕС	відс.	15	4.4
	ступінь виконання реалізації проєкту виведення з експлуатації	відс.	70	100
	ступінь виконання робіт з реконструкції та капітальний ремонт на промисловому майданчику ЧАЕС, у тому числі:	відс.	40	44
	ступінь виконання реконструкції системи стисненого повітря для власних потреб ЧАЕС, установок розділення повітря та реконструкції систем вентиляції	відс.	25	29
	ступінь виконання реконструкції систем технічного та господарсько-питного водопостачання; модернізація системи хімоводоочищення, реконструкція каналізації, очисних споруд із залученням підрядної організації	відс.	45	45
	ступінь виконання реконструкції систем нормального живлення, капітальний ремонт мережі освітлення та живлення	відс.	25	35
	ступінь виконання реконструкції комплексу тепломеханічного обладнання та системи теплопостачання	відс.	64	60
	ступінь виконання ремонту виробничих будівель і споруд, спостереження за осіданнями і деформаціями будівель і споруд, капітальний ремонт покрівель	відс.	42	50
	кількість порушень у сфері фізичного захисту ядерних установок та ядерних матеріалів	-	-	-
2.Перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	ступінь виконання плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття"	відс.	95	98
	дотримання меж безпечної експлуатації об'єкта "Укриття" та нового безпечного конфайнмента (після введення в експлуатацію), в тому числі:	відс.	100	100
	кількість об'єктів з експлуатації, технічного обслуговування і ремонту бурового обладнання. Обслуговування свердловин	од.	4 бурових установок 76 стац-них свердловин	4 бурових установок 76 стац-них свердловин
	кількість робіт з дезактивації, пилопригнічення та екранування на об'єкті "Укриття" і його території	млн м ²	2,45	2,45

Завдання	Показники виконання завдання	Од. виміру	Очікувані результати	Фактично досягнуто
	кількість систем з експлуатації, технічного обслуговування і ремонту систем об'єкта "Укриття"	од.	5	5
	кількість систем з експлуатації, технічного обслуговування та ремонту систем нового безпечного конфайнмента (після введення в експлуатацію)	од.	21	21
	число осіб, які зазнали опромінення вище встановлених лімітів доз	-	-	-
	кількість пожеж із значними збитками та людськими жертвами	-	-	-
3. Поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом	кількість вивезених з майданчика ДСП "ЧАЕС" радіоактивних відходів.	м ³	7000	3400
	кількість введених в експлуатацію установок, призначених для поводження з радіоактивними відходами Чорнобильської АЕС, у тому числі:	од.	2	1
	кількість об'єктів, введених в експлуатацію, зі створення інфраструктури для поводження з РАВ та відпрацьованим ядерним паливом за рахунок коштів матеріально-технічної допомоги тощо	од.	3	1
	ступінь виконання зі створення дільниць з переробки твердих РАВ (збирання, сортування, фрагментація та перевезення на установки з переробки)	відс.	-	-
	ступінь виконання зі створення тимчасових сховищ для твердих РАВ (накопичення під час виконання демонтажу обладнання)	відс.	75	0
	ступінь виконання зі створення установки для попередньої обробки рідких РАВ з вилученням трансуранових елементів та органічних речовин	відс.	35	35
	ступінь виконання створення установки очищення/обробки кабельної продукції	відс.	100	0
	ступінь виконання створення дільниць фрагментації та розбирання великогабаритного обладнання	відс.	50	0
	ступінь виконання створення установки аерозольної газодинамічної дезактивації	відс.	100	0
	експлуатація заводу з переробки рідких РАВ	відс.	30	100
	кількість перероблених рідких РАВ	відс.	1,1	0,44 (1170 упаковок)
	експлуатація промислового комплексу з переробки твердих РАВ	відс.	5	0
	кількість перероблених твердих РАВ	відс.	0,5	0
	експлуатація комплексу з виробництва металевих бочок і залізобетонних контейнерів для зберігання РАВ ДСП "ЧАЕС"	відс.	35	35
	забезпечення інфраструктури поводження з упаковкою для РАВ	відс.	100	100
	введення в експлуатацію сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-2)	відс.	42	0
	кількість відпрацьованих тепловидільних збірок, що перебувають на зберіганні	відс.	1041	0
	кількість облікових порушень у сфері експлуатації сховищ РАВ	-	-	-
4. Науково-технічна та інформаційна підтримка робіт	ступінь виконання розроблення програми науково-технічного супроводження робіт із зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	відс.	100	0
	ступінь виконання програми науково-технічного супроводження робіт	відс.	15	0
	ступінь виконання розроблення нормативної документації, у тому числі розроблення, із залученням підрядних організацій, спеціальних нормативно-методичних документів для провадження практичної діяльності із зняття з експлуатації блоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	відс.	0	0

**Довідка про розгляд зауважень, заперечень та коментарів ДАЗВ
до проєкту Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на
підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації
Чорнобильської АЕС**

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
17-19	Додатком до Загальнодержавної програми в редакції Закону № 2595 визначені завдання і заходи щодо зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему на період до 2020 року, джерела та прогнозний обсяг їх фінансування, а також головні розпорядники відповідних коштів державного бюджету, а саме: Мінприроди, ДАЗВ і НАН України. Відповідно до вимог частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України Кабінет Міністрів України постановою від 28.02.2011 № 234 затвердив Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС. Порядок № 234 не поширив використання бюджетних коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" і здійснення заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС", на забезпечення науково-технічної та інформаційної підтримки робіт з підготовки до зняття і зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та	Теза в акті стосовно недосконалості Порядку 234, що фактичного позбавило Академію наук на отримання асигнувань з державного бюджету на виконання загальнодержавної програми, неприйнятна. Відповідно до Додатку до Загальнодержавної програми, затвердженої Законом України від 15.01.2009 № 586, за 4 завданням "Науково-технічна та інформаційна підтримка робіт" головними розпорядниками коштів визначено Мінприроди, ДАЗВ та Академію наук. Згідно з законами України "Про Державний бюджет України на 2019", "Про Державний бюджет України на 2018 рік" головному розпоряднику коштів Мінприроди та розпоряднику нижчого рівня ДАЗВ, який є відповідальним виконавцем та діяльність якого координується Мінприроди, передбачена бюджетна програма 2408120 "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС". Відповідно до статті 20 для виконання цієї бюджетної програми розроблено Порядок використання коштів, згідно з яким головний розпорядник Мінприроди та розпорядник нижчого рівня і відповідальний виконавець ДАЗВ мають	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Не приймається з огляду на таке. У Звіті, зокрема, зазначено, що спільним рішенням НАН України та ДАЗВ від 21.03.2018 на Інститут покладено функцію керівника організації – наукового керівника, а фінансування його діяльності відбувається в установленому порядку з коштів держбюджету, що виділяються на виконання зазначених робіт. Також зазначено, що при виконанні Загальнодержавної програми за напрямом "науково-технічне супроводження робіт із зняття з експлуатації ЧАЕС" не забезпечується фінансова підтримки з боку державного

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, гарантування прозорості для суспільства рішень щодо забезпечення безпеки діяльності, передбаченої Загальнодержавною програмою. Проте внаслідок недосконалості норм Порядку № 234 виконання Загальнодержавної програми за напрямом "науково-технічне супроводження робіт із зняття з експлуатації ЧАЕС" фактично позбавлене фінансової підтримки з боку державного бюджету, а Національна академія наук України, відповідальна на рівні з Мінприроди та ДАЗВ, - отримання цільових асигнувань державного бюджету	використовувати бюджетні кошти в межах своїх повноважень. Порядок не може містити норм використання коштів іншим головним розпорядником, яким, відповідно до статті 22 Бюджетного кодексу України, є Академія наук. Завдання, покладені Загальнодержавною програмою на Академію, як головного розпорядника, мають виконуватися за рахунок бюджетних програм Академії		бюджету, тобто кошти за цим напрямом не плануються, у тому числі й у Порядку № 234. З огляду на це Рахункова палата вносить пропозицію внести зміни до Порядку № 234 щодо спрямування коштів на науково-технічне супроводження робіт із зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему
19-20	Аудитом встановлено, що Порядок № 234 не містить підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; механізму розподілу заходів та визначення обсягів фінансування між одержувачами бюджетних коштів; порядку звітування про виконання бюджетної програми (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання, що є недотриманням положень частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України, якими визначені вимоги до порядків використання бюджетних коштів. Також через невизначення Порядком № 234 підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної	Відповідно до статті 20 Бюджетного кодексу України (далі – БКУ) на яку йде посилання в акті "Порядок має містити "... підстави та/або критерії залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; у разі потреби порядок, терміни та підстави, а також критерії розподілу (перерозподілу) видатків у розрізі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням відповідних нормативно-правових актів". Виходячи з наведеного: 1. Порядок 234 містить критерій відбору одержувачів – це п. 5 "Одержувачами бюджетних коштів є підприємства, установи	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Не приймається з огляду на таке. За поясненням ДАЗВ, єдиним критерієм залучення одержувачів є належність до сфери управління ДАЗВ. Аудит засвідчив, що у 2018–2019 роках до сфери управління належав 21 суб'єкт господарювання, проте для виконання заходів Загальнодержавної програми у цей період залучалися

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	програми, ДАЗВ власними рішеннями розширив коло одержувачів бюджетних коштів, включивши до них ДСП Чорнобильський спецкомбінат, ДП "Управління забезпечення функціонування об'єктів Чорнобильської АЕС" та ДП "Чорнобильенерго", які у 2019 році були ліквідовані, а відповідні асигнування передані ДСП ЧАЕС та ДСП "ЦППРВ". Зазначене створило ризики розпорошення бюджетних коштів, виділених законами про державний бюджет за програмою "Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС", що призводить до неефективного їх використання	та організації, що належать до сфери управління ДАЗВ". 2. Щодо критеріїв розподілу на заходи та між одержувачами, то ця норма передбачається у разі потреби. У підприємств ДАЗВ, відповідно до їх статутів, чітко визначені їх функції, пов'язані з виконанням Загальнодержавної програми зняття з експлуатації, забезпечення діяльності в зоні відчуження, поводження з радіоактивними відходами, а також те, що ці види діяльності в зоні відчуження зобов'язані мати відповідну ліцензію, окремої норми не передбачалося в порядку. 3. Статтею 20 БКУ також не передбачено обов'язковості визначення у порядку окремої процедури, окрім визначеної бюджетним законодавством, звітування про виконання бюджетної програми та заходів впливу. 4. Відповідно до частини шостої статті 22 БКУ "Розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, шляхом доведення йому бюджетних асигнувань та надання відповідних коштів бюджету (на безповоротній чи поворотній основі). Критерії визначення одержувача бюджетних коштів встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням напрямів, досвіду і результатів діяльності, фінансово-економічного обґрунтування виконання заходів бюджетної програми та застосування		5 одержувачів (у 2020 році після реорганізації одержувачами бюджетних коштів за КПКВК 2408120 визначено лише ДСП "ЧАЕС" та ДСП "ЦППРВ"). Щодо відсутності механізму розподілу заходів та визначення обсягів фінансування між одержувачами бюджетних коштів зазначаємо, що розподіл заходів та обсягів фінансування передбачено пунктом 6 Порядку № 234 (щоквартальний розподіл заходів та обсягів їх фінансування), проте механізму такого розподілу в цьому акті не визначено, чим не дотримано принципів публічності та прозорості, визначених п. 10 ст. 7 Бюджетного кодексу України. Аналогічно складання

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		договірних умов.". Пунктом 9 постанови Кабінету Міністрів України № 228 визначено критерії відбору. Таким чином ДАЗВ, як розпорядник коштів нижчого рівня (визначений Законом України про Державний бюджет на відповідний рік), самостійно, з урахуванням нормативних актів Кабінету Міністрів України, приймає рішення щодо визначення одержувачів бюджетних коштів та обсягів бюджетних асигнувань. Додаткових процедур не передбачає		та подання фінансової і бюджетної звітності визначено пунктом 10 Порядку № 234, незвітування про виконання бюджетної програми (у тому числі щодо результативних показників) призводить до невідповідності звітності про виконання паспортів бюджетних програм з відомчою звітністю про виконання бюджетної програми
24	При цьому Мінекоенерго як головним розпорядником коштів державного бюджету бюджетні кошти у сумі 16 992,6 тис. грн (у тому числі загального фонду – 990,7 тис. грн, спеціального – 16 001,9 тис. грн) в кінці 2018 і 2019 років повернено до державного бюджету як невикористані (2018 рік – 16,0 тис. грн, 2019 рік – 16 976,6 тис. грн), що є неефективним управлінням коштами державного бюджету. Зокрема, 365,9 тис. грн (2018 рік – 16,0 тис. грн, 2019 рік – 349,9 тис. грн) повернено до державного бюджету внаслідок економії бюджетних коштів їх одержувачем (ДСП "ЧАЕС") за фактом надання послуг та виконання робіт; 16 626,7 тис. грн (2019 рік) – внаслідок несвочасного прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу	Частиною четвертою ст. 4 ЗУ "Про Рахункову палату" визначено, що Аудит ефективності передбачає встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів. Одночасно зі вказаними положеннями встановлені чіткі критерії оцінки результатів діяльності з управління бюджетними коштами, а саме: Оцінка продуктивності використання бюджетних коштів передбачає встановлення	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не виключити положення щодо неефективного управління коштами	Не приймається з огляду на таке. Факт повернення коштів наприкінці 2018 та 2019 років підтверджено актами аудитів у Мінекоенерго (від 21.02.2020 № 01-03-10/16), ДАЗВ (від 27.04.2020 № 01-03-10/37), ДСП "ЧАЕС" (від 06.03.2020 № 01-03-10/26). Неефективне управління коштами державного бюджету (в розумінні пункту 49

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		співвідношення між результатами діяльності розпорядника та одержувача бюджетних коштів і використаними, для досягнення таких результатів, коштами бюджету. Однак, у проєкті Звіту не зазначено такого співвідношення. Оцінка економності використання бюджетних коштів передбачає встановлення стану досягнення розпорядником та одержувачем таких коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату під час використання визначеного бюджетом обсягу коштів. Однак, у жодному випадку, у Звіті не зазначено такого стану досягнення. При цьому факт неефективного управління коштами визначено за фактом повернення невикористаних коштів на кінець року, а факт неекономного витрачання коштів - за фактом затримки затвердження плану заходів і невнесення змін до планів заходів		частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України) – це несвоєчасне прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, які призвели до нерезультативного використання бюджетних коштів та недотримання вимог статті 20 Бюджетного кодексу України
26-27	Аудит засвідчив, що із загального обсягу використаних бюджетних коштів за КПКВК 2408120 (2 568 601,4 тис. грн) на виконання заходів Загальнодержавної програми протягом 2018–2019 років фактично спрямовано 2 197 856,2 тис. грн (85,6 відс. касових видатків). Решта коштів у сумі 370 745,2 тис. грн використана на інші цілі: покриття витрат ПФУ на виплату і доставку пенсій за віком, призначених на пільгових умовах, – 308 862,4 тис. грн;	1. Відшкодування Пенсійному фонду витрат з виплати та доставки пенсій (308 862,4 тис. грн) є обов'язковими витратами підприємств, які визначені законодавством і які мають враховуватися у вартості робіт та заходів, що виконуються підприємством. Законодавець не передбачив для державних спеціалізованих підприємств, що здійснюють діяльність у зоні відчуження та виконують визначені законодавством завдання і заходи за Загальнодержавною програмою,	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та виключити положення щодо нецільового використання коштів	Приймається частково (щодо капітального ремонту санпропускника "Семіходи"). Загальнодержавною програмою та Порядком № 234 не передбачено такого заходу (роботи), як "Відшкодування

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	виконання робіт, не передбачених Загальнодержавною програмою, – 39 792,5 тис. грн; створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго" – 2 475,0 тис. грн; виконання рішення Господарського суду Київської області про примусове списання коштів на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України" – 19 615,3 тис. гривень. Отже, Мінекоенерго як головним розпорядником коштів державного бюджету допущено порушення бюджетного законодавства (пункт 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України) в частині включення недостовірних даних до звітів про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2408120 станом на 01.01.2019 та 01.01.2020, а саме відображення касових видатків у повному обсязі (2 568 601,4 тис. грн) на виконання Загальнодержавної програми. Зокрема, внаслідок неналежного внутрішнього контролю та неприйняття ефективних управлінських рішень Мінекоенерго як головним розпорядником коштів державного бюджету та ДАЗВ як розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня і відповідальним виконавцем бюджетної програми при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою за КПКВК 2408120 у 2018-2019 роках допущено нецільове використання коштів державного бюджету у загальній сумі 351 129,9 тис. грн, тобто на цілі, що не відповідають напрямам використання	виключення щодо відшкодування витрат на виплату і доставку пільгових пенсій окремим категоріям громадян. Законопроекти з цього питання вже декілька років знаходяться у ВР України (Зокрема Законопроект за реєстр. № 2380 від 05.11.2019). Тому ці витрати підприємства мають здійснювати у межах коштів, які вони отримують на виконання відповідних заходів, як обов'язкові елементи витрат, таких же як сплата обов'язкових податків, нарахування на зарплату тощо, незалежно в яких сумах та чи були вони враховані під час визначення вартості робіт за завданнями та заходами Загальнодержавної програми. Невиконання цих виплат призводить до виникнення заборгованості та, відповідно, штрафних санкцій та додаткових непродуктивних бюджетних витрат. Окремим напрямком вказані витрати не можуть передбачатися за цією бюджетною програмою, як не може бути і окремої бюджетної програми щодо відшкодування цих витрат, тому що вони є одним із елементів витрат підприємств, які виникають у результаті їх діяльності. За напрямом соціальний захист працівників, який є в програмі, вони не можуть передбачатися, оскільки вони мають загальнодержавний характер і не відносяться до специфіки діяльності підприємств та їх працівників у зоні відчуження. Дійсно, такі витрати впливають на вартість		Пенсійному фонду України фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначену на пільгових умовах". Також паспортами бюджетної програми на 2018–2019 роки серед напрямів використання бюджетних коштів не передбачено зазначені відшкодування ПФУ фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначених на пільгових умовах. Водночас в планах заходів виконання бюджетної програми на 2018–2019 роки, затверджених ДАЗВ, такий захід зазначено окремо, що має ознаки нецільового використання бюджетних коштів. З огляду на це, заперечення ДАЗВ не приймаються.

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми та Порядку № 234, та відповідно до статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів, а також порушенням бюджетного законодавства (пункт 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України), і має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 210 Кримінального кодексу України. Зокрема, 308 862,4 тис. грн використано на погашення заборгованості перед ПФУ на покриття його витрат. При цьому у паспорті бюджетної програми та звіті про його виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Підтримка у безпечному стані першого - третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ". Зазначене свідчить про ознаки нецільового використання коштів державного бюджету, а існуюча проблема потребує негайного законодавчого врегулювання. Згідно з абзацом третім частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є нецільовим використанням бюджетних коштів, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116); 39 792,5 тис. грн використано на оплату договорів на проведення робіт з капітального ремонту та реконструкції приміщень, а саме: 26 347,3 тис. грн – на реконструкцію будівлі	виконання Загальнодержавної програми та призводять до її подорожчання і прийняття рішення на законодавчому рівні щодо звільнення підприємств зони, які задіяні у реалізації Загальнодержавної програми, буде сприяти спрямуванню коштів, які виділяються на Програму, безпосередньо на виконання її робіт та заходів. 2. Використання коштів на капітальний ремонт. Заперечуємо твердження щодо ознак нецільового використання коштів у сумі 39 792,5 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки сума 39 792,5 тис. грн використана за напрямом, вказаним у паспорті бюджетної програми "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему", який передбачений п.3 Порядку № 234. Саме за цим напрямом були передбачені всі капітальні видатки за бюджетною програмою КПКВК 2408120, при цьому, планами використання було деталізовано перелік видатків розвитку за кодами економічної класифікації видатків з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, які під час проведення аудиту надавались контрольній групі. Зокрема, зазначеними документами передбачались видатки на оплату договорів		У проєкті Звіту та наданих ДАЗВ запереченнях до проєкту Звіту зазначено, що ці роботи проводилися за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему". Фактично промисловий майданчик ЧАЕС знаходиться в зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового)

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутич для розміщення персоналу; 11 174,9 тис. грн – на капітальний ремонт санітарного перепускника "Семиходи" в частині утеплення покрівлі та стін з частковою заміною віконних та дверних блоків на ДСП "ЧАЕС"; 1 418,8 тис. грн – на капітальний ремонт благоустрою території біля офісного центру ДСП "ЧАЕС" в м. Славутич Київської обл.; 542,6 тис. грн – на капітальний ремонт покрівлі будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1; 7/2; 7/3; 7/5 у м. Славутич Київської обл.; 308,9 тис. грн – на реконструкцію господарського корпусу під архів ДСП "ЧАЕС" по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1 у м. Славутич Київської області. Зазначені роботи не передбачені Загальнодержавною програмою та пунктом 3 Порядку № 234, що свідчить про ознаки нецільового використання коштів державного бюджету. При цьому в паспорті бюджетної програми та звіті про його виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему"; - 2 475,0 тис. грн використано на створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго". Цей захід також не передбачено Загальнодержавною програмою та пунктом 3	на проведення робіт з капітального ремонту та реконструкції приміщень, а саме: - на реконструкцію будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутичі для розміщення персоналу; - на капітальний ремонт благоустрою території біля офісного центру ДСП "ЧАЕС" в м. Славутичі Київської обл.; - на капітальний ремонт покрівлі будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" по вул. 77-ї Гвардійської дивізії, 7/1; 7/2; 7/3; 7/5 у м. Славутичі Київської обл.; - на реконструкцію господарського корпусу під архів ДСП "ЧАЕС" по вул. 77-ї Гвардійської дивізії, 7/1 у м. Славутичі Київської обл.; - на капітальний ремонт санітарного пропускника "Семиходи" в частині утеплення покрівлі та стін з частковою заміною віконних та дверних блоків на ДСП "ЧАЕС". Слід зазначити, що Законом України від 15.01.2009 № 886-VI "Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" на 2012-2018 роки взагалі не передбачались жодні заходи щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, тобто конкретні заходи з визначенням відповідного фінансування передбачені взагалі не були. Тому, в 2018-2019 роках продовжувалось поетапне виконання заходів,		відселення, яка територіально знаходиться на півночі Київської області. Роботи з реконструкції та капітального ремонту офісного центру ДСП "ЧАЕС" проводилися у м. Славутич, який хоча є містом обласного підпорядкування Київської області, фактично знаходиться на території Чернігівської області (промисловий майданчик ЧАЕС та м. Славутич розділяють річки Дніпро та Прип'ять, а також територія Брагинського району Республіки Білорусь – відстань між ними становить понад 45 км). Отже, офісне приміщення фактично не знаходиться на території промислового майданчика ЧАЕС, а тому і використання

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	Порядку № 234. При цьому у паспорті бюджетної програми та звіті про його виконання відображено використання бюджетних коштів за напрямом "Підтримка у безпечному стані першого-третього енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ". Зазначене також свідчить про ознаки нецільового використання коштів державного бюджету. Окреслена проблема потребує негайного законодавчого врегулювання, оскільки згідно з абзацом третім частини першої статті 119 Бюджетного кодексу України використання бюджетних коштів на цілі, що не відповідають напрямам, визначеним у паспорті бюджетної програми, є нецільовим використанням бюджетних коштів, що є порушенням бюджетного законодавства (стаття 116). Крім того, згідно з наказом господарського суду Київської області від 19.04.2018 № 911/3146/17 про примусове виконання рішення цього ж суду від 26.12.2017 видатки державного бюджету у сумі 19 615,3 тис. грн (7 707,3 тис. грн – пеня, 10 960,8 тис. грн – інфляційні втрати, 947,2 тис. грн – 3 відс. річних) примусово стягнуто на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України", що, відповідно до положень пункту 9 Прикінцевих положень Бюджетного кодексу України, вважаються збитками державного бюджету та підлягають відшкодуванню.	розпочате в попередніх роках до введення в дію заходів, визначених у Додатку зі змінами, внесеними згідно із Законом (в редакції №2595-VIII від 16.10.2018). На виконання доручення Міністра з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи В. М. Шандри № 3960-VI від 21.10.2011 щодо виведення робочих місць частини адміністративно-управлінського персоналу ДСП "ЧАЕС" у м. Славутич було прийняте рішення про виділення приміщень будівлі колишнього фінського шпиталю під розміщення персоналу, який буде виведено із зони відчуження. Метою завдання була реалізація проєктів зі створення нормальних умов праці для персоналу ДСП "ЧАЕС", який виконує задачі та функції щодо створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему. Реконструкція будівлі офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутичі, відповідно до сучасних вимог, стала дієвим заходом енергозбереження, що дозволило значно зменшити витрати на теплопостачання та електроенергію. Крім цього, розміщення офісних приміщень у адміністративній будівлі ДСП "ЧАЕС" у м.		коштів державного бюджету мають ознаки нецільового використання. Пояснення щодо віднесення санітарного пропускника "Семіходи" до інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, приймається. З огляду на це, сума нецільового використання коштів буде зменшена на вартість капітального ремонту санітарного пропускника "Семіходи" (11 174,9 тис. грн)

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		Славутичі призвело до значної економії бюджетних коштів, оскільки істотно знизились витрати на: - доплати та пільги, пов'язані з роботою в зоні радіоактивного забруднення; - оплату додаткових днів відпустки; - закупівлю спецодягу та його прання і хімічистку; - забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням; - проведення радіаційного та дозиметричного контролю; - утримання санітарного пропускнуку; - перевезення персоналу до місця роботи; - утримання обслуговуючого персоналу; - відшкодування ПФУ фактичних витрат на виплату та доставку пільгових пенсій через достроковий вихід на пенсію. Крім того, переведення персоналу з будівель, які розташовані на промайданчику ДСП "ЧАЕС", до офісного центру ДСП "ЧАЕС" у м. Славутичі дозволило законсервувати значну кількість будівель на промайданчику ДСП "ЧАЕС", і, тим самим, зменшити експлуатаційні витрати. Отже, реконструкція будівлі офісного центру в м. Славутичі та переведення персоналу в нормальні умови праці є дієвим заходом з раціонального використання коштів не тільки в поточному періоді, але й забезпечить зростання економії бюджетних коштів з кожним наступним роком. І найголовніше – зазначені заходи з ремонту будівель		Ні завданнями та заходами Загальнодержавної програми, ні напрямами використання бюджетних коштів, визначених Порядком № 234 та паспортами бюджетної програми за КПКВК 2408120 на 2018 та 2019 роки (зі змінами), здійснення заходів щодо

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		забезпечувалися на виконання основного завдання бюджетної програми – зменшення впливу іонізуючого випромінювання на людину. 3. Використання коштів на ДП "Чорнобильенерго". Основним завдання цього підприємства було оптимізація витрат бюджетних коштів на утримання наявної енергомережної інфраструктури, зокрема ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування, установлення та монтаж машин і устаткування. Зазначені заходи відповідають напряму використання коштів Порядку № 234, а саме "...здійснення організаційно-технічних заходів з управління, експлуатації, технічного обслуговування, ремонту систем, що працюватимуть у подальшому, та забезпечення контролю за безпекою"		створення умов для розвитку ДП "Чорнобильенерго" не передбачено. Використання коштів на вказані цілі шляхом виконання окремого заходу, затвердженого планами заходів на цей період за зазначеною бюджетною програмою, містить ознаки нецільового використання коштів державного бюджету, а окреслена проблема потребує негайного законодавчого врегулювання
29	Водночас решта результативних показників залишилась невиконаною: введено в експлуатацію лише один об'єкт по поводженню з радіоактивними матеріалами (НБК, ЗПРРВ, ПКПТРВ, СВЯП-2), при запланованій кількості 4 одиниці. При цьому при плані побудувати 6 об'єктів поводження з РАВ не побудовано жодного	НБК та СВЯП-2 не є об'єктами з поводження з радіоактивними відходами. НБК – це захисна споруда, яка не відноситься до об'єкта поводження з РАВ. СВЯП-2 – це об'єкт для зберігання відпрацьованих тепловиділяючих збірок, а не об'єкт поводження з РАВ	Пропонуємо викласти в наступній редакції: "Водночас, решта результативних показників залишились невиконаними, а саме, введено в експлуатацію лише один об'єкт з поводження з радіоактивними матеріалами, а саме ЗПРРВ (ПКПТРВ) при запланованій кількості 2 одиниці. При цьому, при запланованій кількості побудувати 6	Приймається до відома , оскільки зазначена інформація не відповідає результативним показникам бюджетної програми, зазначеним у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2018 рік (п. 8 показника продукту). У паспорті бюджетної програми на 2019 рік такий

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
			об'єктів поводження з РАВ не побудовано жодного"	показник не передбачено
33-34	Слід зазначити, що у 2019 році ДАЗВ своїми наказами припинив діяльність трьох з п'яти підприємств, визначених ним одержувачами бюджетних коштів за КПКВК 2408120, а саме ДСП "ЧСК" (наказ від 29.03.2019 № 64-19), ДП "УЗФО ЧАЕС" (наказ від 14.03.2019 № 42-19); ДП "Чорнобильенерго" (наказ від 04.11.2019 № 226-19). Залишки невикористаних ними асигнувань державного бюджету перенаправлені ДСП "ЧАЕС" і ДСП "ЦППРВ". При цьому накази про перерозподіл видатків та зобов'язань у зв'язку з припиненням діяльності підприємств ДАЗВ як орган управління не приймало, змін до планів заходів з урахуванням перерозподілу видатків не вносило. Отже, неузгодженість управлінських рішень розпорядника бюджетних коштів та збільшення видатків ДСП "ЧАЕС" та ДСП "ЦППРВ" на 64 629,4 тис. грн здійснено без належного обґрунтування, а використання цих коштів створило ризики втрат державного бюджету у подальшому	У чинному бюджетному законодавстві відсутня норма, яка визначає чітку процедуру внесення змін до планів використання бюджетних коштів одержувачів (наказ погодження тощо). Тому, окремого наказу під прийняте управлінське рішення щодо ліквідації трьох підприємств одержувачів бюджетних коштів з перерозподілу видатків не приймалося. В межах економії, що виникла у зв'язку з ліквідацією підприємств, на підставі обґрунтувань щодо недостатності коштів за окремими статтями видатків підприємств, до яких були передані функції та працівники ліквідованих підприємств, вносилися зміни до планів використання коштів за загальною процедурою, яка наявна в ДАЗВ, на збільшення видатків. Тому твердження, що збільшення видатків було здійснене без належних обґрунтувань по двох підприємствах на 64 629,4 тис. грн не приймається	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та виключити положення щодо необґрунтованості розподілу бюджетних коштів	Приймається
37	Аудит засвідчив, що програми та державні інвестиційні проекти, розроблені на виконання Загальнодержавної програми, в Мінприроди та ДАЗВ відсутні, що фактично унеможливорює формування та реалізацію цими органами державної політики з підтримки у безпечному	У рамках реалізації заходів Загальнодержавної програми були розроблені та схвалені Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів, державні інвестиційні проекти, а саме: "Реалізація етапу остаточного закриття та консервації	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не виключати положення щодо неефективного управління коштами	Не приймається, оскільки наведена інформація ДАЗВ не спростовує зазначені у Звіті факти

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" шляхом затвердження планів заходів, а отже, й контроль за ефективністю досягнення запланованих результатів Загальнодержавної програми	блоків № 1, 2, 3 ДСП "Чорнобильська АЕС" та "Створення комплексної системи поводження з радіоактивними матеріалами, які утворюються під час зняття з експлуатації енергоблоків та реконструкції об'єкта "Укриття". Однак, у Державному бюджеті України відповідні видатки на реалізацію зазначених інвестпроектів не передбачені.		
39	Невнесення ДАЗВ змін до планів заходів та невідображення у звітах про їх виконання фактично проведених видатків за виконані роботи у запланованих обсягах, призвело до того, що одержувачами коштів державного бюджету за КПКВК 2408120 у 2018 році допущено неекономне використання бюджетних коштів у сумі 240 460,0 тис. грн, у тому числі на проведення робіт за напрямками: - підтримка у безпечному стані 1-3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ – 240 459,8 тис. грн; - виведення з експлуатації та частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків – 0,2 тис. гривень	Частиною четвертою ст. 4 ЗУ "Про Рахункову палату" визначено, що Аудит ефективності передбачає встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів. Одночасно зі вказаними положеннями, встановлені чіткі критерії оцінки результатів діяльності з управління бюджетними коштами, а саме: Оцінка продуктивності використання бюджетних коштів передбачає встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядника та одержувача бюджетних коштів і використаними, для досягнення таких результатів, коштами бюджету. Однак, у Звіті не зазначено такого співвідношення. Оцінка економності використання	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та виключити положення щодо неефективного управління коштами	Не приймається з огляду на те, що у Звіті на стор. 39 йдеться про неекономне використання бюджетних коштів, а ДАЗВ пропонує вилучити положення про неефективне управління коштами. При цьому в матеріалах Звіту зазначено, що планові показники виконання заходів за напрямками "Підтримка у безпечному стані 1-3 енергоблоків ЧАЕС, сховища відпрацьованого ядерного палива та сховищ РАВ" та "Виведення з експлуатації та

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		бюджетних коштів передбачає встановлення стану досягнення розпорядником та одержувачем таких коштів, запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів. Однак, у жодному випадку, у Звіті не зазначено такого стану досягнення. При цьому факт неефективного управління коштами визначено за фактом повернення невикористаних коштів на кінець року, а факт неекономного витрачання коштів - за фактом затримки затвердження плану заходів і невнесення змін до планів заходів		частковий демонтаж окремих систем і елементів енергоблоків" не змінювалися, проте фактичні видатки становили на 240 460,0 тис. грн більше запланованих, що свідчить про неекономне використання бюджетних коштів
56	У зв'язку з невизначенням у Загальнодержавній програмі державного замовника та заходів, інформація про виконання Загальнодержавної програми за 2013–2018 роки ДАЗВ не готувалася	Визначення державного замовника державної цільової програми передбачено пунктами 20-22, 28, 40, 42, 44, 45 Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 та Додатком 1 до цього Порядку (Паспорт до Загальнодержавної програми готувався). Звіти про виконання Загальнодержавної програми за 2013 – 2018 роки, відповідно до постанови КМУ № 106, не готувалися, у зв'язку із закінченням терміну виконання Першочергових заходів Загальнодержавної програми, затверджених Законом України від 15.01.2009 № 886-VI "Про Загальнодержавну програму зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему",	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Приймається до відома з огляду на те, що наведена інформація не спростовує зазначені у Звіті факти

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		та виключено з переліку державних цільових програм, який затверджує Мінекономіки.		
62	б) забезпечити прозорість висвітлення питань з безпекою діяльності з підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему	Прозорість висвітлення питань з безпекою діяльності постійно розміщуються на вебсайті ДСП "ЧАЕС" та ДАЗВ. Безпека діяльності постійно контролюється регуляторними органами відповідно до законодавства України та рекомендацій МАГАТЕ	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Не приймається з огляду на факти, наведені у Звіті на стор. 62. Зокрема, у вільному доступі немає інформації, у тому числі центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у цій сфері, яка б об'єктивно висвітлювала питання, пов'язані з безпекою діяльності з підготовки до зняття і зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, а також результати виконання Загальнодержавної програми
62	Таким чином, враховуючи, що другий етап діяльності із зняття з експлуатації ЧАЕС (остаточне закриття та консервація реакторних установок) відповідно до Загальнодержавної програми має завершитися орієнтовно до 2022	-	Пропонуємо викласти в наступній редакції: "Таким чином, враховуючи те, що поточний другий етап діяльності зі зняття з	Приймається

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	року, а Програма ОЗіК, яка впроваджується, передбачає завершення відповідних заходів у 2028 році, відставання в реалізації другого етапу Загальнодержавної програми фактично становить 6 років		експлуатації ЧАЕС (остаточне закриття та консервація реакторних установок), відповідно до Загальнодержавної програми, має завершитися орієнтовно до 2022 року, а Програма реалізації етапу остаточного закриття і консервації блоків № 1,2,3 ЧАЕС, яка реалізується, передбачає завершення відповідних заходів у 2028 році, відставання в реалізації поточного другого етапу Загальнодержавної програми фактично становить 6 років"	
Стор. 63	При цьому відставання впровадження вказаної Загальнодержавної програми за окремими ключовими напрямками вже становить понад 2 роки, що в цілому свідчить про суттєве невиконання Загальнодержавної програми	-	Пропонуємо викласти в наступній редакції: "При цьому відставання реалізації вказаної Програми за окремими, але ключовими напрямками, вже становить понад 2 роки, що в цілому свідчить про суттєве невиконання Загальнодержавної програми"	Приймається
Стор. 63	Як наслідок, експлуатацію 1-3 енергоблоків Чорнобильської АЕС припинено у 2015 році (відпрацьоване ядерне паливо переміщено в	-	Пропонуємо викласти в наступній редакції: "Як наслідок, етап	Приймається

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	СВЯП-1), а ступінь реалізації проекту етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС (згідно зі звітом ДСП "ЧАЕС") на 01.01.2020 становить лише 4,4 відсотка		припинення експлуатації 1-3 енергоблоків Чорнобильської АЕС завершено у 2016 році (відпрацьоване ядерне паливо з усіх блоків переміщено до СВЯП-1), а ступінь виконання реалізації проекту етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС (згідно зі звітом ДСП "ЧАЕС") станом на 01.01.2020 становив лише 4,4 відсотка"	
63	Протягом 2018–2019 років також не виконувалися визначені заходи Загальнодержавної програми з: - виведення ставка-охолоджувача із залученням підрядної організації	Став-охолоджувач знятий з експлуатації після затвердженого у квітні 2019 року Звіту за результатами зняття з експлуатації водоймища-охолоджувача ЧАЕС та рішення від 04.07.2019 № 01-ВСП-2019 "Про завершення зняття з експлуатації водоймища-охолоджувача Чорнобильської АЕС"	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Приймається
71	Як наслідок, учасниками бюджетного процесу у зв'язку з невикористанням та поверненням коштів до державного бюджету не забезпечено ефективного управління коштами державного бюджету в обсязі 16 619,4 тис гривень	Частиною четвертою ст. 4 ЗУ "Про Рахункову палату" визначено, що Аудит ефективності передбачає встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами,	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та виключити положення щодо неефективного управління коштами.	Не приймається. Позиція Рахункової палати визначена при розгляді заперечень до стор. 24 (пункт 3 довідки)

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів. Одночасно зі вказаними положеннями, встановлені чіткі критерії оцінки результатів діяльності з управління бюджетними коштами, а саме: Оцінка продуктивності використання бюджетних коштів передбачає встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядника та одержувача бюджетних коштів і використаними, для досягнення таких результатів, коштами бюджету. Однак, у Звіті не зазначено такого співвідношення. Оцінка економності використання бюджетних коштів передбачає встановлення стану досягнення розпорядником та одержувачем таких коштів, запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів. Однак, у жодному випадку, у Звіті не зазначено такого стану досягнення. При цьому факт неефективного управління коштами визначено за фактом повернення невикористаних коштів на кінець року, а факт неекономного витрачання коштів - за фактом затримки затвердження плану заходів і невнесення змін до планів заходів		
72	4.1 Загальнодержавна програма не відповідає засадам розроблення, затвердження та	Конкурси не проводяться тому, що державні спеціалізовані підприємства, які належать до	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не	Не приймається, оскільки інформація

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	виконання державних цільових програм, визначених у Законі України від 18.03.2004 № 1621 "Про державні цільові програми" (далі – Закон № 1621), зокрема вимогам: - невизначення порядку здійснення конкурсного відбору виконавців заходів і завдань, контролю за виконанням заходів і завдань, а також критеріїв оцінки звітів про результати виконання Загальнодержавної програми (стаття 5);	сфери управління ДАЗВ, були створені саме для виконання зазначених завдань та заходів. ДСП "ЧАЕС" створено на базі Чорнобильської АЕС, відповідно до Указу Президента України від 25 вересня 2000 року №1084/2000 і Постанови Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2001 року №399. Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" (ДСП "ЧАЕС") - підприємство зі зняття з експлуатації енергоблоків атомних станцій і перетворення об'єкту "Укриття" на екологічно безпечну систему, засноване на державній власності і підпорядковане Державному агентству з управління зоною відчуження (ДАЗВ). Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2001 №1532 підприємство призначене експлуатуючою організацією (оператором) ядерних установок Чорнобильської АЕС на етапі зняття їх з експлуатації та подолання наслідків запроектованої аварії, а також установок для поводження з радіоактивними відходами та сховищ для їх тимчасового зберігання, згідно з чинним законодавством України. Головними завданнями ДСП "Чорнобильська АЕС" є: • забезпечення безпечної експлуатації ядерних установок, установок по поводженню з радіоактивними відходами і іншого обладнання цієї АЕС; • безпечне зняття з експлуатації першого, другого та третього енергоблоків	включати зазначені положення до звіту	ДАЗВ пояснює питання, проте не спростовує наведені у Звіті факти невідповідності Загальнодержавної програми засадам, визначеним у Законі № 1621

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		Чорнобильської АЕС та атомних електростанцій України; • перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; • забезпечення поводження з радіоактивними відходами, накопиченими на промайданчику цієї АЕС і зони відчуження Чорнобильської АЕС, а також тими, що утворюються при виведенні з експлуатації та перетворенні об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; • забезпечення поводження з відпрацьованим ядерним паливом Чорнобильської АЕС; • будівництво та експлуатація об'єктів інфраструктури, необхідних для виведення Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему; • підготовка і підвищення кваліфікації персоналу; • екологічний моніторинг навколишнього природного середовища у зоні розташування Чорнобильської АЕС; • розробка технологій, накопичення та використання науково-технічного досвіду щодо зняття ядерних установок з експлуатації, подолання наслідків запроектої аварії, а також будівництва і використання сховищ для тимчасового та довгострокового зберігання радіоактивних відходів; • організація, координація та виконання науково-прикладних досліджень,		

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		впровадження науково-технічних та інших розробок, встановлення зв'язків з науковими установами, у тому числі іноземними; • участь у координуванні робіт та реалізації міжнародних проєктів, пов'язаних із зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС і перетворенням об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему. Всі конкурси на роботи та послуги, які виконуються підрядними організаціями, відбуваються згідно з чинним законодавством у сфері публічних закупівель		
72	- статті 8 в частині невизначення державного замовника державної цільової програми та її керівника	Визначення державного замовника державної цільової програми передбачено пунктами 20-22, 28, 40, 42, 44, 45 Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою КМУ від 31.01.2007 № 106 та Додатком 1 до цього Порядку	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Не приймається, оскільки інформація ДАЗВ пояснює питання, проте не спростовує наведені у Звіті факти невідповідності Загальнодержавної програми засадам, визначеним у Законі № 1621
73	4.3 У недотримання положень частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України, якими визначені вимоги до порядків використання бюджетних коштів, Порядок № 234 не містить: - підстав та/або критеріїв залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; - механізму розподілу заходів та визначення обсягів фінансування між одержувачами	Відповідно до статті 20 БКУ на яку йде посилання в акті "Порядок має містити": "... підстави та/або критерії залучення одержувачів бюджетних коштів до виконання бюджетної програми; у разі потреби порядок, терміни та підстави, а також критерії розподілу (перерозподілу) видатків у розрізі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту.	Не приймається. Позицію Рахункової палати визначено при розгляді заперечень до стор. 19-20 (пункт 2 довідки)

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
	бюджетних коштів; - порядку звітування про виконання бюджетної програми (у том числі щодо результативних показників) та вжиття заходів впливу у разі її невиконання	урахованням відповідних нормативно-правових актів; Виходячи із наведеного: 1. Порядок 234 містить критерій відбору одержувачів – це п. 5. "Одержувачами бюджетних коштів є підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління ДАЗВ". 2. Щодо критеріїв розподілу на заходи та між одержувачами, то ця норма передбачається у разі потреби. У підприємств ДАЗВ, відповідно до їх статутів, чітко визначені їх функції, пов'язані з виконанням Загальнодержавної програми зняття з експлуатації, забезпечення діяльності в зоні відчуження, поводження з радіоактивними відходами, а також те, що ці види діяльності в зоні відчуження зобов'язані мати відповідну ліцензію, окремої норми не передбачалося в порядку. 3. Статтею 20 також не передбачено обов'язковості визначення у порядку окремої процедури, окрім визначеної бюджетним законодавством, звітування про виконання бюджетної програми та заходів впливу. 4. Відповідно до частини 6 статті 22 "Розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, шляхом доведення йому бюджетних асигнувань та надання відповідних коштів бюджету (на безповоротній чи поворотній основі).		

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
		Критерії визначення одержувача бюджетних коштів встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням напрямів, досвіду і результатів діяльності, фінансово-економічного обґрунтування виконання заходів бюджетної програми та застосування договірних умов.". Постановою КМУ 228 п.9 визначено критерії відбору. Таким чином ДАЗВ, як розпорядник коштів нижчого рівня (визначений законом про ДБУ), самостійно, в межах рішень КМУ, з цього питання приймає рішення щодо визначення одержувачів бюджетних коштів та обсягів бюджетних асигнувань. Додаткових процедур зазначене не передбачає		
73	Так, згідно зі Звітом про виконання Загальнодержавної програми, підготовленим ДАЗВ, станом на 01.01.2020: - ступінь реалізації проекту етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС становить лише 4,4 відсотка (експлуатацію першого-третього енергоблоків Чорнобильської АЕС припинено у 2015 році, відпрацьоване ядерне паливо переміщено в сховище відпрацьованого ядерного палива - 1)	-	Пропонуємо викласти в наступній редакції: "Так, згідно зі Звітом про виконання Загальнодержавної програми, підготовленим ДАЗВ, станом на 01.01.2020: - ступінь реалізації проекту етапу остаточного закриття та консервації першого, другого, третього енергоблоків ЧАЕС становить лише 4,4 відс. (етап припинення експлуатації першого-третього енергоблоків Чорнобильської АЕС	Приймається

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
			закінчено у 2016 році, відпрацьоване ядерне паливо з усіх енергоблоків переміщено до СВЯП- 1);"	
74	- будівельні роботи на сховищі відпрацьованого ядерного палива-2 та новий безпечний конфайнмент закінчено, проте об'єкти в експлуатацію остаточно не введено, а отже, належний рівень їх захисту не забезпечено	Належний рівень захисту постійно контролюється регуляторними органами, відповідно до законодавства України, рекомендаціями МАГАТЕ та відповідними спеціалістами	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Не приймається , оскільки інформація не спростовує наведені у Звіті факти
74	Протягом 2018–2019 років також не виконувалися визначені Загальнодержавною програмою заходи: виведення з експлуатації ставка-охолоджувача із залученням підрядної організації; забезпечення пожежної безпеки та підтримки протипожежного режиму на об'єкті "Укриття" та новому безпечному конфайнменті; науково-технічна та інформаційна підтримка робіт	Став-охолоджувач ЧАЕС виведено з експлуатації в 2019 році. Також, у рамках бюджетної програми КПКВК 2408120 виконувались усі заходи, передбачені Загальнодержавною програмою, а саме: забезпечення пожежної безпеки та підтримки протипожежного режиму на об'єкті "Укриття" та Новому безпечному конфайнменті; науково-технічної та інформаційної підтримки робіт	Пропонуємо врахувати заперечення ДАЗВ та не включати зазначені положення до звіту	Приймається частково (щодо ставка-охолоджувача). Щодо виконання заходів із забезпечення пожежної безпеки та підтримки протипожежного режиму на об'єкті "Укриття" та НБК, науково-технічної та інформаційної підтримки робіт не приймається з огляду на інформацію, наведену у звіті ДСП "ЧАЕС" про результати виконання Загальнодержавної програми зняття з експлуатації... за 2019 рік, який ДАЗВ надіслано Міністерству енергетики листом від 12.03.2020

№ стор. Звіту	Зміст положень Звіту	Зауваження, заперечення та коментарі, надіслані ДАЗВ листом від 05.06.2020 № 01-1878/5-20		Результати розгляду зауважень
		суть зауважень, заперечень та коментарів	пропозиції	
				№ 1-885/2.1-20 (зазначено, що касові видатки за цими напрямами не проводилися)

Член Рахункової палати

В. П. Богун

Довідка
про результати розгляду заперечень до проєкту Звіту за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, що стосуються ДСП "ЧАЕС"

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
1	Щодо неефективного управління бюджетними коштами у сумі 16 992,6 тис. грн	Заперечуємо твердження щодо неефективного управління бюджетними коштами у сумі 16 992,6 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки у 2019 році мало місце недофінансування капітальних видатків ДСП ЧАЕС коштами з джерел спецфонду на суму 16 000 тис. грн, які планувалось використати у повному обсязі на будівництво системи радіаційного контролю СВЯП-1. Разом з тим у 2019 році утворилась економія внаслідок приймання та оплати робіт за фактичними витратами підрядників в межах планової вартості відповідних договорів на суму 992,6 тис. грн. Тому наголошуємо на тому, що не може йти мова про неефективне управління з боку ДСП ЧАЕС бюджетними коштами, оскільки їх фактично підприємство не отримувало, та не мало змоги, враховуючи специфіку реєстрації фінансових зобов'язань спецфонду, зареєструвати ці зобов'язання за відсутності коштів на рахунку. Слід зазначити, що законодавство України не містить чіткого правового визначення терміну "неефективне управління бюджетними коштами", рівно як і не містить ознак та критеріїв оцінки дій учасників бюджетного процесу, які можуть бути визнані неефективними. Таким чином, висновок щодо неефективного управління бюджетними коштами є суто суб'єктивним	Не приймається з огляду на таке. У проєкті Звіту на стор. 25 зазначено, що Мінекоенерго (а не ДСП "ЧАЕС") як головним розпорядником бюджетних коштів повернено до державного бюджету 16 992,6 тис. грн, що свідчить про неефективне управління коштами державного бюджету та недотримання вимог статті 20 Бюджетного кодексу України
2	Щодо необґрунтованого перерозподілу бюджетних коштів у сумі 64 629,4 тис. грн	Заперечуємо твердження щодо необґрунтованого перерозподілу бюджетних коштів в частині, що стосується ДСП ЧАЕС, в сумі 64 439,4 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки у II півріччі 2019 року відбулась передача залишку асигнувань в сумі 64 439,4 тис. грн. під юридичні зобов'язання ДСП ЧАЕС як правонаступнику за актом приймання-передавання договорів, реєстром юридичних та фінансових зобов'язань, передавальними актами. Передача асигнувань оформлена змінами до планів використання бюджетних коштів, які до речі, під час проведення аудиту надавались контрольній групі. Отже, в зміні плану заходів не було потреби, оскільки ДСП ЧАЕС як правонаступник прийняло всі зобов'язання без зміни	Приймається

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
		цілей та напрямків використання коштів, у тому числі й по виконанню робіт згідно з планом заходів. Слід зазначити, що жодним нормативно-правовим актом не передбачено внесення змін до плану заходів у разі правонаступництва при реорганізації підприємств	
3	Щодо використання коштів з недотриманням вимог нормативно-правових актів та з ознаками нецільового використання у сумі 351 129,9 тис. грн, з них кошти державного бюджету, використані не на заходи Загальнодержавної програми – 42 267,5 тис. грн	1. Заперечуємо твердження щодо ознак нецільового використання коштів у сумі 39 792,5 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки сума 39 792,5 тис. грн використана за напрямом, зазначеним у паспорті бюджетної програми "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему", який передбачений п.3 Порядку № 234. Саме за цим напрямом були передбачені всі капітальні видатки за бюджетною програмою КПКВК 2408120, при цьому планами використання було деталізовано перелік видатків розвитку за кодами економічної класифікації видатків з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, які під час проведення аудиту надавались контрольній групі. Зокрема, зазначеними документами передбачались видатки на оплату договорів на проведення робіт з капітального ремонту та реконструкції приміщень, а саме: - на реконструкцію будівлі офісного центру ДСП ЧАЕС у м. Славутичі для розміщення персоналу; - на капітальний ремонт благоустрою території біля офісного центру ДСП ЧАЕС в м. Славутичі Київської обл.; - на капітальний ремонт покрівлі будівлі офісного центру ДСП ЧАЕС по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1; 7/2; 7/3; 7/5 у м. Славутичі Київської обл.; - на реконструкцію господарського корпусу під архів ДСП ЧАЕС по вул. 77 Гвардійської дивізії, 7/1 у м. Славутичі Київської обл.; - на капітальний ремонт санітарного пропускника "Семіходи" в частині утеплення покрівлі та стін з частковою заміною віконних та дверних блоків на ДСП ЧАЕС. Слід зазначити, що Законом України від 15.01.2009 № 886-VI "Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" на 2012-2018 роки взагалі не передбачались жодні заходи щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно	Приймається частково. У наданих ДСП "ЧАЕС" запереченнях до проєкту Звіту зазначено, що ці роботи проводилися за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему". Промисловий майданчик ЧАЕС знаходиться в зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення, яка територіально знаходиться на півночі Київської області. Роботи з реконструкції та капітальних ремонтів офісного центру ДСП "ЧАЕС" проводилися у м. Славутич, який хоча є містом обласного підпорядкування Київської області, фактично знаходиться на території Чернігівської області (промисловий майданчик ЧАЕС та м. Славутич

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проекту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
		безпечну систему, тобто конкретні заходи із визначенням відповідного фінансування передбачені взагалі не були. Тому в 2018-2019 роках продовжувалось поетапне виконання заходів, розпочате в попередніх роках до введення в дію заходів, визначених у Додатку із змінами, внесеними згідно із Законом (в редакції № 2595-VIII від 16.10.2018). На виконання доручення Міністра з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи В. М. Шандри № 3960-VI від 21.10.2011 щодо виведення робочих місць частини адміністративно-управлінського персоналу ДСП ЧАЕС у м. Славутич було прийняте рішення про виділення приміщень будівлі колишнього фінського шпиталю під розміщення персоналу, який буде виведено із зони відчуження. Метою завдання була реалізація проектів зі створення нормальних умов праці для персоналу ДСП ЧАЕС, який виконує задачі та функції щодо створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему. Реконструкція будівлі офісного центру ДСП ЧАЕС у м. Славутичі відповідно до сучасних вимог стало дієвим заходом енергозбереження, що дозволило значно зменшити витрати на тепlopостачання та електроенергію. Крім цього, розміщення офісних приміщень у адміністративній будівлі ДСП ЧАЕС у м. Славутичі призвело до значної економії бюджетних коштів, оскільки істотно знизились витрати на: - доплати та пільги, пов'язані з роботою в зоні радіоактивного забруднення; - оплату додаткових днів відпустки; - закупівлю спецодягу та його прання й хімчистку; - забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням; - проведення радіаційного та дозиметричного контролю; - утримання санітарного пропускну; - перевезення персоналу до місця роботи; - утримання обслуговуючого персоналу; - відшкодування ПФУ фактичних витрат на виплату та доставку пільгових пенсій через достроковий вихід на пенсію. Крім того, переведення персоналу з будівель, які розташовані на проммайданчику ДСП ЧАЕС, до офісного центру ДСП ЧАЕС у м. Славутичі дозволило законсервувати значну кількість будівель на проммайданчику ДСП	розділяють річки Дніпро та Прип'ять, а також територія Брагінського району Республіки Білорусь – відстань між ними становить понад 45 км). Отже, офісне приміщення не знаходиться на території промислового майданчика ЧАЕС, а тому і використання коштів державного бюджету має ознаки нецільового використання

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проекту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
		ЧАЕС та тим самим зменшити експлуатаційні витрати. Отже, реконструкція будівлі офісного центру в м. Славутичі та переведення персоналу в нормальні умови праці є дієвим заходом з раціонального використання коштів не тільки в поточному періоді, але й забезпечить зростання економії бюджетних коштів з кожним наступним роком. Це в свою чергу свідчить про ефективність прийнятого управлінського рішення учасниками бюджетного процесу, яке ґрунтувалось на засадах економного використання бюджетних коштів. Щодо капітального ремонту санітарного пропускника "Семіходи...." слід зазначити наступне. Будівельні роботи виконувались відповідно до сучасних вимог до теплової ізоляції будівель (ДБН В.2.6-31:2016) з метою забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів на обігрів, дотримання нормативних санітарно-гігієнічних параметрів мікроклімату приміщень, довговічності огорожуючих конструкцій на момент експлуатації будівель і споруд. Утеплення зовнішніх огорожуючих конструкцій даних будівель дає можливість значно зменшити тепловитрати в період опалювального сезону та, відповідно, заощадити бюджетні кошти. Наголошуємо на тому, що санітарний пропускник "Семіходи", який знаходиться в 10-кілометровій зоні відчуження, являється основним розмежувальним санітарно-гігієнічним об'єктом організації санітарно-пропускного режиму на промисловому майданчику ДСП ЧАЕС та виконує основну бар'єрну функцію з метою виключення розповсюдження радіоактивних забруднень за межі зони суворого режиму та зони відчуження. Таким чином, він безумовно являється частиною інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему. Крім цього, вищезазначені будівельно-монтажні роботи передбачені інвестиційним проектом "Реалізація етапу остаточного закриття та консервації блоків № 1, 2, 3 ДСП "Чорнобильська АЕС", що був затверджений Міжвідомчою комісією з питань державних інвестиційних проектів. В протоколі відбору даного державного інвестиційного проекту було рекомендовано продовжувати роботи за рахунок коштів програми КПКВК 2408120 (додається). Отже, твердження щодо нецільового використання коштів у сумі	Результати розгляду зауважень Пояснення щодо віднесення санітарного пропускника "Семіходи" до інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему, приймається. З огляду на це сума нецільового використання коштів буде зменшена на вартість капітального ремонту санітарного пропускника "Семіходи" (11 174,9 тис. грн)

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
		39 792,5 тис. грн є необґрунтованим та хибним Заперечуємо твердження щодо нецільового використання бюджетних коштів протягом 2018-2019 років у розмірі 308 862,4 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки відповідно до вимог Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" підприємства та організації вносять до Пенсійного фонду плату, що покриває фактичні витрати на виплату і доставку пенсій особам, які були зайняті на роботах з особливо шкідливими та особливо важкими умовами праці за Списком № 1. Напрями використання бюджетних коштів, які зазначені у Порядку № 234 та Паспортах бюджетних програм, не деталізовані за кодами економічної класифікації видатків відповідно до наказу Мінфіну від 12.03.2012 № 333 "Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету". Планування, використання та контроль бюджетних коштів одержувачами здійснюється відповідно до Плану використання бюджетних коштів та змін до нього, передбаченого Постановою КМУ від 28.02.2002 № 228 "Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ" та Наказом Мінфіну від 28.01.2002 № 57 "Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету". Кошти на відшкодування витрат ПФУ були заплановані в бюджетних запитах та Паспортах бюджетної програми та змінах до них на 2018 рік та 2019 рік за напрямом "Підтримка в безпечному стані першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, існуючого сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1) та існуючих сховищ радіоактивних відходів", що відповідає вимогам абз. 1 п. 3 Порядку № 234. Планами використання бюджетних коштів на 2018 рік та 2019 рік з урахуванням змін були передбачені видатки на соціальне забезпечення (стаття "Виплата пенсій та допомоги"). До речі, зазначені документи надавались контрольній групі під час проведення аудиту. Слід зазначити, що сума у розмірі 308 862,4 тис. грн була використана на погашення заборгованості перед ПФУ на покриття його витрат саме за напрямом "Підтримка в безпечному стані першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, існуючого сховища відпрацьованого	Не приймається. Загальнодержавною програмою за напрямом "Підтримка в безпечному стані першого, другого, третього енергоблоків Чорнобильської АЕС, існуючого сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1) та існуючих сховищ радіоактивних відходів" не передбачено такого заходу (роботи), як погашення заборгованості перед ПФУ на покриття його витрат, а в плані заходів ДСП "ЧАЕС" зазначено саме цей захід

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
		ядерного палива (СВЯП-1) та існуючих сховищ радіоактивних відходів" та за статтею "Виплата пенсій та допомоги", тому твердження щодо нецільового використання цих бюджетних коштів є необґрунтованим та хибним	
4	Щодо нанесення збитків державному бюджету у сумі 19 615,3 тис. грн	Заперечуємо твердження щодо нанесення збитків державному бюджету у сумі 19 615,3 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки відбулося безспірне списання коштів за рішенням суду за позовом ПАТ "НАК "Нафтогаз" без участі одержувача. Пунктом 9 Прикінцевих положень Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456-VI, на який посилаються члени контрольної групи, встановлено, що до законодавчого врегулювання безспірного списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету, (підпункт 9) кошти, відшкодовані державою з державного бюджету (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування з місцевих бюджетів) згідно з цим пунктом, вважаються збитками державного бюджету (місцевих бюджетів). За поданням Казначейства України органи прокуратури звертаються в інтересах держави до суду з позовами про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам). Водночас наразі питання відшкодування збитків, завданих бюджету, врегульоване Законом України "Про гарантії держави щодо виконання судових рішень" від 05.06.2012 № 4901-VI, зокрема статтею 6 "Відповідальність та відшкодування збитків, завданих державному бюджету" зазначеного Закону. Однак, частиною другою статті 2 вказаного Закону України визначено, що дія цього Закону не поширюється на рішення суду, стягувачем за якими є державний орган, державне підприємство, орган місцевого самоврядування, підприємство, установа, організація, що належать до комунальної власності. У відповідності до п. 15 Статуту акціонерного товариства "Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України", засновником та єдиним акціонером Компанії є держава. З урахуванням вищевикладеного, висновок Рахункової палати України про те, що "примусове виконання рішення господарського суду Київської області від 19.04.2018 у справі № 911/31146/17 на суму 19 615,3 тис. грн та їх примусового списання на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України", в значенні вимог пункту 9 Прикінцевих положень Бюджетного кодексу України вважаються збитками державного бюджету та підлягають відшкодуванню", є	Не приймається, оскільки відповідно до вимог пункту 9 Прикінцевих положень Бюджетного кодексу України зазначені кошти вважаються збитками державного бюджету. Крім того, посадовими особами ДСП "ЧАЕС" не виконано або неналежно виконано посадові обов'язки, чим заподіяно значної матеріальної шкоди державі

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
		хибним та суто суб'єктивним трактуванням норм чинного законодавства, а кошти, які були безспірно списані з казначейського рахунку за рішенням господарського суду Київської області від 19.04.2018 у справі № 911/31146/17 про стягнення коштів у сумі 19 615,3 тис. грн на користь ПАТ "НАК "Нафтогаз України", однозначно не є збитками державного бюджету України	
5	Щодо непродуктивного використання коштів державного бюджету в обсязі 47 241,9 тис. грн	Заперечуємо твердження щодо непродуктивного використання коштів державного бюджету в обсязі – 47 241,9 тис. грн. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки роботи виконані в межах виробничих програм підприємства на 2018 та 2019 роки. В проєкті звіту не зазначено, які саме заходи на суму 47 241,9 тис. грн вважаються непродуктивними, та в порівнянні з якими саме показниками, при тому, що додатком до Загальнодержавної програми не було передбачено заходів, завдань та показників на 2018 рік. Слід зазначити, що законодавство України не містить чіткого правового визначення терміну "непродуктивне використання коштів державного бюджету", рівно як і не містить ознак та критеріїв оцінки продуктивності використання коштів. Таким чином, висновок щодо непродуктивного використання бюджетними коштами є суто суб'єктивним	Приймається частково. У проєкті Звіту наведено факти непродуктивного використання бюджетних коштів на 15 191,2 тис. грн (стор. 45) та 32 050,7 тис. грн (стор. 46), які у загальній сумі становлять 47 241,9 тис. гривень. Зважаючи на викладене, заперечення не приймається. Щодо відсутності визначення терміна "непродуктивне використання" заперечення приймається, цей термін буде замінено на "нерезультативне використання"
6	Щодо неекономного використання бюджетних коштів у сумі 240 460,0 тис. грн	Заперечуємо твердження щодо неекономного використання бюджетних коштів у сумі 240 194,8 тис. грн в частині, що стосується ДСП ЧАЕС та ДП УЗФО. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки використання бюджетних коштів здійснено відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів від 10.10.2018 № 727, яким збільшено видатки (поточні) на суму 139 464,8 тис. грн ДСП ЧАЕС, та на суму 730,0 тис. грн ДП УЗФО ЧАЕС - для погашення заборгованості перед Пенсійним фондом України. Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 824 внесені зміни до Порядку № 234, за якими ДСП ЧАЕС зменшено капітальні видатки та збільшено поточні видатки для покриття існуючого дефіциту коштів на суму 100 000,0 тис. гривень. Кошти в повному обсязі використані на передбачені цілі	Не приймається з огляду на таке. Про виділення додаткових коштів йдеться у проєкті Звіту на сторінках 34-35 та 40. При цьому на стор. 41 проєкту Звіту вказано причини неекономного використання бюджетних коштів – через невнесення ДАЗВ відповідних змін до планів заходів виконання бюджетної програми за КПКВК 2408120 та невідображення у звітах про їх

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
			виконання фактично проведених видатків за виконані роботи у запланованих обсягах. Отже, заперечення ДСП "ЧАЕС" не спростовують висновок у проєкті Звіту
7	Щодо використання коштів державного бюджету з недотриманням вимог Порядку № 234 (абзац 3 пункту 6), тобто не на цілі, визначені порядком – 37 781,0 тис. грн	Заперечуємо твердження щодо використання коштів державного бюджету у сумі 37 781,0 тис. грн з недотриманням вимог Порядку № 234 (абзац 3 пункту 6), тобто не на цілі, визначені порядком. Зазначене не відповідає дійсності, оскільки Постановою КМУ від 13 березня 2019 р. № 205 виключено з Порядку № 234 "план заходів", зазначений в абзаці дев'ятому пункту 3 цього Порядку. Кошти державного бюджету на оплату робіт за об'єктами "Технічне переоснащення кабельного господарства існуючого СВЯП-1 ДСП ЧАЕС", "Реконструкція підстанцій 110/6 кВ ЗСО на ДСП ЧАЕС" та "Реконструкція в частині машинного залу першої черги Чорнобильської АЕС для створення сховища високоактивних відходів", "Технічне обслуговування і ремонт силових кабельних ліній і мереж освітлення ДСП ЧАЕС" використано за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему", який передбачений п. 3 Порядку № 234	Не приймається з огляду на таке. У висновку Рахункової палати йде мова про недотримання положень абзацу третього пункту 6 Порядку № 234, а не пункту 9 цього ж Порядку, на який вказує ДСП "ЧАЕС". Водночас у проєкті Звіту на стор. 44-45 абзац викладено в новій редакції: "При цьому за відсутності контролю ДАЗВ кошти у сумі 37 781,0 тис. грн використані ДСП "ЧАЕС" згідно зі звітами про виконання планів заходів бюджетної програми за КПКВК 2408120 за напрямом "Створення та функціонування на промисловому майданчику ЧАЕС інфраструктури, призначеної для поводження з відпрацьованим ядерним паливом та РАВ, а також для перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему" на роботи в обсягах, які перевищують планові

№ з/п	До чого стосуються заперечення	Заперечення щодо проєкту Звіту, надані ДСП ЧАЕС листом від 04.06.2020 № 2184/01010100-2020	Результати розгляду зауважень
			показники. Водночас зміни до планів заходів щодо збільшення обсягів фінансування не вносилися, тобто кошти у сумі 37 781,0 тис. грн використано з недотриманням положень абзацу третього пункту 6 Порядку № 234" ... і далі за текстом. Суті порушення це не змінює, а лише пояснює, з огляду на що заперечення ДСП "ЧАЕС" не приймається
8		Таким чином, вважаємо, що висновки контрольної групи Рахункової палати щодо неефективного управління бюджетними коштами, необґрунтованого перерозподілу бюджетних коштів, нецільового використання коштів, нанесення збитків державному бюджету, непродуктивного та неекономного використання коштів державного бюджету та використання коштів державного бюджету з недотриманням вимог Порядку № 234 зроблені та включені до проєкту Звіту без належного обґрунтування та достатньої доказової бази. Крім того, членами контрольної групи Рахункової палати були зроблені односторонні суб'єктивні висновки без урахування об'єктивних причин та факторів, таких як правові колізії в нормативно-правовій базі та щорічне недофінансування захищених видатків ДСП ЧАЕС, які вплинули на прийняття саме тих управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, які були прийняті в існуючих умовах. Враховуючи вищенаведене, просимо переглянути проєкт Звіту з урахуванням обґрунтованих заперечень ДСП ЧАЕС, викладених в цьому листі.	Рахункова палата вважає, що висновки щодо неефективного управління бюджетними коштами, необґрунтованого перерозподілу бюджетних коштів, нецільового використання коштів, нанесення збитків державному бюджету, нерезультативного та неекономного використання коштів державного бюджету та використання коштів державного бюджету з недотриманням вимог Порядку № 234 є обґрунтованими та зумовлені порушеннями чинних нормативно-правових актів, які допустили виконавці бюджетної програми за КПКВК 2408120

Член Рахункової палати

В. П. Богун

Довідка

про результати розгляду зауважень до проєкту Звіту за результатами аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на підтримку у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

№ стор. Звіту	До чого стосуються заперечення	Зауваження до проєкту Звіту, надані Інститутом проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України листом від 02.06.2020 № 09-10/232	Результати розгляду пропозицій
Розділ 4 та Розділ Висновки	Внаслідок непередбачення бюджетних коштів на виконання Загальнодержавної програми, розроблений та погоджений Перспективний план заходів з виконання науково-технічного супроводу (підтримки) діяльності зі зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему не виконується, а кошти, спрямовані на утримання Інституту використовуються недостатньо ефективно у частині виконання заходів Загальнодержавної програми	Внаслідок не планування бюджетних коштів на виконання Загальнодержавної програми, розроблений та погоджений Перспективний план заходів з виконання науково-технічного супроводу (підтримки) діяльності зі зняття з експлуатації енергоблоків ЧАЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему не виконується, а кошти, спрямовані на утримання Інституту не використовуються на виконання заходів Загальнодержавної програми.	Враховано як підтвердження фактів, викладених у Звіті
Розділ Висновки	Зазначені недоліки вимагають організаційного та нормативно-правового вдосконалення процесу забезпечення діяльності щодо підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття", заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, виконання структурних завдань Інституту, а також використання бюджетних коштів, спрямованих на вказані цілі	Зазначені недоліки вимагають організаційного та нормативно-правового вдосконалення процесу науково-технічного супроводу робіт щодо підтримки у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття", заходів щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, виконання структурних завдань Інституту, а також використання бюджетних коштів, спрямованих на ці цілі.	Враховано як підтвердження фактів, викладених у Звіті
Розділ Пропозиції	- спрямування коштів на науково-технічне супроводження робіт зі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта	- спрямування коштів організації науковому керівнику ЧАЕС на науково-технічне супроводження робіт зі зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.	Не враховано, редакція Звіту залишилася без змін

Член Рахункової палати

В. П. Богун